

Program Rewitalizacji
Gminy
Kluczewsko
na lata 2016-2023

Kwiecień-grudzień 2016

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023 został opracowany w ramach projektu dofinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

Opracowano na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MiiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015

Dokument przygotowany przez

GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

przy wsparciu Zespołu ds. rewitalizacji powołany zarządzeniem Wójta Gminy Kluczewsko nr 37/2016 z dnia 23 września 2016 w składzie:

1. Leszek Wasela
2. Justyna Bugała Piotrowska
3. Monika Mucha

oraz Komitetu Rewitalizacji Gminy Kluczewsko powołanym zarządzeniem Wójta Gminy Kluczewsko nr 38/2016 z dnia 23 września 2016r. w składzie:

1. Maria Dorożyńska
2. Władysława Marcinkowska
3. Ewa Radolińska
4. Bożena Ławińska

Spis treści

1. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	6
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych wraz z opisem skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.....	13
3 Zasięg przestrzenny obszaru/obszarów rewitalizacyjnych.....	77
4 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	81
5 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.....	82
6 Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	84
7 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.....	118
8 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	138
9 Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, wraz z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 - publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE.....	141
10 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	159
11 System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.....	161
12 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	165
Spis tabel.....	167
Spis map.....	168
Spis zdjęć.....	168

Wyjaśnienie podstawowych pojęć i terminów związanych z rewitalizacją

BEZDOMNOŚĆ - to kryzysowy stan egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania.

BEZROBOCIE - polega na tym, że osoba zdolna do pracy, aktywnie poszukująca jej i faktycznie gotowa do jej podjęcia nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie rejestrowane natomiast, to formalny stan wpisania kogoś do rejestru prowadzonego przez Powiatowy Urząd Pracy.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - Według Europejskiego Forum Niepełnosprawności osobą niepełnosprawną jest jednostka w pełni swoich praw, znajdująca się w sytuacji upośledzającej ją na skutek barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych, których z powodu występujących u niej uszkodzeń nie może przezwyciężyć w taki sposób, jak inni ludzie.

INTEGRACJA SPOŁECZNA - Z punktu widzenia jednostki, proces jej włączania społecznego, przełamywania jej wykluczenia. Z punktu widzenia społeczeństwa – proces budowania spójności społecznej.

KAPITAŁ SPOŁECZNY - termin z pogranicza ekonomii i socjologii, oznaczający kapitał (jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie), którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści (z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia)

MARGINALIZACJA - wykluczenie z udziału w życiu społecznym jednostek, grup społecznych lub w ujęciu globalnym społeczeństw w stosunku do ich otoczenia społecznego. Wykluczenie społeczne może odnosić się do procesu wykluczania jednostek i grup albo do stanu wykluczenia.

Wykluczenie jest rozumiane jako niemożliwość bycia uczestnikiem ważnych społecznie aspektów życia społecznego, jak gospodarcze, polityczne czy kulturowe. Skutkiem marginalizacji (procesu) jest wykluczenie społeczne (stan).

OBZAR ZDEGRADOWANY - Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów, jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno- funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej, jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej, jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania

koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych¹.

OBSZAR REWITALIZACJI- obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkały przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

REWITALIZACJA - to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji

*****

Idea rewitalizacji polega na pobudzeniu rozwoju gospodarczego, zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej zdegradowanego obszaru jak również na przeprowadzeniu inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej. Kompleksowość planowanych do przeprowadzenia projektów stanowi klucz do faktycznego i długotrwałego wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów w tym także kulturowych.

Gmina przygotowuje, koordynuje i tworzy warunki do prowadzenia rewitalizacji, ale rewitalizacja prowadzona jest przez wielu interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wierzchości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez szeroki i otwarty katalog interesariuszy ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)².

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Warszawa, 3 lipca 2015 r.

1. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminie. Samorząd posiada kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Zatem ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność *Programu Rewitalizacji* z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań, a dodatkowo zwiększa jego ogólną wartość oraz prawdopodobieństwo realizacji. *Program Rewitalizacji* jest powiązany z niżej wymienionymi dokumentami strategicznymi.

1 Strategia Rozwoju Gminy Kluczewsko do 2020 roku

W Strategii Rozwoju wskazano na stronie 40 wizję przyszłości tj. pożądanego obraz gminy funkcjonującej według reguł gwarantujących jej zrównoważony rozwój.

„Gmina, która dzięki rozwiniętej infrastrukturze społecznej, komunalnej i drogowej oraz wykorzystywanych walorach przyrodniczych jest miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów.”

Na s. 42 Strategii wymienia się 3 obszary priorytetowe w zakresie rozwoju Gminy:

1. Dalszy rozwój infrastruktury, poprawa porządku i bezpieczeństwa publicznego

- 1.1. Rozwój infrastruktury drogowej wraz elementami jej towarzyszącymi
- 1.2. Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie
- 1.3. Podniesienie bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie jednostek OSP

2. Pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój agroturystyki przy zrównoważonym wykorzystaniu walorów środowiskowych

- 2.1. Organizacja systemu doradztwa i informacji gospodarczej
- 2.2. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej
- 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii
- 2.4. Dalsza promocja gminy

3. Rozwój działalności społecznej i włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem

- 3.1. Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego
- 3.2. Poszerzenie oferty edukacyjnej
- 3.3. Organizacja działań i wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców w każdym wieku
- 3.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej wszystkich miejscowości
- 3.5. Utrzymanie wysokiej dostępności i jakości usług medycznych

Każdy z w/w celów operacyjnych ma zdefiniowane konkretne działania, które mają je realizować. Proces rewitalizacji wpisuje się w kilka z nich.

Powyższe cele i zadania wpisują się w działania rewitalizacyjne jakie Gmina zamierza realizować. Proces rewitalizacji gminy Kluczewsko wpłynie pozytywnie na obszar:

- społeczny (działania rewitalizacyjne w tym zakresie będą kierowane do osób zamieszkujących obszary rewitalizacyjne zagrożonych wykluczeniem społecznym, modernizacja budynków pełniących funkcje społeczne np. kulturalne i ich ożywienie),
- gospodarczy (powstanie nowych firm),
- środowiskowy (termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, usuwanie azbestu),
- przestrzenny (uporządkowanie przestrzeni publicznej, poprawa estetyki).

2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kluczewsko na lata 2014-2020

Strategia wyznacza misję rozwoju Gminy w obszarze społecznym (s. 36):

„Gmina Kluczewsko to gmina:

- przyjazna i bezpieczna dla wszystkich,
- z której jesteśmy dumni,
- w której zintegrowana społeczność, współpracuje w rozwiązywaniu wspólnych (własnych) problemów,
- dająca szansę rozwoju dzieciom i młodzieży,
- wspierająca rodziny i osoby wymagające pomocy.”

Wizja rozwoju gminy w perspektywie czasowej (10-15 lat) (s. 36):

„Chcemy, aby nasza gmina do 2020 roku była gminą rolniczo – turystyczną z silnie rozwiniętym i zmechanizowanym rolnictwem. Dzięki zadbanemu otoczeniu, przyjaznej mieszkańcom infrastrukturze (drogi gminne i wewnętrzne, tereny rekreacyjne i wypoczynkowe, rozwinięta opieka zdrowotna), rozwiniętej bazie rekreacyjnej, gastronomicznej, kulturowo – oświatowej i rehabilitacyjnej gmina będzie zapewniała dobre warunki życia mieszkańcom oraz turystom i gościom. Pragniemy, aby Gmina Kluczewsko zapewniała młodzieży odpowiednie warunki rozwoju, zwiększała ich aktywność i dawała poczucie bezpieczeństwa. Aby wszyscy mieszkańcy czuli się w niej bezpiecznie i zgodnie współpracowali na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Wizja rozwoju gminy zakłada zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy z wykorzystaniem naturalnego potencjału społecznego i przyrodniczego gminy.”

Rewitalizacja ma na celu realizację przede wszystkich przedsięwzięć społecznych na obszarach zdegradowanych. W ramach Programu przewidujemy szereg działań nakierowanych na edukację (szkoły, seniorzy), wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym (uruchomienie świetlicy socjo-terapeutycznej), itp. Zadania i cele wskazane w Programie przyczyniają się do realizacji misji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kluczewsko na lata 2014-2020

3 PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU GMINY KLUCZEWSKO

Celem Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Kluczewsko jest:

- „1. oczyszczenie terenu Gminy Kluczewsko z azbestu poprzez usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. eliminacja negatywnych skutków zdrowotnych oddziaływania azbestu na człowieka,
3. likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko zgodnie z obowiązującym prawem do końca 2032 roku. (s. 4)”

Program rewitalizacji zakłada inwestycje w obiektach publicznych i prywatnych zawierających azbest, stąd wdrożenie działań rewitalizacyjnych przyczyni się do zmniejszenia ilości azbestu pozostającego do utylizacji.

4 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KLUCZEWSKO

Tom II Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Kluczewsko

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, podstawą kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego winien być ład przestrzenny, definiowany jako takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, kulturowe oraz kompozycyjno - estetyczne. Mając na uwadze powyższe stwierdza się, iż najważniejszym celem, prowadzonej w oparciu o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, polityki przestrzennej gminy jest: UMOŻLIWIENIE ZRÓWNOWAŻONEGO I WIELOFUNKCYJNEGO ROZWOJU GMINY KLUCZEWSKO Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD KSZTAŁTOWANIA ŁADU PRZESTRZENNEGO I PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM GMINY ŚRODOWISKA ZAMIESZKANIA, PRZY JEDNOCZESNEJ DBAŁOŚCI O LOKALNE WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE. Kierując się tak zdefiniowanym celem nadrzędnym polityki przestrzennej, mając na uwadze wnioski wynikające z wszechstronnej analizy uwarunkowań rozwoju gminy, sformułowano następujące grupy celów szczegółowych:

- Cele związane z kształtowaniem przestrzeni
- Cele gospodarcze
- Cele społeczne
- Cele związane ze środowiskiem przyrodniczym:

Osiągnięcie głównego celu polityki przestrzennej gminy Kluczewsko, opartego na zasadzie zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu przestrzennego, będzie możliwe w sytuacji, gdy realizowane będą cele ze wszystkich powyższych grup. Między aspektami przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi wstępuje duży stopień współzależności, dlatego też pominięcie realizacji zadań przypisanych którejkolwiek z tych grup może zakłócić rozwój gminy w pozostałych sferach (str. 12,13)

Zgodnie z prawem zapisy Programu rewitalizacji muszą być spójne z przedmiotowym Studium, stąd wszelkie planowane inwestycje infrastrukturalne będą uwzględniać wytyczne i zapisy Studium uwarunkowań.

5 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WŁOSZCZOWSKIEGO NA LATA 2014 – 2020

Misja Powiatu Włoszczowskiego konkretyzuje kierunek rozwoju oraz w zwięzły sposób precyzuje istotę działań powiatu i podstawowe funkcje do spełnienia na rzecz zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców.

Misją Powiatu Włoszczowskiego jest: Tworzenie miejsca dostosowanego do oczekiwań społecznych, wyposażonego w rozwiniętą infrastrukturę (zwłaszcza komunikacyjną), charakteryzującego się trwałym wzrostem gospodarczym, osiągniętym dzięki optymalnemu wykorzystaniu potencjału w postaci kapitału społecznego, położenia oraz posiadanych zasobów (głównie przyrodniczo – krajobrazowych i edukacyjnych), a przez to zapewniający pracę oraz wysoki standard życia mieszkańców.

CELE STRATEGICZNE oraz CELE OPERACYJNE:

CEL STRATEGICZNY 1.

Podniesienie standardu życia mieszkańców oraz wzmocnienie integracji społecznej

Cele Operacyjne:

1.1. Poprawa jakości oraz dostępu do usług publicznych o charakterze społecznym

1.2. Wzrost zatrudnienia oraz rozwój przedsiębiorczości

1.3. Rozwój edukacji oraz podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji mieszkańców powiatu

1.4. Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia oraz wzrost spójności społecznej

CEL STRATEGICZNY 2.

Rozwój lokalnej gospodarki oraz zwiększenie jej konkurencyjności

Cele Operacyjne:

2.1. Intensyfikacja współpracy na rzecz wzrostu gospodarczego oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania i rozwoju usług

2.2. Promocja powiatu

2.3. Wzrost efektywności oraz specjalizacji sektora rolnego

CEL STRATEGICZNY 3.

Kształtowanie przestrzeni funkcjonalnej i atrakcyjnej oraz zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów powiatu

Cele Operacyjne:

3.1. Usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego

3.2. Poprawa stanu oraz rozwój pozostałej infrastruktury kluczowej

3.3. Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność sportowo–rekreacyjną powiatu

(s.105,106)

6 Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Aktualizacja Strategii Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013r.

Rewitalizacja Gminy Kluczewsko wpisuje się w cel strategiczny 2 Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu, 2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa. Według Strategii Rozwoju Województwa realizacja tego celu powinna obejmować:

- „rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej oraz wzmacnianie potencjału turystycznego regionu;
- wsparcie władz samorządowych w zakresie promocji regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;
- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe regionu (m.in. turystyki kulturowej, edukacyjnej, geologicznej, rodzinnej, sportowej, wypoczynkowej, alternatywnej tzw. „zielonej turystyki”);
- konsekwentny rozwój specjalności w zakresie turystyki zdrowotnej (uzdrowiskowej, rehabilitacyjnej, profilaktycznej, rewitalizacyjnej i geriatrycznej);
- wspieranie szkoleń zmierzających do wzrostu standardu świadczonych usług turystycznych;
- coaching - przygotowanie wysokiej klasy specjalistów, menedżerów odpowiedzialnych za definiowanie, analizę i kierowanie rozwojem zmian w otoczeniu biznesowym sektora usług turystycznych” (s. 35).

7 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Najważniejszym celem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest wykorzystanie specyficznych atutów (tzw. potencjałów rozwojowych), które ma każdy obszar Polski, dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności. Chodzi o politykę rozwoju „szytą na miarę” konkretnej części naszego kraju. Strategia mówi o tym, że „środki na rozwój trzeba inwestować tak, by wspierały mocne strony danego obszaru, dawały szansę na wzrost gospodarczy i większe zatrudnienie oraz niwelowały różnice w poziomie rozwoju”. Strategia wyznacza też trzy cele szczegółowe. Dotyczą one:

- **wzrostu konkurencyjności regionów** (chodzi o rozwijanie potencjałów największych miast i otaczających je gmin oraz tworzenie warunków do korzystania z tego rozwoju przez pozostałe obszary).

- **niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju** (chodzi szczególnie o obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług, miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, np. niektóre były stolice województw, obszary przygraniczne czy te części Polski, które nie mają nowoczesnej sieci drogowej czy kolejowej),
- **sprawnego zarządzania polityką rozwoju** (m.in. większa rola województw w prowadzeniu polityki rozwoju, nowe narzędzia polityki regionalnej – kontrakty terytorialne, obserwatoria terytorialne, krajowe i regionalne fora terytorialne).

Program Rewitalizacji dąży do wzrostu konkurencyjności Gminy Kluczewsko poprzez wykorzystanie jej potencjałów zmniejszając w ten sposób różnice w rozwoju pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi. Sam dokument przyczynia się także do sprawniejszego zarządzania polityką rozwoju na poziomie samorządu.

8 Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Wytyczne wskazują warunki i sposoby zapewnienia komplementarności interwencji dla projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z funduszy EFRR, EFS i FS w ramach różnych celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, zarówno w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, jak i Krajowego Programu Operacyjnego.

Podstawowym celem Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele rewitalizacji. Dokumentem odniesienia dla Wytycznych jest Umowa Partnerstwa, która formułuje wyzwania związane z zapewnieniem warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. zintegrowanego, kompleksowego oraz przygotowanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej przeciwdziałania procesom degradacji obszarów dotkniętych kryzysem.

Niniejszy Program Rewitalizacji jest opracowany z uwzględnieniem przedmiotowych wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

9 Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Została ona stworzona w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

10 Krajowa Polityka Miejska 2023

Warto zwrócić uwagę, że Krajowa Polityka Miejska bierze pod uwagę następujące wątki tematyczne:

- kształtowanie przestrzeni,
- partycypacja publiczna,
- transport i mobilność miejska,
- niskoemisyjność i efektywność energetyczna,
- rewitalizacja,
- polityka inwestycyjna,
- rozwój gospodarczy,
- ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu,
- demografia,
- zarządzanie obszarami miejskimi.

Program Rewitalizacji jako dokument planistyczny i strategiczny wpisuje się w cel strategiczny Polityki Miejskiej nakierowany na „wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców” (s. 12). Jednym z najważniejszych elementów branych pod uwagę w rozwoju wg Krajowej Polityki Miejskiej jest właśnie jakość życia mieszkańców.

„(...) jest ona pochodną szeregu czynników ją determinujących, w tym także zrównoważonego rozwoju miasta oferującego wysokiej jakości miejsca pracy. Patrząc z tej samej perspektywy na całość Krajowej Polityki Miejskiej należy stwierdzić, że każde podejmowane działanie, tak z poziomu centralnego, jak i z poziomu poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego (a szczególnie władz miejskich) należy rozpatrywać i oceniać przez pryzmat potrzeb człowieka i jakości jego życia” (s. 15).

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko dąży do tworzenia nowych lepszych miejsc pracy, a także niweluje chaos wizualny i wpływa na poprawę estetyki obszarów zdegradowanych. Wszelkie działania ujęte w Programie mają na celu podniesienie jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, a pośrednio całej gminy.

11 Narodowy Program Rewitalizacji 2022 (założenia)

Jak czytamy w dokumencie (s. 2):

„Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być **zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru** tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie”.

Niniejszy Program Rewitalizacji wpisuje się rozumienie rewitalizacji wskazanej w założeniach do Narodowego Programu Rewitalizacji „nie jedynie jako modernizacji w wymiarze infrastrukturalnym (i to dotychczas często punktowej i nieco przypadkowej), ale jako **zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych**” (s.3).

Zapewniony został także udział mieszkańców gminy Kluczewsko, zwłaszcza obszarów zdegradowanych w procesie uspołecznienia procesu rewitalizacji:

- powołano Komitet Rewitalizacyjny,
- zorganizowano liczne spotkania konsultacyjne oraz
- przeprowadzono 3 etapy konsultacji za pomocą strony internetowej.

12 EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjanego włączeniu społecznemu

Strategia ta jest nową długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Strategia „Europa 2020” zastąpiła realizowaną w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską i jest próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ujawniły się szczególnie podczas ostatniego kryzysu. Jak czytamy w dokumencie (s. 12):

„U podstaw strategii Europa 2020 powinny leżeć trzy priorytety:

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną”.

W ramach Programu Rewitalizacji podejmujemy szereg działań wpisujących się w Strategię „EUROPA 2020”, tj. m.in.:

- wspieramy kształcenie i uczenie się przez całe życie (liczne projekty edukacyjne na obszarach rewitalizacji),
- inwestycje w energię odnawialną m.in. panele fotowoltaiczne, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- zwiększenie kwalifikacji zawodowych.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych wraz z opisem skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych

Streszczenie diagnozy

1. Diagnoza wskazuje podział gminy na jednostki struktury wewnętrznej

a) Sposób wyznaczenie jednostek planistycznych służących badaniu zróżnicowania wewnątrzgminnego i uzasadniono metodę podziału

W diagnozie podstawową jednostką planistyczną są jednostki pomocnicze gminy tj. sołectwo.

b) Przestrzenne zróżnicowanie diagnozowanych zjawisk

W diagnozie dokonano analizy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych występujących na terenie wszystkich sołectw gminy Kluczewsko.

c) Diagnoza dotyczy całej gminy, w tym obszarów niezamieszkałych i przemysłowych

Diagnozą zostały objęte całe jednostki pomocnicze, w tym terenie niezamieszkałe.

2. Diagnoza gminy zawiera analizę sfery społecznej

a) diagnoza zawiera analizę (ilościową i jakościową) zjawisk społecznych

Analizując sferę społeczną wzięto m.in. pod uwagę w szczególności dane dot. **bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.**

b) diagnoza wykazuje niekorzystny poziom mierników poszczególnych zjawisk

Diagnoza pokazuje trendy zachodzące w sferze społecznej np. analizy demograficzne, wzrost/spadek przestępczości, itp.

c) diagnoza identyfikuje czynniki powodujące sytuację kryzysową w sferze społecznej w odniesieniu do jednostek planistycznych podlegające analizie

Diagnoza porównuje ze sobą poszczególne jednostki pomocnicze gminy i w ten sposób określa skalę potrzeb społecznych.

d) diagnoza definiuje główne problemy w sferze społecznej w odniesieniu do jednostek planistycznych podlegających analizie

Główne problemy społeczne określono na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku (GOPS) w zakresie korzystania z zasiłków. GOPS w Kluczewsku jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizacji zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Coraz większym problemem społecznym dla wielu rodzin z terenu Gminy Kluczewsko jest brak wystarczających środków do życia. Najwięcej osób/rodzin korzysta z pomocy GOPS z powodu **bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa oraz niepełnosprawności.** Liczbę osób/rodzin oraz przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2013-2015 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Bezrobocie	358	88	321	82	87	311
Ubóstwo	422	97	342	87	80	294
Niepełnosprawność	206	48	184	47	45	167
Długotrwała lub ciężka choroba	338	82	328	83	79	297
Przemoc	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	22	4	45	8	10	47
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	4	1	1	1
Alkoholizm	25	6	30	7	6	26
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	7	2	6	1	1	4

Źródło: Dane GOPS w Kluczewsku

3. Diagnoza zawiera analizę sfery gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej

a) diagnoza zawiera analizę (ilościową i jakościową) zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych

Przedstawiono w dalszej części diagnozy analizę ilościową i jakościową w podziale na jednostki pomocnicze i porównano je ze sobą w zakresie stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych firm, azbestu pozostającego do utylizacji na terenie poszczególnych sołectw, dostępu do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, itd.

b) diagnoza identyfikuje czynniki powodujące sytuację kryzysową w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej w odniesieniu do jednostek planistycznych podlegających analizie.

Czynnikami tymi są m.in.:

- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań samorządowych,
- starzenie się społeczeństwa,
- mała liczba firm na lokalnym rynku,
- niska świadomość społeczna.

c) diagnoza definiuje główne problemy w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej w odniesieniu do jednostek planistycznych podlegających analizie.

Główne problemy na terenie gminy:

- wysokie bezrobocie,
- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- wysoka przestępczość,
- niska przedsiębiorczość,
- słaba kondycja lokalnych firm,
- mała liczba miejsc pracy na lokalnym rynku,
- słaba aktywność organizacji pozarządowych,
- przestarzała kanalizacja lub jej brak,

- zły stan dróg lokalnych,
- niewystarczający dostęp do wysokiej jakości infrastruktury sportowej, rekreacyjnych, zdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej,

4. Diagnoza pozwala na wskazania delimitacji obszaru zdegradowanego

Obszary zdegradowane (w naszym przypadku tożsame z obszarami rewitalizacji) wskazują na występowanie na ich terenie problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej w odniesieniu do jednostek planistycznych podlegających diagnozie.

5. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyznaczono obszar rewitalizacji

W Programie obszar zdegradowany i zarazem obszar rewitalizacji tworzą:

- Dobromierz
  - Kluczewsko
  - Komorniki
- a) Obszary rewitalizacji nie przekraczają 20% powierzchni gminy i obejmują nie więcej niż 30% jej mieszkańców.
- b) W pogłębionej diagnozie przedstawiono uzasadnienie wskazania tych obszarów.

Gmina Kluczewsko jest gminą wiejską położoną w powiecie włoszczowskim w województwie świętokrzyskim, przy granicy z województwem łódzkim. Sąsiaduje z gminami Krasocin, Przedbórz, Wielgomłyny, Włoszczowa oraz Żytno. Zachodnia granica gminy pokrywa się z ciekami rzeki Pilicy. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 742 (Przygłów – Łęczno – Ręčno – Włoszczowa - Nagłowice), jest to jedyna droga na terenie gminy o znaczeniu ponadlokalnym, ok. 5 km na północ od granicy gminy trasa ta krzyżuje się z drogą krajową nr 42 (Namysłów – Kluczbork – Praszka – Rudniki – Działoszyn – Pajęczno – Nowa Brzeźnica – Radomsko – Przedbórz – Ruda Maleniecka – Końskie – Skarżysko Kamienna – Rudnik). Poniżej przedstawiamy mapę obrazującą gminę Kluczewsko na tle województwa świętokrzyskiego i powiatu włoszczowskiego.

Mapa 1 Gmina Kluczewsko na tle województwa świętokrzyskiego

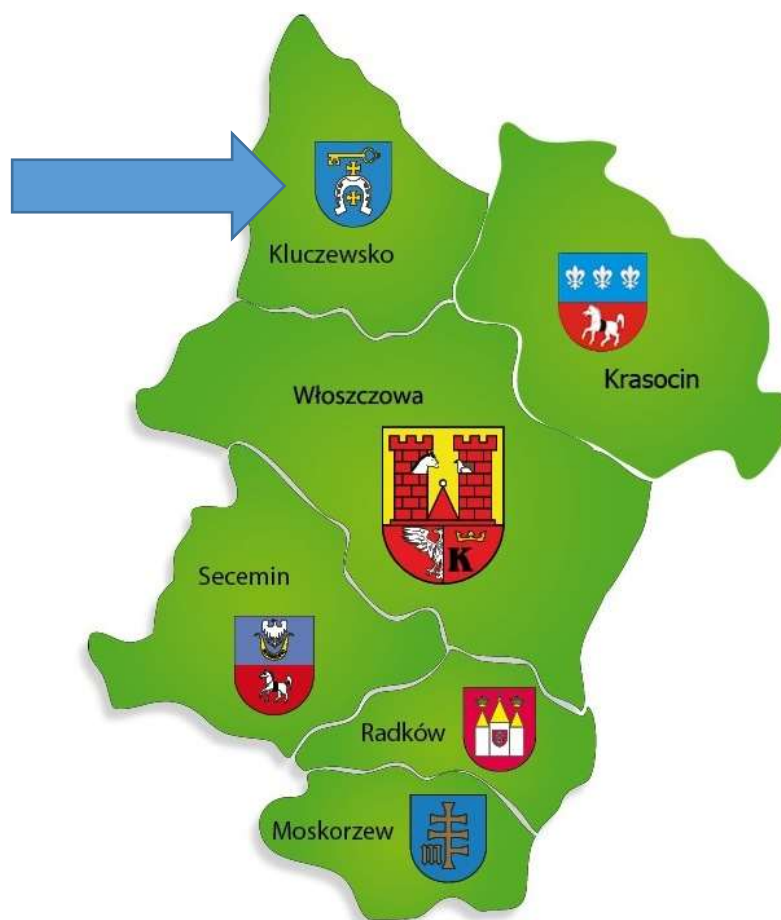

Źródło: <http://www.kwiatek.krakow.pl/skalbmierz/mapa2.htm>

Mapa 2 Kluczewsko na tle powiatu włoszczowskiego

Źródło: <http://www.wmzw.plenerownia.com/page/38/Mapa>

W skład gminy wchodzi 31 miejscowości w ramach 26 sołectw oraz jednego osiedla mieszkaniowego w Kluczewsku. Największe skupiska ludności leżą przy głównej arterii komunikacyjnej w gminie (drodze wojewódzkiej nr 742) i są to sołectwa Kluczewsko, Pilczyca, Stanowiska, Dobromierz i Rączki (powyżej 300 mieszkańców), najmniejszą miejscowością jest Praczka, w której mieszka jedynie 41 osób³.

³ Stan ludności na dzień 31.12.2015 roku

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych wraz z opisem skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych

Poniżej prezentujemy analizę ilościowo-jakościową, która ma na celu identyfikację czynników i zjawisk kryzysowych oraz wytypowanie sołectw, które są najbardziej dotknięte kryzysem społecznym oraz gospodarczym, technicznym, funkcjonalno-społecznym i/lub środowiskowym. Na wstępie warto zaznaczyć, że gmina znajduje się na obszarach strategicznej interwencji – gmin o najgorszym dostępie do usług.

Mapa 3 Obszar realizacji inwestycji

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

<http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/dokumenty-regionalne/item/385-mapy-obszarow-strategicznej-interwencji>

Analiza ilościowa problemów w sferze społecznej

Analizując problemy społeczne wzięto pod uwagę przede wszystkim dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy nt. bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych sołectwach, dane dotyczące sytuacji demograficznej z Ewidencji Ludności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizacji zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Coraz większym problemem społecznym dla wielu rodzin z terenu Gminy Kluczewsko jest brak wystarczających środków do życia. Najwięcej osób/rodzin korzysta z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej **z powodu bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa oraz niepełnosprawności**. Liczbę osób/rodzin oraz przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2013-2015 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Bezrobocie	358	88	321	82	87	311
Ubóstwo	422	97	342	87	80	294
Niepełnosprawność	206	48	184	47	45	167
Długotrwała lub ciężka choroba	338	82	328	83	79	297
Przemoc	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	22	4	45	8	10	47
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	4	1	1	1
Alkoholizm	25	6	30	7	6	26
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	7	2	6	1	1	4

Źródło: Dane GOPS w Kluczewsku

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w poszczególnych sołectwach w latach 2013-2015

W roku 2015 o 22 rodzin spadła liczba osób korzystających z pomocy GOPS względem roku 2013.

Skala tej pomocy była największa w następujących sołectwach:

- Kluczewsko - 18 rodzin (68 osób) w 2015, 21 rodziny (67 osób) w 2013r.
- Jeżowiec - 15 rodzin (55 osób) w 2015, 10 rodziny (58 osób) w 2013r.
- Łąpczyzna Wola - 11 rodzin (48 osób) w 2015, 12 rodziny (60 osób) w 2013r.
- Bobrowniki - 11 rodzin (36 osób) w 2015, 12 rodziny (44 osób) w 2013r.
- Dobromierz- 11 rodzin (23 osób) w 2015, 11 rodziny (24 osób) w 2013r.

Tabela 3 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa

Wyszczególnienie	2013			2014			2015		
	Liczba osób	Liczba rodzin	% mieszkańców sołectwa	Liczba osób	Liczba rodzin	% mieszkańców sołectwa	Liczba osób	Liczba rodzin	% mieszkańców w sołectwa
Bobrowniki	44	12	27,16%	46	13	28,57%	36	11	22,78%
Bobrowska Wola	35	6	44,30%	14	4	17,72%	15	4	20,83%
Boża Wola	9	3	8,57%	15	4	14,15%	13	4	12,38%
Brzeście	28	4	14,07%	23	3	11,44%	20	3	9,66%
Ciemiętniki	15	11	10,34%	16	3	10,81%	4	1	2,70%
Dobromierz	24	11	7,12%	37	13	11,01%	23	11	6,74%
Jakubowie	14	4	7,82%	15	5	8,43%	19	6	10,92%
Januszewice	26	6	10,40%	20	5	7,97%	18	5	7,20%
Jeżowiec	58	10	23,77%	57	12	23,17%	55	15	22,27%
Kluczewsko	67	21	7,61%	75	20	8,56%	68	18	7,81%
Kol. Bobrowska Wola	5	1	8,20%	4	1	6,67%	4	1	7,14%
Kolonia Mrowina	13	5	9,85%	11	5	8,21%	11	4	8,09%
Kolonia Pilczyca	18	5	12,50%	18	5	12,50%	11	3	7,48%
Komorniki	36	8	13,00%	32	7	11,64%	33	8	12,50%
Komparzów	4	1	2,09%	3	1	1,57%	0	0	0,00%
Łączyna Wola	60	12	31,58%	52	12	27,66%	48	11	25,53%
Miedziana Góra	0	0	0,00%	8	3	14,81%	3	1	5,77%
Mrowina	31	7	17,03%	30	7	16,57%	25	6	13,89%
Nowiny	14	3	23,73%	12	3	20,34%	15	4	24,19%
Pilczyca	19	5	5,38%	12	3	3,43%	14	4	3,97%
Praczką	4	1	10,81%	0	0	0,00%	0	0	0,00%
Rączki	54	16	16,31%	47	10	14,46%	24	6	7,25%
Rzewuszyce	14	4	5,32%	11	4	4,20%	20	6	7,63%
Stanowiska	35	9	10,32%	29	8	8,53%	31	10	9,23%
Zalesie	8	2	11,11%	6	2	8,45%	11	3	15,07%
Zmarłe	9	2	14,06%	9	2	14,52%	9	2	15,00%
Razem	644	169	12,08%	602	155	11,32%	530	147	9,99%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w latach 2013-2015

Państwowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” nakłada na gminę obowiązek dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, zwłaszcza jeżeli chodzi o osoby z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Zjawisko dożywiania dzieci i młodzieży w gminie Kluczewsko w ostatnich latach maleje. W 2015r. 18,13% dzieci w wieku do 16 r.ż. było objętych dożywianiem. Ilościowo zjawisko to jest największe w sołectwie Jeżowiec gdzie dożywianiem objętych jest 23 dzieci tj. 45,10% ogółu dzieci w wieku do lat 16 z terenu sołectwa. Kolejne sołectwa to:

- Komorniki - 18 dzieci w 2015r., tj. 11,46% ogółu korzystających i 38,30% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących teren sołectwa,
- Bobrowniki – 15 dzieci w 2015r., tj. 9,55% ogółu korzystających i 68,18% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż., zamieszkujących teren sołectwa
- Kluczewsko 14 dzieci w 2015r., tj. 8,92% ogółu korzystających i 10,53% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących teren sołectwa,
- Łączyna Wola 14 dzieci w 2015r., tj. 8,92% ogółu korzystających i 45,16% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących teren sołectwa,

Tabela 4 Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających	Ogółu dzieci w sołectwie
1.	Bobrowniki	16	7,14%	18	9,63%	15	9,55%	68,18%
2.	Bobrowska Wola	9	4,02%	6	3,21%	5	3,18%	41,67%
3.	Boża Wola	3	1,34%	3	1,60%	4	2,55%	25,00%
4.	Brzeście	13	5,80%	11	5,88%	9	5,73%	22,50%
5.	Ciemiętniki	7	3,13%	3	1,60%	2	1,27%	8,70%
6.	Dobromierz	4	1,79%	5	2,67%	5	3,18%	13,16%
7.	Jakubowie	3	1,34%	2	1,07%	3	1,91%	7,14%
8.	Januszewice	9	4,02%	6	3,21%	1	0,64%	2,70%
9.	Jeżowiec	24	10,71%	24	12,83%	23	14,65%	45,10%
10.	Kluczewsko	20	8,93%	15	8,02%	14	8,92%	10,53%
11.	Kol. Bobrowska Wola	3	1,34%	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	3	1,34%	3	1,60%	2	1,27%	9,09%
13.	Kolonia Pilczyca	8	3,57%	7	3,74%	4	2,55%	13,79%
14.	Komorniki	21	9,38%	16	8,56%	18	11,46%	38,30%
15.	Komparzów	1	0,45%	1	0,53%	0	0,00%	0,00%
16.	Łączyna Wola	21	9,38%	16	8,56%	14	8,92%	45,16%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	1	0,53%	1	0,64%	16,67%
18.	Mrowina	13	5,80%	11	5,88%	9	5,73%	36,00%
19.	Nowiny	3	1,34%	2	1,07%	3	1,91%	42,86%
20.	Pilczyca	5	2,23%	5	2,67%	5	3,18%	7,94%
21.	Praczków	1	0,45%	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
22.	Rączki	18	8,04%	14	7,49%	7	4,46%	12,07%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

23.	Rzewuszyce	6	2,68%	5	2,67%	4	2,55%	7,84%
24.	Stanowiska	11	4,91%	9	4,81%	5	3,18%	8,93%
25.	Zalesie	0	0,00%	2	1,07%	3	1,91%	30,00%
26.	Zmarłe	2	0,89%	2	1,07%	1	0,64%	14,29%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób w poszczególnych sołectwach, która skorzystała z zasiłków stałych, okresowych i celowych w latach 2013-2015

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym pomocy społecznej, które przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz – pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W gminie Kluczewsko wzrosła w badanym okresie liczba osób korzystających z zasiłku stałego (wzrost względem roku 2013 o 6 osób).

Tabela 5 Liczba osób korzystająca z zasiłku stałego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

	Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
		Stały	% do ogółu korzystających	Stały	% do ogółu korzystających	Stały	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2.	Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
3.	Boża Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
4.	Brzeście	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
5.	Ciemiętniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Dobromierz	1	6,67%	3	16,67%	4	19,05%
7.	Jakubowie	2	13,33%	2	11,11%	2	9,52%
8.	Januszewice	3	20,00%	3	16,67%	2	9,52%
9.	Jeżowiec	3	20,00%	2	11,11%	3	14,29%
10.	Kluczewsko	2	13,33%	3	16,67%	4	19,05%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	0	0,00%	0	0,00%	1	4,76%
13.	Kolonia Pilczyca	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Komorniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	0	0,00%	2	11,11%	1	4,76%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
18.	Mrowina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
19.	Nowiny	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
20.	Pilczyca	1	6,67%	1	5,56%	1	4,76%
21.	Praczką	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
23.	Rzewuszyce	2	13,33%	1	5,56%	1	4,76%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

24.	Stanowiska	0	0,00%	0	0,00%	1	4,76%
25.	Zalesie	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
26.	Zmarłe	1	6,67%	1	5,56%	1	4,76%
		15	100,00%	18	100,00%	21	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym pomocy społecznej, które przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, osobie samotnie gospodarującej albo rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Zasiłek okresowy ustala się w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, a w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W ostatnich latach obserwujemy wzrost ogólnej liczby osób korzystających z zasiłków okresowych (o 3 osoby w roku 2015 względem roku 2013). 16,67% ogółu, które skorzystało z tego świadczenia to mieszkańcy sołectwa Dobromierz.

Tabela 6 Liczba osób korzystająca z zasiłku okresowego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013 - 2015

	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	2	9,52%	1	4,00%	2	8,33%
2.	Bobrowska Wola	1	4,76%	0	0,00%	0	0,00%
3.	Boża Wola	1	4,76%	1	4,00%	1	4,17%
4.	Brzeście	0	0,00%	0	0,00%	1	4,17%
5.	Ciemiętniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Dobromierz	0	0,00%	2	8,00%	4	16,67%
7.	Jakubowie	0	0,00%	1	4,00%	2	8,33%
8.	Januszewice	2	9,52%	0	0,00%	1	4,17%
9.	Jeżowiec	0	0,00%	3	12,00%	2	8,33%
10.	Kluczewsko	1	4,76%	3	12,00%	1	4,17%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	1	4,76%	2	8,00%	0	0,00%
13.	Kolonia Pilczyca	1	4,76%	1	4,00%	0	0,00%
14.	Komorniki	2	9,52%	2	8,00%	1	4,17%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	1	4,76%	2	8,00%	1	4,17%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
18.	Mrowina	3	14,29%	2	8,00%	1	4,17%
19.	Nowiny	1	4,76%	1	4,00%	1	4,17%
20.	Pilczyca	1	4,76%	0	0,00%	1	4,17%
21.	Praczką	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	2	9,52%	3	12,00%	1	4,17%
23.	Rzewuszyce	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
24.	Stanowiska	0	0,00%	0	0,00%	2	8,33%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

25.	Zalesie	1	4,76%	1	4,00%	2	8,33%
26.	Zmarłe	1	4,76%	0	0,00%	0	0,00%
		21	100,00%	25	100,00%	24	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W roku 2015 spadła liczba osób pobierających ten zasiłek wzrosła o 5 (względem 2013). Spośród sołectw zjawisko to było największe w:

- Kluczewsko – 8 osób pobierało ten zasiłek tj., 14,04% ogółu korzystających,
- Stanowiska – 6 osób tj. 10,53% ogółu,
- Jakubowie – 7 osób tj. 12,28% ogółu.

Tabela 7 Liczba osób korzystająca z zasiłku celowego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013 - 2015

	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	5	8,06%	2	2,70%	2	3,51%
2.	Bobrowska Wola	3	4,84%	1	1,35%	0	0,00%
3.	Boża Wola	1	1,61%	2	2,70%	0	0,00%
4.	Brzeście	2	3,23%	2	2,70%	1	1,75%
5.	Ciemiętniki	1	1,61%	2	2,70%	0	0,00%
6.	Dobromierz	2	3,23%	2	2,70%	5	8,77%
7.	Jakubowie	3	4,84%	5	6,76%	7	12,28%
8.	Januszewice	3	4,84%	4	5,41%	2	3,51%
9.	Jeżowiec	4	6,45%	6	8,11%	5	8,77%
10.	Kluczewsko	9	14,52%	11	14,86%	8	14,04%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	1	1,35%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	4	6,45%	1	1,35%	1	1,75%
13.	Kolonia Pilczyca	2	3,23%	3	4,05%	0	0,00%
14.	Komorniki	3	4,84%	5	6,76%	1	1,75%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	3	4,84%	4	5,41%	2	3,51%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	2	2,70%	1	1,75%
18.	Mrowina	2	3,23%	4	5,41%	5	8,77%
19.	Nowiny	2	3,23%	2	2,70%	3	5,26%
20.	Pilczyca	2	3,23%	1	1,35%	3	5,26%
21.	Praczką	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	6	9,68%	7	9,46%	2	3,51%
23.	Rzewuszyce	1	1,61%	1	1,35%	2	3,51%
24.	Stanowiska	3	4,84%	5	6,76%	6	10,53%
25.	Zalesie	0	0,00%	1	1,35%	1	1,75%
26.	Zmarłe	1	1,61%	0	0,00%	0	0,00%
		62	100,00%	74	100,00%	57	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób korzystająca z zasiłków GOPS z powodu bezrobocia w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym dla osób nim dotkniętych. W skali masowej jest ogromnym ciężarem dla całej gospodarki. Najwięcej osób pobierających świadczenie z powodu bezrobocia na terenie gminy Kluczewsko zamieszkiwało sołectwa/miejscowości:

- Jeżowiec - 19 osób rodzin pobierało zasiłek z tego tytułu co stanowiło 13,77% wszystkich rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia,
- Kluczewsko – 17 osób tj. 12,32% ogółu korzystających,
- Stanowiska – 14 osób tj. 10,14% ogółu.

Tabela 8 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	13	7,56%	11	6,79%	6	4,35%
2.	Bobrowska Wola	1	0,58%	3	1,85%	3	2,17%
3.	Boża Wola	5	2,91%	5	3,09%	3	2,17%
4.	Brzeście	5	2,91%	6	3,70%	3	2,17%
5.	Ciemiętniki	2	1,16%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Dobromierz	9	5,23%	8	4,94%	9	6,52%
7.	Jakubowie	6	3,49%	4	2,47%	6	4,35%
8.	Januszewice	7	4,07%	8	4,94%	3	2,17%
9.	Jeżowiec	21	12,21%	20	12,35%	19	13,77%
10.	Kluczewsko	17	9,88%	16	9,88%	17	12,32%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	1	0,62%	1	0,72%
12.	Kolonia Mrowina	4	2,33%	4	2,47%	1	0,72%
13.	Kolonia Pilczyca	2	1,16%	4	2,47%	0	0,00%
14.	Komorniki	8	4,65%	9	5,56%	7	5,07%
15.	Komparzów	1	0,58%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	17	9,88%	16	9,88%	13	9,42%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	3	1,85%	2	1,45%
18.	Mrowina	16	9,30%	15	9,26%	12	8,70%
19.	Nowiny	6	3,49%	5	3,09%	5	3,62%
20.	Pilczyca	3	1,74%	2	1,23%	3	2,17%
21.	Praczką	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	17	9,88%	10	6,17%	5	3,62%
23.	Rzewuszyce	1	0,58%	0	0,00%	1	0,72%
24.	Stanowiska	5	2,91%	8	4,94%	14	10,14%
25.	Zalesie	2	1,16%	1	0,62%	3	2,17%
26.	Zmarłe	4	2,33%	3	1,85%	2	1,45%
		172	100,00%	162	100,00%	138	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób korzystająca z zasiłków GOPS z powodu ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Zmalała na terenie gminy liczba osób korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa. Najwięcej rodzin pobierających zasiłek z tego powodu zamieszkuje sołectwa/miejscowości: Kluczewsko, Bobrowniki, Komorniki (13 osób tj. 8,44% ogółu korzystających).

Tabela 9 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	18	8,61%	15	8,06%	13	8,44%
2.	Bobrowska Wola	10	4,78%	7	3,76%	4	2,60%
3.	Boża Wola	4	1,91%	3	1,61%	3	1,95%
4.	Brzeście	13	6,22%	8	4,30%	9	5,84%
5.	Ciemiętniki	2	0,96%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Dobromierz	3	1,44%	10	5,38%	10	6,49%
7.	Jakubowie	3	1,44%	6	3,23%	6	3,90%
8.	Januszewice	7	3,35%	4	2,15%	4	2,60%
9.	Jeżowiec	13	6,22%	12	6,45%	12	7,79%
10.	Kluczewsko	18	8,61%	14	7,53%	13	8,44%
11.	Kol. Bobrowska Wola	3	1,44%	1	0,54%	1	0,65%
12.	Kolonia Mrowina	7	3,35%	6	3,23%	4	2,60%
13.	Kolonia Pilczyca	9	4,31%	10	5,38%	6	3,90%
14.	Komorniki	16	7,66%	15	8,06%	13	8,44%
15.	Komparzów	1	0,48%	1	0,54%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	15	7,18%	12	6,45%	5	3,25%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	2	1,08%	2	1,30%
18.	Mrowina	11	5,26%	11	5,91%	11	7,14%
19.	Nowiny	2	0,96%	2	1,08%	3	1,95%
20.	Pilczyca	8	3,83%	8	4,30%	8	5,19%
21.	Praczk	1	0,48%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	21	10,05%	18	9,68%	8	5,19%
23.	Rzewuszyce	8	3,83%	8	4,30%	7	4,55%
24.	Stanowiska	11	5,26%	9	4,84%	7	4,55%
25.	Zalesie	2	0,96%	1	0,54%	3	1,95%
26.	Zmarłe	3	1,44%	3	1,61%	2	1,30%
		209	100,00%	186	100,00%	154	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób korzystająca z zasiłków GOPS z powodu niepełnosprawności w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Spadła w gminie liczba osób korzystająca z zasiłku GOPS z tytułu niepełnosprawności. W 2015r. było to 83 osoby (spadek o 19 osób). Problem ten dotyczy przede wszystkim sołectw/miejscowości Jeżowiec, Kluczewsko, Stanowiska (po 12 osób skorzystało z tej formy wsparcia w 2015r.). Szczegółowe dane w rozbiu na sołectwa obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	5	4,90%	6	6,45%	1	1,20%
2.	Bobrowska Wola	6	5,88%	2	2,15%	2	2,41%
3.	Boża Wola	1	0,98%	1	1,08%	2	2,41%
4.	Brzeście	9	8,82%	8	8,60%	8	9,64%
5.	Ciemiętniki	2	1,96%	4	4,30%	2	2,41%
6.	Dobromierz	5	4,90%	8	8,60%	5	6,02%
7.	Jakubowie	2	1,96%	3	3,23%	4	4,82%
8.	Januszewice	4	3,92%	4	4,30%	4	4,82%
9.	Jeżowiec	14	13,73%	12	12,90%	12	14,46%
10.	Kluczewsko	9	8,82%	9	9,68%	12	14,46%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	1	0,98%	1	1,08%	2	2,41%
13.	Kolonia Pilczyca	1	0,98%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Komorniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	10	9,80%	7	7,53%	5	6,02%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	1	1,08%	0	0,00%
18.	Mrowina	6	5,88%	5	5,38%	2	2,41%
19.	Nowiny	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
20.	Pilczyca	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
21.	Praczk	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	8	7,84%	8	8,60%	5	6,02%
23.	Rzewuszyce	2	1,96%	1	1,08%	1	1,20%
24.	Stanowiska	13	12,75%	10	10,75%	12	14,46%
25.	Zalesie	0	0,00%	0	0,00%	2	2,41%
26.	Zmarłe	4	3,92%	3	3,23%	2	2,41%
		102	100,00%	93	100,00%	83	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób korzystająca z zasiłków GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Spadła względem roku 2013 liczba osób pobierająca zasiłek z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby o 29 osób. W 2015r. najwięcej osób skorzystało z tego wsparcia w następujących sołectwach:

- Kluczewsko – 18 osób tj. 12,24% ogółu korzystających,
- Bobrowniki 14 osób tj. 9,52% ogółu korzystających,
- Komorniki 12 osób tj. 8,16% ogółu korzystających,

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Tabela 11 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	12	6,82%	14	7,95%	14	9,52%
2.	Bobrowska Wola	7	3,98%	3	1,70%	2	1,36%
3.	Boża Wola	2	1,14%	3	1,70%	3	2,04%
4.	Brzeście	9	5,11%	8	4,55%	9	6,12%
5.	Ciemiętniki	2	1,14%	4	2,27%	2	1,36%
6.	Dobromierz	5	2,84%	8	4,55%	6	4,08%
7.	Jakubowie	4	2,27%	3	1,70%	5	3,40%
8.	Januszewice	9	5,11%	4	2,27%	5	3,40%
9.	Jeżowiec	18	10,23%	17	9,66%	12	8,16%
10.	Kluczewsko	21	11,93%	20	11,36%	18	12,24%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	4	2,27%	4	2,27%	2	1,36%
13.	Kolonia Pilczyca	9	5,11%	9	5,11%	7	4,76%
14.	Komorniki	9	5,11%	9	5,11%	12	8,16%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	14	7,95%	11	6,25%	7	4,76%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	2	1,14%	0	0,00%
18.	Mrowina	7	3,98%	14	7,95%	11	7,48%
19.	Nowiny	3	1,70%	1	0,57%	2	1,36%
20.	Pilczyca	1	0,57%	7	3,98%	7	4,76%
21.	Praczk	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	12	6,82%	13	7,39%	7	4,76%
23.	Rzewuszyce	7	3,98%	2	1,14%	2	1,36%
24.	Stanowiska	16	9,09%	13	7,39%	9	6,12%
25.	Zalesie	1	0,57%	4	2,27%	3	2,04%
26.	Zmarłe	4	2,27%	3	1,70%	2	1,36%
		176	100,00%	176	100,00%	147	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba osób korzystająca z zasiłków GOPS z powodu alkoholizmu w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Do czynników sprzyjających popadaniu w ten nałóg można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

W 2015r. z powodu alkoholizmu wparcia udzielono 15 osobom. Były to osoby zamieszkujące sołectwa: Brzeście, Łączyna Wola, Zalesie, Dobromierz, Jeżowiec, Pilczyca

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Tabela 12 Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu alkoholizmu w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	% do ogółu korzystających	2014	% do ogółu korzystających	2015	% do ogółu korzystających
1.	Bobrowniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2.	Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
3.	Boża Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
4.	Brzeście	9	52,94%	8	42,11%	8	53,33%
5.	Ciemiętniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Dobromierz	1	5,88%	1	5,26%	1	6,67%
7.	Jakubowie	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
8.	Januszewice	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Jeżowiec	1	5,88%	1	5,26%	1	6,67%
10.	Kluczewsko	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
11.	Kol. Bobrowska Wola	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Kolonia Mrowina	3	17,65%	2	10,53%	0	0,00%
13.	Kolonia Pilczyca	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Komorniki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Komparzów	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
16.	Łączyna Wola	2	11,76%	3	15,79%	2	13,33%
17.	Miedziana Góra	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
18.	Mrowina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
19.	Nowiny	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
20.	Pilczyca	1	5,88%	1	5,26%	1	6,67%
21.	Praczką	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
22.	Rączki	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
23.	Rzewuszyce	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
24.	Stanowiska	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
25.	Zalesie	0	0,00%	3	15,79%	2	13,33%
26.	Zmarłe	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
		17	100,00%	19	100,00%	15	100,00%

Źródło: analiza własna na podstawie danych GOPS w Kluczewsku

Liczba dokonanych przestępstw i wykroczeń w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu oraz są elementem strategii rozwiązywania problemów społecznych. Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, mimo tego, że stanowi margines życia społecznego poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać ślad w jej funkcjonowaniu. Poniżej przedstawiamy tabele obrazującą liczbę popełnionych przestępstw/wykroczeń na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Tabela 13 Przestępczość na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Zabójstwo	0	0	0
Rozboje i wymuszenia	1	0	0
Bójki i pobicia	0	0	0
Kradzieże rzeczy	7	4	3
Kradzieże z włamaniem	8	2	3
Požary	1	1	1
Przemoc w rodzinie/znęcanie	3	2	3
Inne	48	46	33

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Kluczewsku

Tabela 14 Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń w podziale na sołectwa Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

L.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	RAZEM	% do ogółu
1	Bobrowniki	5	2	1	8	4,85%
2	Bobrowska Wola	3	1	2	6	3,64%
3	Boża Wola	0	0	0	0	0,00%
4	Brzeście	1	3	1	5	3,03%
5	Ciemiętniki	4	1	2	7	4,24%
6	Dobromierz	4	2	1	7	4,24%
7	Jakubowice	1	2	0	3	1,82%
8	Januszewice	2	3	1	6	3,64%
9	Jeżowiec	2	2	2	6	3,64%
10	Kluczewsko	14	14	11	39	23,64%
11	Kol. Bobrowska Wola	0	0	0	0	0,00%
12	Kolonia Mrowina	1	0	1	2	1,21%
13	Kolonia Pilczyca	1	1	0	2	1,21%
14	Komorniki	2	6	2	10	6,06%
15	Komparzów	1	1	0	2	1,21%
16	Łączyna Wola	1	0	0	1	0,61%
17	Miedziana Góra	0	0	0	0	0,00%
18	Mrowina	5	1	2	8	4,85%
19	Nowiny	0	1	0	1	0,61%
20	Pilczyca	4	2	5	11	6,67%
21	Praczka	0	1	1	2	1,21%
22	Rączki	6	3	3	12	7,27%
23	Rzewuszyce	4	2	3	9	5,45%
24	Stanowiska	6	5	3	14	8,48%
25	Zalesie	1	2	1	4	2,42%
26	Zmarłe	0	0	0	0	0,00%
	suma	68	55	42	165	100,00%

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Kluczewsku

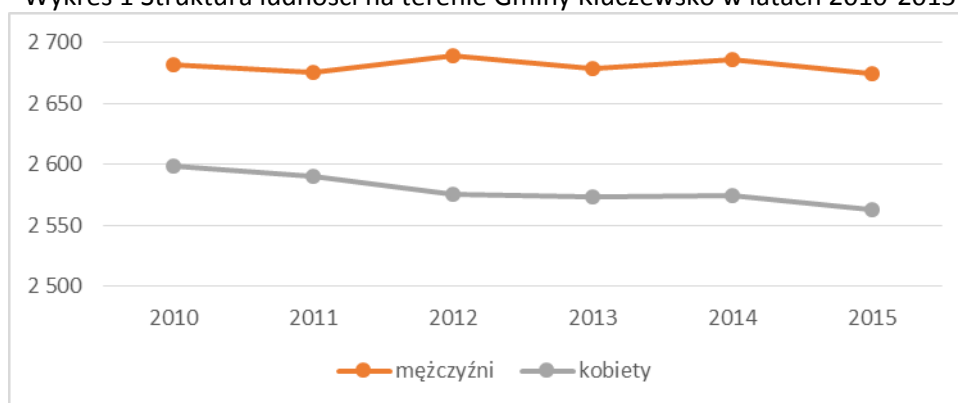
Sołectwami/miejscowościami, gdzie co roku odnotowywanych jest najwięcej przestępstw są:

- Kluczewsko - 39 przestępstwa/wykroczenia w ciągu ostatnich 3 lat, tj. 23,64% wszystkich tego typu przypadków na terenie gminy,
- Stanowiska – 14 przestępstw/wykroczeń w tym okresie,
- Rączki – 12 przestępstw/ wykroczeń w tym okresie,
- Pilczyca – 11 przestępstw/ wykroczeń w tym okresie.

Analiza demograficzna Gminy Kluczewsko i poszczególnych sołectw

Według danych z Urzędu Gminy w Kluczewsku w 2015 r. Gminę zamieszkiwało 5308 osób w tym 2 596 kobiet i 2 712 mężczyzn jest to spadek o 18 osób w stosunku do roku 2013. Poniższy wykres obrazuje strukturę demograficzną Gminy Kluczewsko na przestrzeni ostatnich 6 lat.

Wykres 1 Struktura ludności na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 15 Przyrost naturalny na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

STRUKTURA LUDNOŚCI	31.12.2013r.	31.12.2014r.	31.12.2015r.
Stan ludności ogółem, w tym:	5326	5318	5308
Urodzenia żywe ogółem	45	62	48
Zgony ogółem	62	69	63
Przyrost naturalny	-17	-7	-15

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Wskaźnik obciążenia demograficznego.

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego, tj. liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 59/64 roku życia) na 100 osób w wieku produkcyjnym, potwierdza tendencję stałego wzrostu ludności w wieku emerytalnym. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2012-2014.

Tabela: Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,6	64,7	63,3	62,7	62,9	61,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	78,5	85,3	89,8	94,7	93,6	98,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	28,8	29,8	29,9	30,5	30,4	30,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Kielcach

To co jest optymistyczne dla Gminy Kluczewsko na koniec 2015 r. wskaźnik obciążenia demograficznego osiągnął wartość **30,4** i był niższy w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa, który wynosił 32,60; Świadczy to o tym, że społeczeństwo Gminy Kluczewsko starzeje się nieco wolniej. Pod względem zaludnienia gmina należy do mało zaludnionych regionów województwa ze wskaźnikiem 38 osób/ km².

Demografia w poszczególnych sołectwach

Najliczniejszą miejscowością w gminie jest Kluczewsko liczące 871 mieszkańców.

Pod względem potencjału ludnościowego poszczególne sołectwa można podzielić na:

- jedną dużą miejscowość – Kluczewsko – 871 mieszkańców na koniec 2015r., tj. 16,39% ogółu mieszkańców gminy,
- grupę sołectw średnich – Pilczyca 353 osób (6,64% ogółu mieszkańców gminy), Dobromierz 341 (6,42%), Stanowiska 336 (6,32%), Rączki 331 (6,23%), Komorniki 264 (4,97%), Rzewuszyce 262 (4,93%), Jeżowiec 257 (4,84%), Januszewice 250 (4,70%),
- grupę sołectw małych – Jakubowice 174 (3,27%), Bobrowniki 158 (2,97%), Ciemiętniki 148 (2,78%), Kolonia Pilczyca 147 (2,77%), Kolonia Mrowina 136 (2,56%), Boża Wola 105 (1,98%),
- grupę sołectw bardzo małych – Zalesie 73 (1,37%), Bobrowska Wola 72 (1,35%), Nowiny 62 (1,17%), Zmarłe 60 (1,13%), Kol. Bobrowska Wola 56 (1,05%), Miedziana Góra 52 (0,98%), Praczka 41 (0,77%).

Tabela 16 Procentowy podział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw do ogółu mieszkańców Gminy Kluczewsko

l.p.	wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	% w 2015
1.	Bobrowniki	162	161	158	2,97%
2.	Bobrowska Wola	79	79	72	1,35%
3.	Boża Wola	105	106	105	1,98%
4.	Brzeście	199	201	207	3,89%
5.	Ciemiętniki	145	148	148	2,78%
6.	Dobromierz	337	336	341	6,42%
7.	Jakubowice	179	178	174	3,27%
8.	Januszewice	250	251	250	4,70%
9.	Jeżowiec	244	246	257	4,84%
10.	Kluczewsko	880	876	871	16,39%
11.	Kol. Bobrowska Wola	61	60	56	1,05%
12.	Kolonia Mrowina	132	134	136	2,56%
13.	Kolonia Pilczyca	144	144	147	2,77%
14.	Komorniki	277	275	264	4,97%
15.	Komparzów	191	191	191	3,59%
16.	Łapczyzna Wola	190	188	188	3,54%
17.	Miedziana Góra	56	54	52	0,98%
18.	Mrowina	182	181	180	3,39%
19.	Nowiny	59	59	62	1,17%
20.	Pilczyca	353	350	353	6,64%
21.	Praczka	37	40	41	0,77%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

22.	Rączki	331	325	331	6,23%
23.	Rzewuszyce	263	262	262	4,93%
24.	Stanowiska	339	340	336	6,32%
25.	Zalesie	72	71	73	1,37%
26.	Zmarłe	64	62	60	1,13%
	suma	5331	5318	5315	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kluczewsko

Tabela 17 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach – stan na 31.12.2015

wyszczególnienie	Przedział wiekowy																Ludność ogółem
	do 5 lat		6-16 lat		17-25		26-40		41-50		51-60		61-70		71 i więcej		
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
Bobrowniki	3	2	12	5	13	6	17	17	7	11	10	19	3	9	20	4	158
Bobrowska Wola	0	2	5	5	9	9	8	4	3	7	6	6	1	1	3	3	72
Boża Wola	2	0	6	8	7	6	12	8	8	10	3	5	11	6	7	6	105
Brzeście	6	3	18	13	21	21	26	18	14	14	12	8	6	9	11	7	207
Ciemiętniki	1	6	10	6	7	12	18	13	7	18	7	9	6	11	13	4	148
Dobromierz	3	7	14	14	23	28	40	48	23	28	26	25	19	18	17	8	341
Jakubowice	5	3	19	15	15	11	23	14	12	19	5	4	8	6	9	6	174
Januszewice	1	5	12	19	15	41	22	25	14	17	19	20	6	13	12	9	250
Jeżowiec	6	7	19	19	16	16	30	36	17	21	9	14	12	15	14	6	257
Kluczewsko	18	26	46	43	66	53	104	123	61	56	52	50	45	48	56	24	871
Kol. Bobrowska Wola	0	1	1	3	5	9	3	7	5	4	4	6	0	2	6	0	56
Kolonia Mrowina	3	4	11	4	5	14	12	13	13	17	4	8	10	3	6	9	136
Kolonia Pilczyca	1	4	13	11	10	14	18	18	9	10	4	6	7	8	10	4	147
Komorniki	5	8	20	14	20	17	24	36	16	20	12	22	13	12	13	12	264
Komparzów	3	5	9	10	13	13	24	34	10	8	12	13	8	9	16	4	191
Łączyna Wola	5	1	14	11	14	18	26	30	11	9	8	15	7	5	9	5	188
Miedziana Góra	1	2	2	1	5	3	8	10	2	1	5	4	1	2	5	0	52
Mrowina	2	6	9	8	17	15	14	18	10	8	12	15	6	9	17	14	180
Nowiny	2	2	1	2	5	5	5	7	4	4	5	3	4	3	5	5	62
Pilczyca	9	9	24	21	28	21	35	46	28	25	17	24	16	19	21	10	353
Praczką	0	3	3	2	2	5	7	3	1	4	1	2	3	2	2	1	41
Rączki	6	12	10	30	26	30	35	39	15	20	13	29	17	15	25	9	331
Rzewuszyce	2	8	18	23	14	25	30	29	14	16	12	14	17	15	12	13	262
Stanowiska	10	13	15	18	19	23	35	48	21	16	18	25	18	16	26	15	336
Zalesie	0	3	2	5	9	6	6	12	3	4	4	4	4	3	4	4	73
Zmarłe	2	2	1	2	3	2	6	11	1	2	5	7	5	7	2	2	60

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Analiza wzrostu/spadku liczby mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Analizując dynamikę wzrostu/spadku liczby mieszkańców w poszczególnych sołectwach wzięto pod uwagę liczbę mieszkańców na koniec 2013 i 2015 i porównano je ze sobą. Liczba mieszkańców gminy w tym okresie zmniejszyła się łącznie o 16 osób. Najwięcej mieszkańców ubyło w sołectwach:

- Komorniki-13
- Kluczewsko -9
- Bobrowska Wola – 7
- Jakubowice – 5

Najwięcej mieszkańców przybyło natomiast w sołectwie Jeżowiec – 13 osób.

Tabela 18 Analiza wzrostu/spadku liczby mieszkańców

L.p.	wyszczególnienie	2013	2014	2015	wzrost/ spadek
1.	Bobrowniki	162	161	158	-4
2.	Bobrowska Wola	79	79	72	-7
3.	Boża Wola	105	106	105	0
4.	Brzeście	199	201	207	8
5.	Ciemiętniki	145	148	148	3
6.	Dobromierz	337	336	341	4
7.	Jakubowice	179	178	174	-5
8.	Januszewice	250	251	250	0
9.	Jeżowiec	244	246	257	13
10.	Kluczewsko	880	876	871	-9
11.	Kol. Bobrowska Wola	61	60	56	-5
12.	Kolonia Mrowina	132	134	136	4
13.	Kolonia Pilczyca	144	144	147	3
14.	Komorniki	277	275	264	-13
15.	Komparzów	191	191	191	0
16.	Łączyna Wola	190	188	188	-2
17.	Miedziana Góra	56	54	52	-4
18.	Mrowina	182	181	180	-2
19.	Nowiny	59	59	62	3
20.	Pilczyca	353	350	353	0
21.	Praczką	37	40	41	4
22.	Rączki	331	325	331	0
23.	Rzewuszyce	263	262	262	-1
24.	Stanowiska	339	340	336	-3
25.	Zalesie	72	71	73	1
26.	Zmarłe	64	62	60	-4
	suma	5331	5318	5315	-16

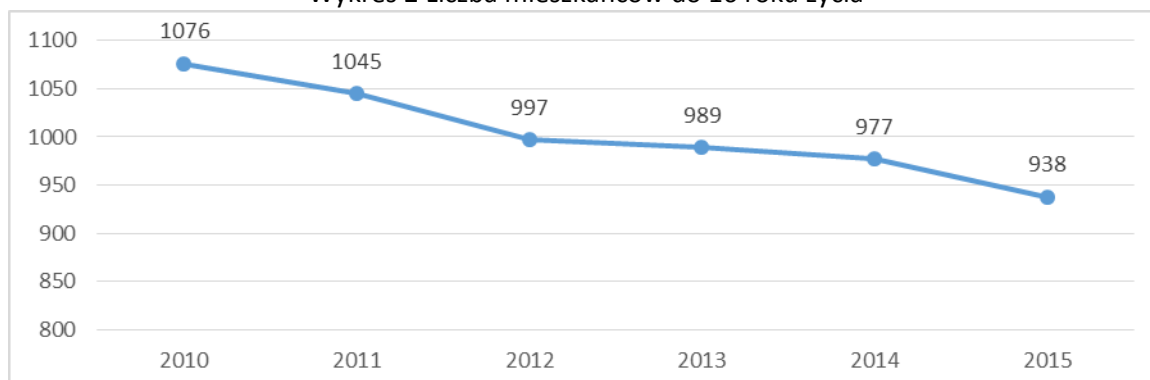
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kluczewsko

Analiza liczby mieszkańców do 16 r. ż.

Analizując dynamikę liczby mieszkańców do 16 r. ż. wzięto pod uwagę liczbę mieszkańców w wieku do 16 roku życia dla całej Gminy **866 tj. 16,29%**.

Wykres 2 Liczba mieszkańców do 16 roku życia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższy wykres prezentuje tendencję spadkową mieszkańców do 16 r.ż. na przestrzeni ostatnich lat. Biorąc pod uwagę poszczególne sołectwa sytuacja wygląda następująco:

Tabela 19 Liczba mieszkańców do 16 roku życia w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko

wyszczególnienie	0-16	% w 2015
Bobrowniki	22	13,92%
Bobrowska Wola	12	16,67%
Boża Wola	16	15,24%
Brzeście	40	19,32%
Ciemiętniki	23	15,54%
Dobromierz	38	11,14%
Jakubowice	42	24,14%
Januszewice	37	14,80%
Jeżowiec	51	19,84%
Kluczewsko	133	15,27%
Kol. Bobrowska Wola	5	8,93%
Kolonia Mrowina	22	16,18%
Kolonia Pilczyca	29	19,73%
Komorniki	47	17,80%
Komparzów	27	14,14%
Łączyna Wola	31	16,49%
Miedziana Góra	6	11,54%
Mrowina	25	13,89%
Nowiny	7	11,29%
Pilczyca	63	17,85%
Praczką	8	19,51%
Rączki	58	17,52%
Rzewuszyce	51	19,47%
Stanowiska	56	16,67%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Zalesie	10	13,70%
Zmarłe	7	11,67%
suma	866	16,29%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kluczewsko

Analiza liczby mieszkańców w wieku SENIORA w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

Analizując liczbę mieszkańców w wieku SENIORA w poszczególnych sołectwach wzięto pod uwagę liczbę mieszkańców w wieku 61+. Ilość osób w takim przedziale wiekowym dla całej gminy wynosi 1044 tj. **19,64%**. Sołectwa porównano ze sobą. Aż 13 sołectw ma % udział mieszkańców w wieku SENIORA większy niż średnia dla gminy. Sołectwa te zaznaczono kolorem w poniższej tabeli. Najmniej korzystna sytuacja występuje w sołectwie Boża Wola, gdzie ludność w wieku SENIORA stanowi aż 28,57% mieszkańców.

Tabela 20 Procentowy udział mieszkańców w wieku SENIORA w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015

wyszczególnienie	61+	% w 2015
Bobrowniki	36	22,78%
Bobrowska Wola	8	11,11%
Boża Wola	30	28,57%
Brzeście	33	15,94%
Ciemiętniki	34	22,97%
Dobromierz	62	18,18%
Jakubowice	29	16,67%
Januszewice	40	16,00%
Jeżowiec	47	18,29%
Kluczewsko	173	19,86%
Kol. Bobrowska Wola	8	14,29%
Kolonia Mrowina	28	20,59%
Kolonia Pilczyca	29	19,73%
Komorniki	50	18,94%
Komparzów	37	19,37%
Łączyna Wola	26	13,83%
Miedziana Góra	8	15,38%
Mrowina	46	25,56%
Nowiny	17	27,42%
Pilczyca	66	18,70%
Praczką	8	19,51%
Rączki	66	19,94%
Rzewuszyce	57	21,76%
Stanowiska	75	22,32%
Zalesie	15	20,55%
Zmarłe	16	26,67%
suma	1044	19,64%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kluczewsko

Analiza kapitału społecznego

Kapitał społeczny zwykle oceniany jest następujących kategoriach: aktywność obywatelska, mierzona między innymi udziałem w wyborach i zaangażowaniem w działalność organizacji społecznych, zaradność mieszkańców, połączona z chęcią współpracy i pomagania innym (np. pomoc sąsiedzka), wzajemny poziom zaufania i bezpieczeństwa mieszkańców (również socjalnego), religijność oraz niski poziom występowania patologii społecznych. Analizując kapitał społeczny wzięto pod uwagę m.in.:

- organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje) działające w poszczególnych sołectwach,
- frekwencję wyborczą.

Obecnie na terenie Gminy Kluczewsko funkcjonuje **aż 20 organizacji społecznych** (pozarządowych i zorganizowanych grup nieformalnych). W poniższej tabeli przedstawiony został wykaz tych organizacji. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego. Mieszkańcy Gminy Kluczewsko angażują się w wiele inicjatyw społecznych, czego wyrazem jest działalność ochotniczych straży pożarnych. Po wielu latach zapomnienia reaktywowane zostały również koła gospodyń wiejskich.

Tabela 21 Koła gospodyń wiejskich na terenie Gminy Kluczewsko

Miejscowość	Przewodnicząca KGW.	Nr rej
Kluczewsko	Marianna Cisowska	382
Komparzów	Julianna Fornal	340

Źródło: Koła Gospodyń Wiejskich zarejestrowane w Rejestrze Członków Świętokrzyskiego Związku Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych w Kielcach

Tabela 22 Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 21.04.2016

L.p.	Nazwa organizacji	Ilość osób działających w organizacji
1.	Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych „Wypoczynek”	17
2.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Komparzowie	16
3.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Januszewice	33
4.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kluczewsko „Od pomysłu do działania”	36
5.	Stowarzyszenie Wiejskie Wsi Komorniki „Nad Czarną”	37
6.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „Razem Pomagamy”	33
7.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rączki „Pokolenie aktywnych”	22
OSP		
1.	Dobromierz	74
2.	Kluczewsko	68
3.	Bobrowniki	16
4.	Ciemiętniki	35
5.	Januszewice	55
6.	Łączyna Wola	38
7.	Pilczyca	48
8.	Stanowiska	23
9.	Rączki	12
10.	Rzewuszyce	33
Zespoły folklorystyczne		
1.	Zespół muzyczny Ale Babki działający przy Stowarzyszeniu w Komparzowie	10

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Poniżej zaprezentowano tabelę dotyczącą aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Kluczewsko podczas wyborów prezydenckich w 2015 rok na tle innych gmin powiatu włoszczowskiego.

Tabela 23 Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Kluczewsko podczas wyborów prezydenckich w 2015r. na tle innych gmin

	Nazwa jednostki	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	frekwencja	Głosy ważne
	POWIAT WŁOSZCZOWSKI	38072	20033	52.62 %	19773
GMINY	KRASOCIN	8532	4519	52.97 %	4473
	MOSKORZEW	2383	1220	51.20 %	1203
	RADKÓW	2148	964	44.88 %	945
	KLUCZEWSKO w tym:	4311	2302	53.40 %	2280
1	Zespół Przedszkolno-Szkolny w Kluczewsku Kluczewsko ul. Leśna 1 29-120 Kluczewsko	1800	976	54,22%	963
2	Zespół Przedszkolno-Szkolny w Komornikach Komorniki 7 29-120 Kluczewsko	672	370	55,06%	367
3	Świetlica Wiejska w Stanowiskach Stanowiska 22 29-120 Kluczewsko	950	488	51,37%	484
4	Zespół Przedszkolno-Szkolny w Dobromierzu Dobromierz ul. Włoszczowska 5 29-120 Kluczewsko	889	469	52,76%	466

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisja Wyborczej

Jak widać w powyższej tabeli aktywność wyborcza mieszkańców Gminy Kluczewska była wyższa w stosunku do innych gmin powiatu włoszczowskiego.

Analiza ilościowa problemów w sferze środowiskowej

Analizując aspekty środowiskowe wzięto pod uwagę w szczególności negatywne zjawiska dotyczące obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (zwłaszcza na obszary chronione).

Emisja substancji szkodliwych do środowiska

Na podstawie Bazy Inwentarzowej utworzonej w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej należy stwierdzić, iż na terenie gminy sołectwem, które emitują największą ilość, CO₂ jest: Kluczewsko. To w tej miejscowości znajduje się najwięcej budynków mieszkalnych/ przedsiębiorstw oraz budynków użyteczności publicznej.

Warto zwrócić uwagę, że oceny realizowane przez WIOŚ w Kielcach wskazują, że na całym obszarze województwa świętokrzyskiego notuje się w powietrzu niskie stężenia: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu. Najpoważniejszym problemem

związanym z jakością powietrza w strefie świętokrzyskiej są występujące głównie w sezonie grzewczym, wysokie, ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10. Kolejnym, szczególnie trudnym do rozwiązania problemem są znaczne przekroczenia poziomu docelowego B(a)P – powstającego w procesach niepełnego spalania paliw stałych: węgla, drewna, a także odpadów. W miesiącach letnich notowane są również epizody podwyższonych stężeń ozonu w powietrzu.

W ramach Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Świętokrzyskiego przeprowadzone zostały analizy jakości powietrza na obszarze stref województwa świętokrzyskiego, z zastosowaniem modelu dyspersji zanieczyszczeń, umożliwiające uzyskanie informacji o poziomach stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Na podstawie wyników uzyskanych z procesu modelowania dyspersji zanieczyszczeń określono obszary występowania przekroczeń wartości normatywnych na obszarze każdej strefy. Na obszarze strefy świętokrzyskiej zdiagnozowano obszary przekroczeń:

- dopuszczalnego poziomu określonego dla stężeń średniorocznych pyłu PM10. Przekroczenia wartości $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły na obszarach miejskich, wiejskich i rolniczych strefy o łącznej powierzchni $4,95 \text{ km}^2$. Szacowana liczba mieszkańców narażonych to 7 003 osób;
- dopuszczalnego poziomu określonego dla stężeń średniodobowych pyłu PM10. Obszary, na których przez więcej niż 35 dni w roku występują przekroczenia wartości stężeń 24-godzinnych pyłu PM10 wynoszących $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wskazano w 80 gminach w 12 powiatach województwa świętokrzyskiego. Obszary te zajmują łączną powierzchnię: $447,6 \text{ km}^2$. Szacowana liczba mieszkańców narażonych to 389 290 osób;
- dopuszczalnego poziomu określonego dla stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 (wartość normatywna powiększona o margines tolerancji wynoszącą $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Obszar przekroczeń zajmuje łączną powierzchnię: $12,15 \text{ km}^2$. Szacowana liczba mieszkańców narażonych to 29 014 osób;
- docelowego poziomu benzo(a)pirenu – na obszarze całej strefy świętokrzyskiej o łącznej powierzchni: $11 601 \text{ km}^2$. Liczba mieszkańców narażonych to 1 071 tys. osób.

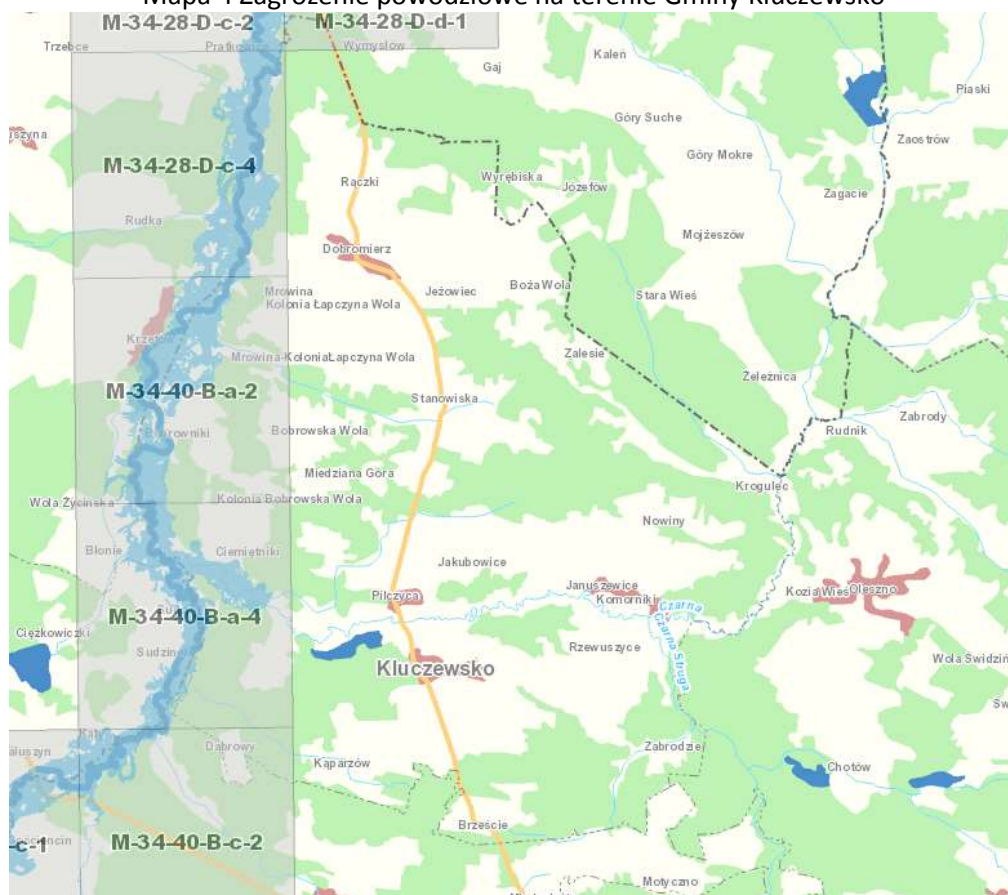

Zagrożenie powodziowe

Gmina Kluczewsko częściowo leży na terenach zalewowych – o czym świadczy poniższa mapa.

Mapa 4 Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Kluczewsko

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Legenda

Obszar zagrożenia powodziowego

- Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi (nie występuje)

Drogi

- krajowe
- wojewódzkie

Pokrycie terenu

- wody powierzchniowe
- tereny z antropogenizacją
- tereny rolne
- lasy

Azbest pozostający do utylizacji na terenie gminy

Jak wynika z poniższej tabeli na terenie gminy pozostaje jeszcze do utylizacji 307 036 m² azbestu z czego najwięcej pozostaje w sołectwie Pilczyca 36 189 m².

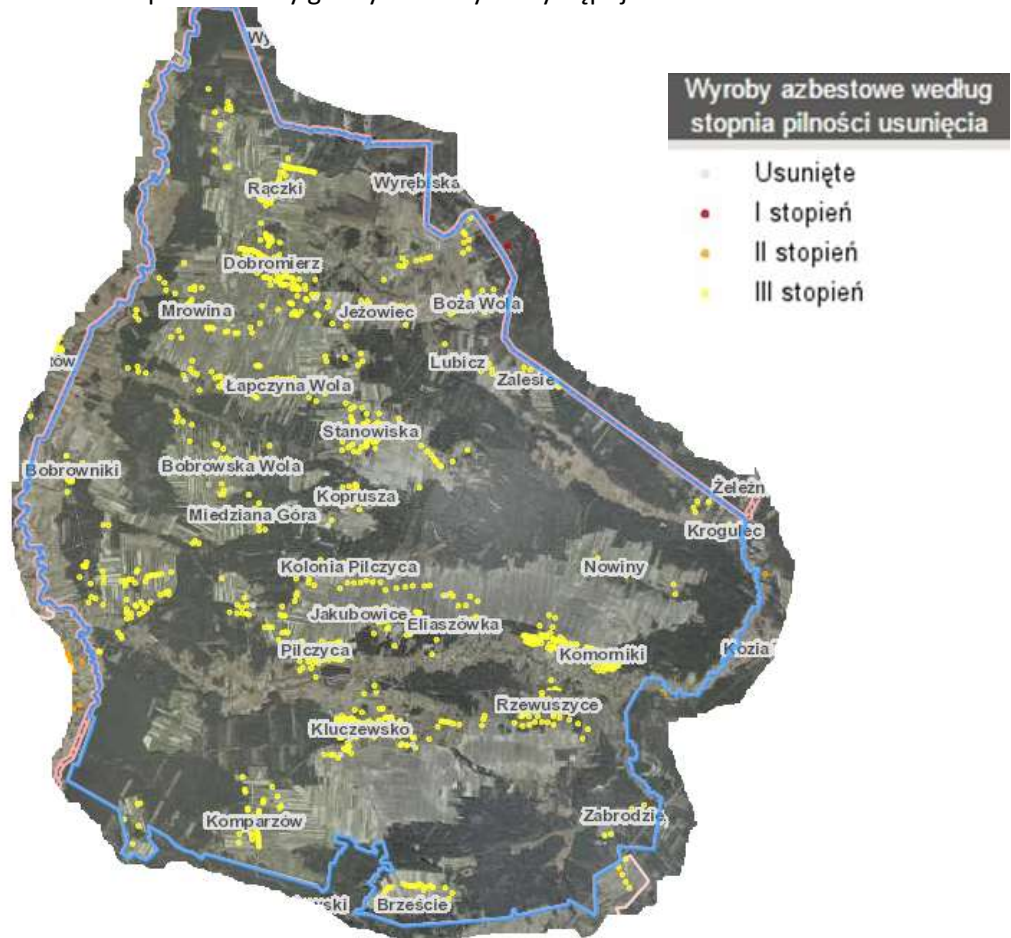
Tabela 24 Inwentaryzacja azbestu na terenie Gminy Kluczewsko

I.p.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]	%
1	Bobrowniki	113	19 902	219	5,10%
2	Bobrowska Wola	43	6370	70	1,63%
3	Boża Wola	108	11452	126	2,94%
4	Brzeście	96	13213	146	3,40%
5	Ciemiętniki	106	14857	164	3,82%
6	Dobromierz	140	19636	216	5,03%
7	Jakubowie	98	21906	241	5,62%
8	Januszewice	104	22480	248	5,78%
9	Jeżowiec	99	18156	200	4,66%
10	Kluczewsko	232	35739	394	9,18%
11	Kol. Bobrowska Wola	35	4858	54	1,26%
12	Kolonia Mrowina	91	15330	169	3,94%
13	Kolonia Pilczyca	brak danych	brak danych	brak danych	-
14	Komorniki	133	21341	225	5,24%
15	Komparzów	108	20618	228	5,31%
16	Łączyna Wola	92	12816	141	3,29%
17	Miedziana Góra	25	4917	54	1,26%
18	Mrowina	90	14354	159	3,71%
19	Nowiny	30	4120	46	1,07%
20	Pilczyca	214	36189	398	9,28%
21	Praczką	41	5948	66	1,54%
22	Rączki	143	22383	247	5,76%
23	Rzewuszyce	97	14810	163	3,80%
24	Stanowiska	264	28687	316	7,37%
25	Zalesie	46	4084	45	1,05%
26	Zmarłe	27	3024	34	0,79%
	suma	2575	397190	4369	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Kluczewsko”

Mapa 5 Obszary gminy na których występuje azbest

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/geoserwis.html>

Obszary chronione i cenne przyrodniczo

W zakresie ochrony przyrody w przestrzeni Gminy Kluczewsko występują:

- Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk NATURA 2000 Dolina Górnej Pilicy PLH260018,
- Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk NATURA 2000 Ostoja Przedborska PLH260004,
- Przedborski Park Krajobrazowy,
- Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Rezerwat przyrody Bukowa Góra,
- Rezerwat przyrody Murawy Dobromierskie,
- 14 pomników przyrody,
- 18 użytków ekologicznych.

Na terenie gminy nie występują:

- Parki Narodowe
- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000
- Stanowiska Dokumentacyjne
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe W Województwie Świętokrzyskim

Mapa 6 Obszary chronione na terenie Gminy

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda:

- Rezerwaty
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe
- Natura 2000 – obszary ptasie
- Natura 2000 Obszary siedliskowe

Na terenie gminy wyznaczone zostały różnorodne formy ochrony przyrody. Do najważniejszych zaliczyć należy dwa obszary znajdujące się w sieci **Natura 2000** – **Ostoja Przedborska (PLH260004)** oraz **Dolina Górnej Pilicy (PLH260018)**, oba objęte specjalną ochroną siedlisk. Na terenie tego obszaru w gminie Kluczewsko znajdują się ponadto 2 rezerwaty przyrody – Bukowa Góra i Murawy Dobromierskie. Dolina Górnej Pilicy, należąca do jednego z większych ciągów ekologicznych w naturalnych dolinach rzecznych w Polsce, chroni zbiorowiska łąkowe, lasy łąkowe, bory bagienne i chrobotkowe. Dodatkową formą ochrony przyrody jest Przedborski Park Krajobrazowy, który wraz z otuliną obejmuje aż 75% powierzchni gminy. Ponadto, na terenie gminy znajduje się 14 pomników przyrody (w Brześciu, Ciemiętnikach, Dobromierzu, Januszewicach, Kluczewsku, Kolonii Mrowinie, Rączkach i Stanowiskach). Niezanieczyszczone środowisko, różnorodna rzeźba terenu oraz przepływające rzeki to główne atuty turystyczne gminy. Na terenie gminy znajdują się 4 niewielkie złoża kruszyw naturalnych – Pilczyca, Jakubowice, Jakubowice I oraz Rzewuszyce.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Górnej Pilicy

Obszar położony jest w Krainie Świętokrzyskiej. Znajdują się tu duże, głównie naturalne kompleksy leśne (grąd, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz łągi i olsy w dolinach rzecznych). Pilica jest rzeką meandrującą z licznymi starorzeczami. Brzegi porośnięte są gęstymi zaroślami wierzbowymi, lasami i towarzyszącymi im podmokłymi łąkami. Lasy są o zróżnicowanym drzewostanie. Flora i fauna także charakteryzuje się dużą różnorodnością (szczególnie związana z siedliskami wilgotnymi). Liczne bagna i torfowiska zanikają na skutek sukcesji, prac melioracyjnych. Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe, bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoi zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60). Dolina Górnej Pilicy jest także jedną z najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju to: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg ukraiński, koza, głowacz białołetwy, trzepla zielona, czerwończyk fioletek i zatoczek łamliwy. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk Dolinie Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodne dla występowania poczwarówki jajowatej. Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójki gruboskorupowej. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej, piskorza, modraszka telejusa i modraszka nausitousa.

Ostoją Przedborska

Obszar obejmuje fragment Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Zachodnią część obszaru stanowi zbocze Pasma Przedborsko-Małogoskiego zbudowanego z górnourajskich wapieni i kredowych piaskowców. Sieć rzeczna jest stosunkowo bogata, stanowią ją liczne dopływy Czarnej Włoszczowskiej. Znaczną część obszaru zajmuje rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk oraz największy w tej części Polski płat lasów jesionowo-olszowych (obręb Oleszno). Dominują bory sosnowe, lecz pozostały też naturalne płaty grądów, buczyn i dąbrów. Na zboczach wzgórz rozwijają się murawy kserotermiczne, a w dolinach torfowiska. Najbardziej rozległym i najcenniejszym z nich jest Piskorzaniec. Również na torfowisku Jedle stwierdzono dobrze zachowane fragmenty torfowiska wysokiego i przejściowego (2 km na SW od wsi Jedle). Na jego trudno dostępnych fragmentach występują liczne oczka wodne z płem mszarnym. Ostoją obejmuje największy na Wyżynie Małopolskiej obszar porośnięty lasami nadrzecznymi, z silnie zróżnicowanymi drzewostanami. Szczególną wartość mają dobrze wykształcone i zachowane kompleksy wilgotnych i podmokłych łąk, oraz torfowisk. Obszar o wysokiej bioróżnorodności - stwierdzono tu występowanie 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ochronie podlega tu duże bogactwo flory (900 gatunków roślin naczyniowych, z licznymi rzadkimi i zagrożonymi w Polsce lub regionie oraz prawnie chronionymi) i fauny, zwłaszcza charakterystycznej dla siedlisk wilgotnych. Wśród nich jest 10 gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Przedborski Park Krajobrazowy

Celem Przedborskiego Parku Krajobrazowego jest ochrona najcenniejszych zjawisk przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych, występujących na jego obszarze. PPK jest jednym z najcenniejszych parków krajobrazowych w środkowej Polsce, a niektóre jego fragmenty, jak rezerваты: Murawy Dobromierskie, Bukowa Góra, Piskorzaniec, Czarna Różga i Oleszno należą do unikalnych w skali kraju. Park odznacza się dużą zmiennością budowy geologicznej i rzeźby terenu, co wpływa na zwiększone zróżnicowanie innych elementów środowiska przyrodniczego: gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, mikroklimatu, szaty roślinnej i świata zwierzęcego. W wyniku tych zróżnicowań powstał malowniczy krajobraz, odznaczający się dużą różnorodnością i pięknymi punktami widokowymi. Ochrony wymagają walory przyrodniczo-krajobrazowe, głównie najbardziej naturalnych terenów w dolinie Pilicy i jej dopływów, rozległe kompleksy leśne i borowe (pozostałości Puszczy Pilickiej) oraz pasmo wypiętrzeń jurajskich i kredowych. Na terenie Parku i Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajdują się bogate i dobrze wykształcone zbiorowiska szaty roślinnej: torfowiskowe, szuwarowe, wodne, murawy kserotermiczne itp. Występują tutaj liczne stanowiska gatunków chronionych, a także zagrożonych wyginięciem, znajdujących się na czerwonej liście roślin zagrożonych w Polsce. W zakresie fauny występują miejsca lęgowe i ostoje gatunków chronionych, gatunków ginących i zagrożonych wyginięciem, rzadkich i bardzo rzadkich. Między innymi występuje stanowisko lęgowe bociana czarnego i orła bielika - gatunków zagrożonych w skali Europy. Na terenie Parku występują też bardzo cenne obiekty przyrody nieożywionej. Park jest od lat sześćdziesiątych XX wieku cennym polem badań naukowych kilku wyższych uczelni. Są tu prowadzone zajęcia dydaktyczne ze studentami tych uczelni. Jest również miejscem wędrówek krajoznawczych licznych wycieczek młodzieży i społeczeństwa.

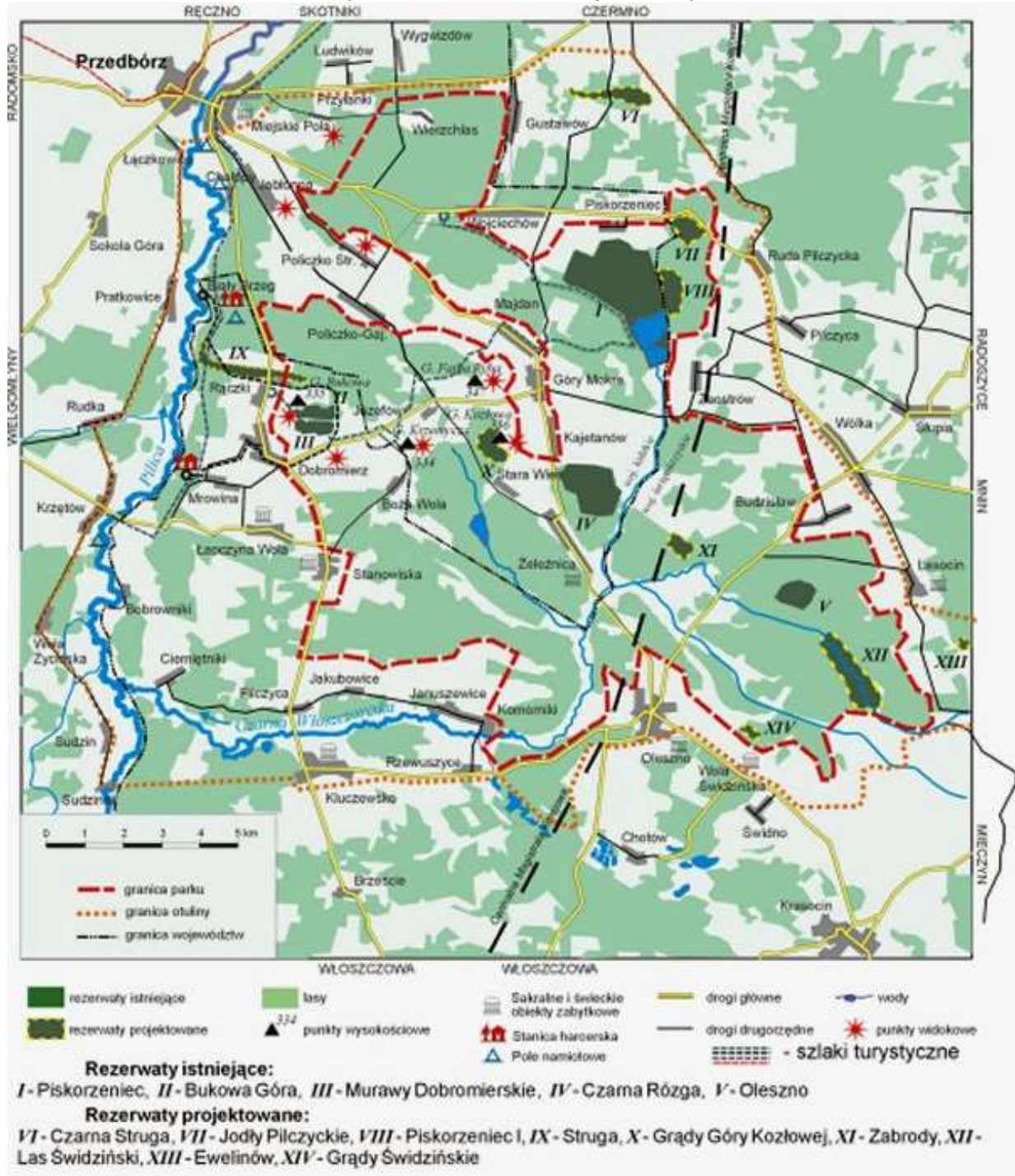
Zdjęcie 1 Przedborski Park Krajobrazowy

Źródło: <http://www.map4u.pl/>

Mapa 7 Przedborski Park Krajobrazowy

Źródło: <http://stud.ics.p.lodz.pl/~collina/znpk/ppk/>

Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obejmuje powierzchnię 18446 hektarów, na terenie powiatu radomszczańskie (plus powiaty z terenu woj. świętokrzyskiego). Obszar został utworzony w 2002 roku, jako otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego, chroniąca Park przed negatywnym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Zadaniem obszaru jest również ochrona wybitnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Rezerwat przyrody Bukowa Góra

Fragment lasu bukowego (powierzchnia 34,86 ha) o charakterze pierwotnym z gatunkami roślin chronionych w runie Rezerwat położony jest na zboczach góry Buczyna (334 m n.p.m.) w Paśmie Przedborsko-Małogoskim – najwyższego wzniesienia powiatu włoszczowskiego.

Leży w miejscowości – Rączki. Wchodzi w skład Przedborskiego Parku Krajobrazowego.

Ochroną objęto fragment lasu liściastego o charakterze pierwotnym, z drzewostanem bukowym, z domieszką dębu, grabu, jaworu i klonu. 98% drzew stanowią buki.

Występują rzadkie zbiorowiska leśne: uboga buczyna niżowa, żyzna buczyna niżowa, sudecka oraz ciepłolubna buczyna storczykowa. W podszyciu występują: trzmielina brodawkowata, szakłak, leszczyna, kalina, jałowiec i głóg. Runo leśne występuje płatami, rosną w nim m.in. żłobik koralowy, przytulia wonna, wyka leśna, czerniec gronkowy, miejscami bluszcz pospolity, pluskwica europejska, lilia złotogłów, zawilec wielkokwiatowy, wawrzynek wilczczyko, buławnik czerwony, wielkokwiatowy i mieczolistny, obuwik pospolity. Z fauny – 37 gatunków ptaków lęgowych.

Przez rezerwat przechodzi szlak turystyczny czarny czarny szlak turystyczny prowadzący z Białego Brzegu do Mrowiny, oraz 3 ścieżki edukacyjne.

Na terenie rezerwatu znajduje się stary szyb kopalniany gdzie na początku XIX wieku [potrzebny przypis] dokonywano prób wydobywania soli. Prowadzi do niego słabo oznakowany niebieski szlak, który w północnej części rezerwatu odchodzi na wschód od czarnego szlaku.

Rezerwat "Murawy Dobromierskie"

Częściowy rezerwat stepowy, zajmujący południową część stoku wzgórza o powierzchni 36,29 ha, utworzony w 1989 roku w celu zachowania nawapiennych muraw i zarośli kserotermicznych z bogatą a zarazem unikatową florą i fauną. Położony jest na gruntach wsi Dobromierz, gmina Kluczewsko, po północnej stronie drogi Dobromierz – Góry Mokre, około 1 km na północny wschód od Dobromierza, w obrębie Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Położony jest około 300 m na południe od rezerwatu „Bukowa Góra”. Rezerwat obejmuje wzgórza zbudowane z górnopaleozoicznych wapieni płytowych i oolitowych, z których roztacza się wspaniały widok na całą okolicę.

Rezerwat zajmuje trzy szczyty i południowe stoki wzgórza o nazwie Bielawy (maksymalna wysokość 322 m n.p.m.) w północno – zachodniej części Pasma Przedborsko – Małogoskiego. Teren rezerwatu otoczony jest użytkami rolnymi, głównie gruntami ornymi,

Rezerwat jest także najbogatszym skupiskiem roślinności stepowej objętej ochroną na obszarze Pasma Przedborsko – Małogoskiego, ale i całej północnej części Wyżyny Środkowomałopolskiej.

Do najcenniejszych składników flory należą rzadkie gatunki kserotermiczne i liczne gatunki podlegające ochronie, takie jak: wiśnia karłowata, pluskwica europejska, orlik pospolity, zawilec wielkokwiatowy, ciemiężyk białokwiatowy, goryczka orzęsiona, dziewięciśń bezłodygowy, aster gawędka, kruszczyk szerokolistny, pierwiosnek lekarski, paprotka zwyczajna, macierzanka pannońska, dzwonek syberyjski. W części rezerwatu, gdzie zostały wycięte zarośla, murawa przedstawia barwny step i jest optymalnie rozwinięta. W pozostałej części rezerwatu obserwuje się intensywny rozwój zarośli. Warstwę krzewów buduje m. in. tarnina, jałowiec, dzika róża, dereń świdwa i ligustr. Stoki rezerwatu porastają także drzewostany sosnowe w wieku 35 lat z domieszką gatunków liściastych.

Rezerwat zapewnia także doskonałe warunki dla rozwoju wielu gatunków zwierząt, a szczególnie owadów. Spotkać tu można między innymi: dziki, zające, dzikie króliki, lisy i drobne gryzonie, a także jaszczurkę zwinkę, myszołowa oraz liczne ptaki śpiewające i bażanty.

Bardzo ciekawie prezentuje się także roślinność przylegająca do muraw pól z wieloma ginącymi gatunkami chwastów m. in.: wólczydełko polne, Czechrzyca grzebieniowa, miłek polny, kurzyślak błękitny, jaskier polny. Równie interesująca jest fauna, szczególnie bezkręgowców, stwierdzono tu

występowanie wielu rzadkich, ciepłolubnych gatunków owadów m. in.: objęte ochroną paż żeglarz i paż królowej.

Murawy dobromierskie są pod względem entomofauny jednym z najciekawszych obiektów przyrodniczych w kraju. Występują tu między innymi 24 gatunki lęgowe ptaków w tym: przepiórka, derkacz, srokosz i gąsiorek.

Rezerwat stanowi także doskonały punkt widokowy szczególnie na dolinę Pilicy. Na jego terenie znajdują się trzy oznakowane szlaki turystyczne: zielony Rączki – Wojciechów, czarny Mrowina – Bukowa góra – Biały Brzeg, czerwony Przedborskiego Parku Krajobrazowego oraz ścieżka edukacyjna: Rezerwat przyrody: Bukowa Góra i Murawy

Zdjęcie 2 Rezerwat "Murawy Dobromierskie"

Źródło: <http://www.map4u.pl/pl/poi/3279129>

Pomniki przyrody

Tabela 25 Pomniki przyrody występujące na terenie Gminy Kluczewsko

L.p.	Numer w rej. RDOŚ	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki	Opis lokalizacji
1.	421	trzy dęby szypułkowe	1996-11-04	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz.Urz.Woj.Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75, z dn. 08.11.1996 r.		255, 235, 195	24 - 27	Cięmiętniki	5	240	obok młyna
2.	422	aleja lip, kasztanowców, klonów	1996-11-04	1) Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz.Urz.Woj.Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75, z dn. 08.11.1996 r.2) Uchwała Nr IX/33/2011 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 28 października 2011 r. w sprawie pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 283, poz. 3257)	Aleja składająca się z 31 lip drobnolistnych, 1 kasztanowca i 1 klonu pospolitego.	dok: 220-445	dok: 18-26	Dobromierz, Jeżowiec	6, 9	1, 6	przy drodze wojewódzkiej nr 742 w miejscowości Dobromierz
3.	423	dwie lipy drobnolistne i wiąz szypułkowy	1996-11-04	Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz.Urz.Woj.Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75, z dn. 08.11.1996 r.		dok: 400-465	dok: 20-25	Januszewice	8	183	na cmentarzu przykościelnym
4.	424	cztery kasztanowce białe, dwie lipy drobnolistne i klon pospolity	1996-11-04			dok: 260-475	dok: 22-26	Kluczewsko	10	441/17	na terenie parku w Kluczewsku
5.	426	sosna	1996-11-04			dok: 345	dok: 14	Kluczewsko	Komparzów	513/6	na terenie

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

		pospolita									starej leśniczówki w Kluczewsku, przy głównej drodze naprzeciwko stadionu; Nadleśnictwo Przedbórz		
6.	427	cztery lipy drobnolistne, klon jawor, dąb szypułkowy	1996-11-04			dok: lipy 340-435; dąb 500	dok: 24- 26	Rączki	21	307, 305, 304, 294, 655	przy drodze polnej ze wsi Rączki do Osiedla Kępina		
7.	428	dwa kasztanowce białe i lipa drobnolistna	1996-11-04			dok: kasztanowce 335, 285, lipa 410	22-24	Stanowiska	23	678/2, 678/3	na terenie działki byłej szkoły		
8.	869	lipa drobnolistna	2013-03-01	Uchwała Nr XVIII/12/2013 Rady Gminy Kluczewsko z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Kluczewsko (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1413)		lipa drobnolistna dwukonarowa od podstawy, rozpiętość korony 16m				Rączki	16		
9.	870	lipa drobnolistna	2013-03-01				335	25			Rączki	16	
10.	871	dąb bezszypułkowy	2013-03-01				380	23			Rączki	16	
11.	872	dąb bezszypułkowy	2013-03-01				290	20			23	929	w oddziale 327 i Nadleśnictwo Przedbórz, leśnictwo Kluczewsko
							280	23			23	929	w oddziale 327 i Nadleśnictwo Przedbórz, leśnictwo Kluczewsko

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

12.	873	dąb bezszypułkowy	2013-03-01		223	17		23	929	w oddziale 327 i Nadleśnictwo Przedbórz, leśnictwo Kluczewsko
13.	874	jarząb pospolity	2013-03-01		95	18		Kolonia Mrowina	152	
14.	875	dąb bezszypułkowy	2013-03-01		340	25		4	284	w oddziale 397 h Nadleśnictwo Przedbórz, leśnictwo Kluczewsko

Źródło: Rejestr RDOŚ pn. „Pomniki przyrody w województwie świętokrzyskim”, stan prawny 25-03-2016r.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Użytki ekologiczne

Tabela 26 Użytki ekologiczne na terenie Gminy Kluczewsko

Lp	Nr rejestrowy RDOŚ w Kielcach	Nazwa użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Rodzaj użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obręb ewid.	Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
1.	90	Bagno	bagno	2002-02-19	0,26	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2002 r. Nr 23, poz. 291)	Bobrowniki [inwentaryzacja 2004]	360 [inwentaryzacja 2004]	oddział 331 i
2.	91	Bagno	bagno	2002-02-19	0,47		Bobrowska Wola [inwentaryzacja 2004]	258 [inwentaryzacja 2004]	oddział 329 i w leśnictwie Bobrowniki
3.	92	Bagno	bagno	2002-02-19	0,30		Bobrowniki [inwentaryzacja 2004]	359 [inwentaryzacja 2004]	oddział 330 f w leśnictwie Bobrowniki
4.	93	Bagno	bagno	2002-02-19	0,68		Komparzów [inwentaryzacja 2004]	508	oddział 348 j w leśnictwie Kluczewsko
5.	94	Bagno	bagno	2002-02-19	0,68		Komparzów [inwentaryzacja 2004]	549	oddział 357 f w leśnictwie Kluczewsko
6.	95	Bagno	bagno	2002-02-19	0,25		Komparzów [inwentaryzacja 2004]	549	oddział 357 j leśnictwa Kluczewsko
7.	96	Bagno	bagno	2002-02-19	0,22		Komparzów [inwentaryzacja 2004]	529	oddział 375 g w leśnictwie Kluczewsko
8.	97	Bagno	bagno	2002-02-19	0,55		Komparzów [inwentaryzacja 2004]	531	oddział 377 g w leśnictwie Kluczewsko
9.	98	Bagno	bagno	2002-02-19	0,58		Ciemiętniki [inwentaryzacja 2004]	61 [inwentaryzacja 2004]	oddział 444 c w leśnictwie Kluczewsko
10.	99	Bagno	bagno	2002-02-19	0,79		Brzeście [inwentaryzacja 2004]	274 [inwentaryzacja 2004]	oddział 384 b w leśnictwie Kluczewsko
11.	100	Bagno	bagno	2002-02-19	0,41		Brzeście [inwentaryzacja 2004]	274 [inwentaryzacja 2004]	oddział 384 f w leśnictwie Kluczewsko
12.	101	Bagno	bagno	2002-02-19	12,58		Brzeście [inwentaryzacja 2004]	275, 276 [inwentaryzacja 2004]	oddział 385 h i 386 d w leśnictwie Kluczewsko
13.	102	Bagno	bagno	2002-02-19	0,26		Brzeście [inwentaryzacja 2004]	280 [inwentaryzacja 2004]	oddział 392 i w leśnictwie Kluczewsko
14.	103	Bagno	bagno	2002-02-19	0,51		Komparzów	506	oddział 346 g w

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

15.	104	Bagno	bagno	2002-02-19	0,36	[inwentaryzacja 2004]	[inwentaryzacja 2004]	leśnictwie Kluczewsko
						Komparzów	514/3	oddział 359 g w leśnictwie Kluczewsko
16.	105	Bagno	bagno	2002-02-19	0,6	[inwentaryzacja 2004]	[inwentaryzacja 2004]	Brzeście
						[inwentaryzacja 2004]	282	oddział 394 f w leśnictwie Kluczewsko
17.	106	Bagno	bagno	2002-02-19	0,3	[inwentaryzacja 2004]	[inwentaryzacja 2004]	Brzeście
						[inwentaryzacja 2004]	284	oddział 397 o w leśnictwie Kluczewsko
18.	107	Bagno	bagno	2002-02-19	0,3	[inwentaryzacja 2004]	[inwentaryzacja 2004]	Brzeście
						[inwentaryzacja 2004]	285	oddział 398 I w leśnictwie Kluczewsko

Źródło: Rejestr RDOŚ pn. „Użytki ekologiczne w województwie świętokrzyskim”, stan prawny 10-12-2014r.

Analiza ilościowa problemów w sferze gospodarczej

Analizując sferę gospodarczą wzięto pod uwagę negatywne zjawiska dotyczące niskiego stopnia przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni ostatnich lat ma tendencję wzrostową.

W gminie brak jest dużych zakładów produkcyjnych. Działające firmy to przede wszystkim małe, rodzinne zakłady usługowe i rzemieślnicze. Oprócz rolnictwa i usług dla lokalnej społeczności dużą rolę odgrywa działalność związana z wydobywaniem piasku i transportem materiałów budowlanych. Na terenie gminy w Januszewicach, Jakubowicach i Komornikach, działają trzy duże ферmy drobiu - jednak obsługuje je stosunkowo niewielka liczba zatrudnionych.

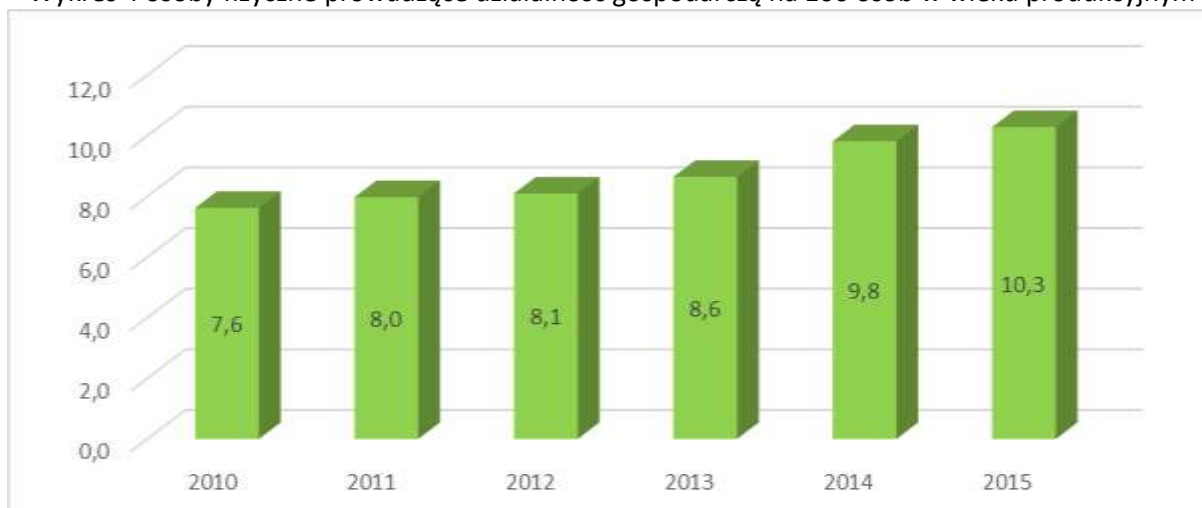
Przedsiębiorczość mierzy się wskaźnikiem liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla Gminy Kluczewsko wskaźnik ten osiąga wartość 9,8. W ostatnich latach sytuacja bardzo się zmienia w roku 2015 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła do 334. Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł do 10,3.

Wykres 3 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Kluczewsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego <http://stat.gov.pl/bdl/>

Wykres 4 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego <http://stat.gov.pl/bdl/>

Analiza liczby firm zarejestrowanych w poszczególnych sołectwach w rejestrze REGON

Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w sołectwie Kluczewsko – 55 co stanowi 16,47% ogółu firm funkcjonujących na terenie gminy oraz Pilczyca – 44 tj. 13,17%. Najmniej podmiotów zarejestrowanych jest w sołectwie Zmarłe - 2.

Tabela 27 Liczba podmiotów zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej w latach 2012-2015

L.p.	Nazwa	ogółem							
		2012	% ogółu	2013	% ogółu	2014	% ogółu	2015	% ogółu
1.	Bobrowniki	8	3,07%	8	2,87%	10	3,15%	12	3,59%
2.	Bobrowska Wola	4	1,53%	5	1,79%	7	2,21%	8	2,40%
3.	Boża Wola	4	1,53%	5	1,79%	6	1,89%	5	1,50%
4.	Brzeście	3	1,15%	4	1,43%	5	1,58%	5	1,50%
5.	Ciemiętniki	8	3,07%	8	2,87%	9	2,84%	9	2,69%
6.	Dobromierz	16	6,13%	15	5,38%	17	5,36%	17	5,09%
7.	Jakubowie	16	6,13%	13	4,66%	14	4,42%	17	5,09%
8.	Januszewice	12	4,60%	16	5,73%	23	7,26%	26	7,78%
9.	Jeżowiec	14	5,36%	14	5,02%	15	4,73%	15	4,49%
10.	Kluczewsko	47	18,01%	47	16,85%	55	17,35%	55	16,47%
11.	Kol. Bobrowska Wola	3	1,15%	5	1,79%	5	1,58%	5	1,50%
12.	Kolonia Mrowina	5	1,92%	6	2,15%	7	2,21%	8	2,40%
13.	Kolonia Pilczyca	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
14.	Komorniki	23	8,81%	30	10,75%	32	10,09%	31	9,28%
15.	Komparzów	10	3,83%	9	3,23%	10	3,15%	10	2,99%
16.	Łączyna Wola	2	0,77%	2	0,72%	1	0,32%	3	0,90%
17.	Miedziana Góra	4	1,53%	4	1,43%	3	0,95%	3	0,90%
18.	Mrowina	5	1,92%	4	1,43%	4	1,26%	3	0,90%
19.	Nowiny	2	0,77%	2	0,72%	2	0,63%	3	0,90%
20.	Pilczyca	36	13,79%	37	13,26%	42	13,25%	44	13,17%
21.	Praczką	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
22.	Rączki	10	3,83%	11	3,94%	10	3,15%	11	3,29%
23.	Rzewuszyce	16	6,13%	20	7,17%	21	6,62%	23	6,89%
24.	Stanowiska	7	2,68%	7	2,51%	10	3,15%	12	3,59%
25.	Zalesie	4	1,53%	5	1,79%	7	2,21%	7	2,10%
26.	Zmarłe	2	0,77%	2	0,72%	2	0,63%	2	0,60%
razem		261	100,00%	279	100,00%	317	100,00%	334	100,00%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

Liczba nowo powstałych podmiotów w latach 2010-2015 w poszczególnych sołectwach gminy Kluczewsko

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Potencjał przedsiębiorczości to nie tylko potencjał istniejących podmiotów gospodarczych, ale też potencjał postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców, a więc gotowość do podejmowania aktywności z własnej inicjatywy. Potencjał istniejących przedsiębiorstw jest pośrednim wskaźnikiem obrazującym lokalne szanse na znalezienie zatrudnienia. Natomiast od potencjału postawy przedsiębiorczej zależy gotowość do podejmowania ryzyka: przekwalifikowywania się, poszukiwania lepszej pracy oraz podejmowania własnej działalności gospodarczej.

Tabela 28: Liczba nowo powstałych podmiotów w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Średnia wieloletnia
Bobrowniki	0	0	1	1	3	5	1,67
Bobrowska Wola	0	0	0	1	2	1	0,67
Boża Wola	0	0	1	0	1	1	0,50
Brzeście	0	0	0	1	1	0	0,33
Ciemiętniki	1	0	0	0	0	1	0,33
Dobromierz	1	4	2	3	2	3	2,50
Jakubowie	1	1	4	0	3	3	2,00
Januszewice	2	4	2	5	11	5	4,83
Jeżowiec	1	1	2	1	1	2	1,33
Kluczewsko	4	3	10	3	7	6	5,50
Kol. Bobrowska Wola	0	1	0	3	1	1	1,00
Kolonia Mrowina	0	0	0	1	2	2	0,83
Kolonia Pilczyca	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Komorniki	0	4	4	6	2	1	2,83
Komparzów	2	0	0	1	1	0	0,67
Łączyna Wola	1	0	1	0	0	1	0,50
Miedziana Góra	1	0	3	0	0	0	0,67
Mrowina	1	2	0	0	0	1	0,67
Nowiny	0	1	0	0	0	2	0,50
Pilczyca	8	5	1	4	9	8	5,83
Praczką	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Rączki	1	3	0	2	3	3	2,00
Rzewuszyce	0	1	4	3	2	4	2,33
Stanowiska	1	0	0	0	2	4	1,17
Zalesie	1	2	0	1	2	2	1,33
Zmarłe	0	0	1	0	0	0	0,17
RAZEM	26	32	36	36	55	56	40,17

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

W ostatnich latach najwięcej podmiotów gospodarczych zostało zarejestrowanych na terenie sołectw:

- Pilczyca (35),
- Kluczewsko (33),
- Januszewice (29),
- Komorniki (17),
- Dobromierz (15),

- Rzewuszyce (14).

Analiza lokalizacji obiektów noclegowo-gastronomicznych

Gmina ma także duży potencjał turystyczny. Gospodarka turystyczna reprezentowana jest przez hotele oraz restauracje. Na terenie Gminy Kluczewsko znajdują się następujące miejsca noclegowe:

Tabela 29. Baza noclegowa na terenie Gminy Kluczewsko.

L.p.	Nazwa i adres
1.	Iwona i Roman Kłudziak - Łączyna Wola 4a
2.	Agnieszka Szymczyk – Kluczewsko, ul. 1-go Maja 37
3.	Matylda Kutrzyk – Ciemiętniki 13
4.	Danuta i Lucjan Moroń – Praczką 4
5.	Dagmara Strychalska – Rączki 9
6.	„Na Błotach” Dariusz Gaj – Rączki Błota
7.	„Danielówka” – Ewa Barczyńska – Ciemiętniki

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Kluczewsko

Baza gastronomiczna na terenie Gminy Kluczewsko, reprezentowana jest przez jeden bar.

Tabela 30. Baza gastronomiczna na terenie Gminy Kluczewsko

L.p.	Nazwa i adres
1.	Bar „Kalwados” Łączyna Wola

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Analiza ilościowa problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Analizując sferę przestrzenno-funkcjonalną wzięto pod uwagę negatywne zjawiska dotyczące niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Miejscowość Kluczewsko jest w 100% zwodociągowana (gmina w 96%), przyłącza znajdują się we wszystkich gospodarstwach domowych. Woda dostarczana jest z ujęcia w Kluczewsku. Instytucją, która administruje cały system zaopatrzenia w wodę jest Komunalno- Usługowy Zakład Gospodarki w Kluczewsku. Poniższe tabele prezentują podstawowe wskaźniki dotyczące gminy odnośnie wodociągów m.in. długość sieci, ilość podłączeń oraz średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych.

Tabela 31. Wskaźniki zwodociągowania w Gminie

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy	%	96
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	127
3.	Podłączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1390
4.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m ³ /miesz./rok	30

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Na terenie Kluczewska sieć kanalizacyjna ma długość 61 km, obecna liczba przyłączy wynosi 875.

Tabela 32. Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy	%	67
2.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	61
3.	Podłączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	875
4.	Ilość zbiorników bezodpływowych na ścieki	szt.	480
5.	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	m ³ /miesz./rok	25,4

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Gmina posiada jedną oczyszczalnię ścieków. Część gospodarstw domowych w gminie posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników (tzw. szamba).

Tabela 33 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i sieci gazowej w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko

	Wyszczególnienie	WODOCIĄG [TAK/NIE/CZĘŚCIOWO]	KANALIZACJA [TAK/NIE/CZĘŚCIOWO]	GAZ [TAK/NIE/CZĘŚCIOWO]
1.	Bobrowniki	TAK	TAK – nie odebrana	NIE
2.	Bobrowska Wola	TAK	NIE	NIE
3.	Boża Wola	TAK	NIE	NIE
4.	Brzeście	TAK	NIE	NIE
5.	Ciemiętniki	TAK	NIE – jest projekt	NIE
6.	Dobromierz	TAK	TAK	NIE
7.	Jakubowie	TAK	TAK	NIE
8.	Januszewice	TAK	TAK	NIE
9.	Jeżowiec	TAK	CZĘŚCIOWO – bez wieży telewizyjnej	NIE
10.	Kluczewsko	TAK	TAK	NIE
11.	Kol. Bobrowska Wola	TAK	NIE – etap projektowania	NIE
12.	Kolonia Mrowina	TAK	TAK	NIE
13.	Kolonia Pilczyca	TAK	NIE	NIE

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

14.	Komorniki	TAK	TAK	NIE
15.	Komparzów	TAK	TAK	NIE
16.	Łączyna Wola	TAK	TAK	NIE
17.	Miedziana Góra	TAK	NIE – etap projektowania	NIE
18.	Mrowina	TAK	TAK	NIE
19.	Nowiny	NIE	NIE	NIE
20.	Pilczyca	TAK	TAK	NIE
21.	Pracza	TAK	NIE	NIE
22.	Rączki	TAK	TAK	NIE
23.	Rzewuszyce	TAK	TAK	NIE
24.	Stanowiska	TAK	TAK	NIE
25.	Zalesie	TAK	NIE	NIE
26.	Zmarłe	CZĘŚCIOWO	NIE	NIE

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Infrastruktura drogowa

Przez teren Gminy Kluczewsko przebiegają drogi o znaczeniu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Brak jest dróg o znaczeniu krajowym. Wiele dróg gminnych wymaga remontu z powodu bardzo złego stanu nawierzchni.

Na układ komunikacyjny gminy Kluczewsko składają się drogi:

- gminne 35,000 km,
- powiatowe 361,949 km,
- wojewódzka 89,300 km,
- krajowa 9,859km,

Drogi te tworzą sieć powiązań komunikacyjnych, dzięki której możliwe jest wykonywanie połączeń drogowych lokalnych (w obszarze gminy, między gminami sąsiednimi) jak też i zewnętrznych, międzyregionalnych.

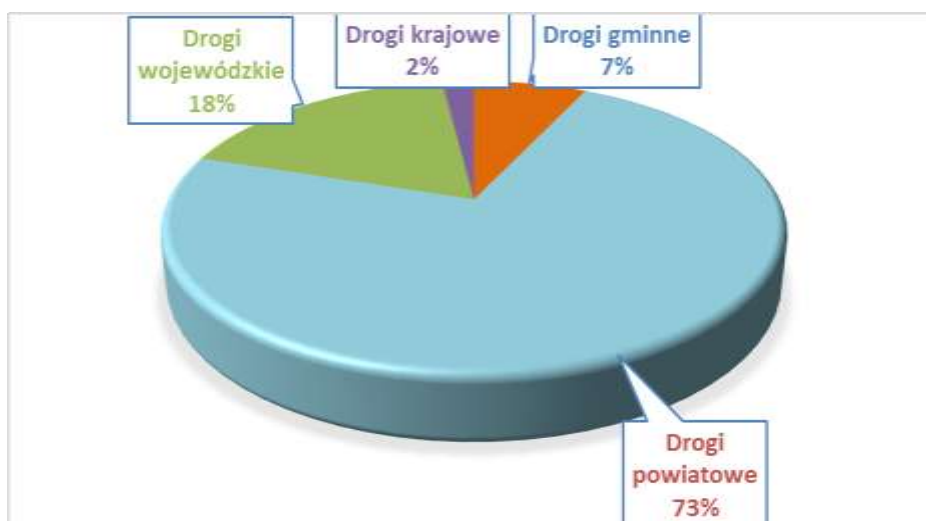
Droga wojewódzka nr 742 – jest drogą relacji Przygłów – Łęczno – Ręčno – Włoszczowa – Nagłowice. Droga ta przebiega przez obszar dwóch województw: łódzkiego i świętokrzyskiego, w granicach gminy Kluczewsko jej przebieg jest zbliżony do południkowego, prowadzi przez miejscowości: Rączki, Dobromierz, Stanowiska, Pilczyca, Kluczewsko, Brzeście. Droga ta przez gminę na długości ok. 16,5 km. Droga ta jest istotną osią komunikacyjną gminy, do niej dochodzi wiele dróg powiatowych i gminnych. Jest ona również istotną osią rozwoju osadnictwa w gminie Kluczewsko, towarzyszące jej przebiegowi miejscowości należą do najliczniej zamieszkałych. Świętokrzyski odcinek drogi wojewódzkiej Nr 742 znajduje się w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Na terenie gminy Kluczewsko występuje 7 dróg powiatowych

- droga powiatowa nr 0245T relacji Kluczewsko – Komparzów – Kurzelów;
- droga powiatowa nr 0250T relacji Dobromierz – Kowale – granica województwa świętokrzyskiego – (Góry Mokre);
- droga powiatowa nr 0251T relacji Kluczewsko – Rudka – granica gminy Kluczewsko;
- droga powiatowa nr 0252T relacji droga powiatowa nr 0255T – Bobrowniki – Ciemiętniki – Pilczyca - Januszewice – Komorniki – droga powiatowa na 0251T;
- droga powiatowa nr 0253T relacji Łączyna Wola – Stanowiska;
- droga powiatowa nr 0254T relacji Piaski – Łączyna wola – Młynek;
- droga powiatowa nr 0255T relacji (Krzętów) – granica województwa świętokrzyskiego – Piaski – Mrowina - Dobromierz.

Wykres 5: Drogi na terenie Gminy Kluczewsko [w km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kluczewsko

Stan dróg na terenie gminy Kluczewsko można uznać jako zadowalający. W związku z tym, natężenie ruchu odbywającego się tą trasą stanowi pewne zagrożenie zarówno dla mieszkańców tych miejscowości jak i zabudowań znajdujących się w bliskim sąsiedztwie trasy. Rozwój przestrzenny miejscowości przylegających do drogi wojewódzkiej odbywa się wzdłuż dróg od niej odchodzących a nie przy głównej trasie.

Drogi powiatowe występujące w granicach gminy Kluczewsko są utwardzone i wykazują zadowalającą wartość techniczną i eksploatacyjną. Są to drogi głównie klasy zbiorczej o nawierzchni utwardzonej, które stanowią podstawę systemu komunikacyjnego gminy. Łączna długość dróg powiatowych w granicach gminy Kluczewsko wynosi nieco ponad 38 km.

Na obszarze gminy Kluczewsko funkcjonuje 29 dróg gminnych, które stanowią uzupełnienie lokalnego systemu komunikacyjnego.

Stan dróg gminnych jest zadowalający. W przestrzeni gminy znaczna część dróg posiada utwardzoną nawierzchnię asfaltową (64,6% wszystkich dróg gminnych) lub utwardzoną kamienistą (26,3% wszystkich dróg gminnych). Jedynie 9% całkowitej długości dróg gminnych posiada nawierzchnię gruntową. Znaczna część dróg gminnych posiada nawierzchnię utwardzoną asfaltową w obrębie terenów zabudowanych miejscowości a poza nimi są drogami z nawierzchnią nieutwardzoną bądź kamienistą. Sieć dróg gminnych jest wystarczająca, ich stan techniczny można określić jako zadowalający.

Układ komunikacyjny gminy opiera się w głównej mierze o drogi charakteryzujące się niewielkim natężeniem ruchu pojazdów mechanicznych (drogi powiatowe i drogi gminne). Jedynie przebiegająca południkowo droga wojewódzka nr 742 stanowi intensywnie uczęszczany ciąg komunikacyjny. Badaniom średniodobowego natężenia ruchu pojazdów mechanicznych poddany został odcinek „granica województwa – Włoszczowa”, który w całości przebiega przez gminą Kluczewsko.

Analizując zmiany w natężeniu ruchu pojazdów mechanicznych na badanym odcinku drogi wojewódzkiej oraz mając na uwadze postępujący rozwój społeczno - gospodarczy przewidywać można, iż w przyszłości dojdzie do wzrostu liczby pojazdów mechanicznych poruszających się po drogach znajdujących się w granicach gminy Kluczewsko.

Rysunek 1 Średni dobory ruch pojazdów na badanych odcinkach drogi wojewódzkiej nr 742 w obrębie gminy Kluczewsko

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kluczewsko

Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego

Na terenie gminy znajduje się 8 zabytków wpisanych do Rejestru przez Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 34 Zabytki na terenie gminy Kluczewsko wpisane do rejestr zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość	Zabytek	Numer w rejestrze
1	Dobromierz / Jeżowiec	park (wraz z aleją dojazdową), nr rej.: 405 (p.) z 19.10.1988 w granicach określonych w ewidencji parku (zał. do decyzji o wpisie), obejmującej obecnie teren działek ewid. nr 2/4, 2/6, 6, 7, 8 w obrębie Jeżowiec oraz część działki nr 1 (droga wojewódzka) w obrębie Dobromierz	A.912
2	Januszewice	kaplica, ob. kościół paraf. pw. św. Podwyższenia Krzyża, nr rej.: 380 z 15.01.1957; 421 z 23.06.1967	A.913
3	Kluczewsko	kościół paraf. pw. św. Wawrzyńca, nr rej.: 381 z 15.01.1957 oraz 648 z 14.01.1972	A.914
4		zespół podworski, nr rej.: 406 z 08.05.1972: - wozownia, nr rej.: 504 z 11.09.1957 - oficyna dworska, nr rej.: 505 z 11.09.1957 - park, nr rej.: 675 z 18.12.1957 oraz 234 (p.) z 04.09.1995 w granicach obejmujących obecnie obszar działek ewid. nr : 440/2, 440/3, 440/4, 440/5, 441/7, 441/8, 441/9, 441/10, 441/11, 441/12, 441/13, 441/14, 441/15, 441/16, 441/17, 441/18, zgodnie z zał. graficznym do decyzji z 1995 r.	A.915/1-3
5	Łączyna Wola	ruina zboru, nr rej.: 236 z 02.10.1956 oraz 426 z 21.06.1967	A.916
6	Rączki	park dworski, nr rej.: 663 z 18.12.1957 oraz 344 (p.) z 16.03.1984 i z 19.09.1995 w granicach działek ewid. nr 290 i 29, zgodnie z zał. graf. do decyzji z 1995 r.	A.917

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

7		kościół paraf. pw. św. Jakuba, nr rej.: 445 z 26.02.1957 oraz 428 z 21.06.1967	A.918
8	Stanowiska	park dworski, nr rej.: 318 (p.) z 31.08.1983 i z 19.09.1995 w granicach ob. działek ewid. nr 678/1, 678/2, 678/3, zgodnie z zał. graf. do decyzji z 1995 r.	A.919

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego (stan z dnia 29.02.2016r.)

Zdjęcie 3: Wozownia

Źródło: Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE sp. z o.o.

Zdjęcie 4 Ruiny zboru protestanckiego. Łączyna Wola

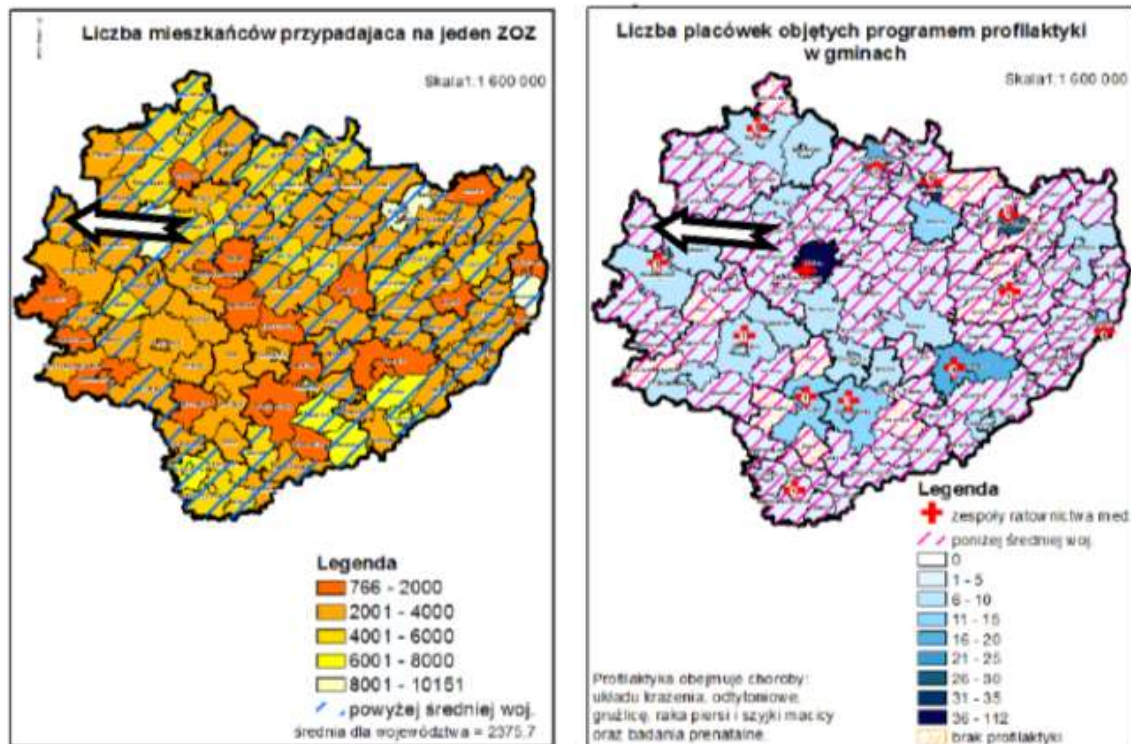
Źródło: <http://www.polskiekrajobrazy.pl/>

Dostęp do usług zdrowotnych na terenie gminy

Zgodnie z mapą potrzeb na terenie gminy liczba mieszkańców przypadająca na jeden ZOZ jest powyżej średniej dla województwa, natomiast liczba placówek objętych programem profilaktyki w gminach jest poniżej średniej dla województwa.

Mapa 8 Mapa potrzeb zdrowotnych

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, wrzesień 2014

Na terenie gminy funkcjonuje SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ w Kluczewsku, który prowadzi Ośrodki Zdrowia w Kluczewsku oraz Dobromierzu. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej realizuje świadczenia na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie :

- lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
- położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
- pielęgniarki szkolnej.

Na powyższych mapach dostęp do usług zdrowotnych na terenie gminy został określony na podstawie następujących wskaźników:

- liczba mieszkańców przypadających na jeden Zakład Opieki Zdrowotnej
- mała liczba działań profilaktycznych w zakresie chorób (układu krążenia, odnotowywanych gruźlic, raka piersi i szyjki macicy oraz badań prenatalnych).

Zdjęcie 5: Zakład Opieki Zdrowotnej w Kluczewsku listopad 2014r.

Źródło: fot: GRACZKOWSKI DOTACJE SP. z o.o.

Dostęp do edukacji

Na terenie Gminy Kluczewsko funkcjonują 3 Szkoły Podstawowe, 2 Gimnazja oraz 2 punkty przedszkolne. Podczas analizy problemów edukacyjnych występujących na terenie gminy wzięto pod uwagę:

- dla szkół podstawowych – zbiorcze wyniki sprawdzianu na zakończenie VI klas,
- dla gimnazjów – zbiorcze wyniki egzaminu gimnazjalnego.

Poniżej przedstawiono dane na temat wyników z egzaminów przeprowadzonych w szkołach podstawowych oraz gimnazjalnych w roku szkolnym 2015/2016.

Zdjęcie 6 Zespół Przedszkolno-Szkolny w Kluczewsku

Źródło: <http://www.szkolnictwo.pl/>

Tabela 35 Wyniki szkół podstawowych ze sprawdzianu przeprowadzonego w roku szkolnym 2015/2016 na terenie Gminy Kluczewsko

Szkoła		Część 1		język polski	matematyka	język angielski	
		Liczba zdających	Wynik w %	Wynik w %	Wynik w %	liczba zdających	wynik w %
1.	Szkoła Podstawowa w Zespole Przedszkolno-Szkolnym w Kluczewsku	31	75,9	75,8	76,0	31	79,8
2.	Szkoła Podstawowa w Zespole Przedszkolno - Szkolnym w Dobromierzu	21	61,2	72,1	50,2	21	57,9
3.	Szkoła Podstawowa w Zespole Przedszkolno-Szkolnym w Komornikach	7	74,3	74,3	74,3	7	69,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Tabela 36: Wyniki szkół gimnazjalnych z egzaminu przeprowadzonego w roku szkolnym 2015/2016 na terenie Gminy Kluczewsko

Szkoła	Egzamin	W szkole		Gminie	Powiecie	Województwie	Kraju
		Liczba zdających	Wyniki egzaminów w % punktów				
Publiczne Gimnazjum w Kluczewsku	Język polski	55	68	67	67	69	69
	Historia i WOS	55	59	58	56	56	56
	Matematyka	55	50	48	49	48	49
	Przedmioty przyrodnicze	55	53	51	53	52	51
	Język angielski PP	43	79	77	62	63	64
	Język angielski PR	43	52	52	41	43	45
	Język niemiecki PP	12	39	38	57	58	57
Publiczne Gimnazjum w Dobromierzu	Język polski	15	64	67	67	69	69
	Historia i WOS	15	55	58	56	56	56
	Matematyka	15	42	48	49	48	49
	Przedmioty przyrodnicze	15	46	51	53	52	51
	Język angielski PP	10	66	77	62	63	64
	Język angielski PR	10	56	52	41	43	45
	Język niemiecki PP	5	34	38	57	58	57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Dane przedstawione powyżej wskazują, iż wyniki z wszystkich przedmiotów (oprócz języka niemieckiego) w **Gimnazjum w Kluczewsku** były wyższe niż średnia dla powiatu, województwa czy kraju. Natomiast w **Gimnazjum w Dobromierzu** wyniki z wszystkich przedmiotów (oprócz języka angielskiego) były wyższe.

W najbliższym czasie należy dokonać zarówno modernizacji bazy lokalowej jak i dydaktycznej w poszczególnych placówkach edukacyjnych. Ważne jest również doposażenie szkół w sprzęt/pomoce dydaktyczne (m.in. pracowni komputerowych, przyrodniczych czy też matematycznych, itp.). należy zapewnić dzieciom możliwość uczestnictwa w zajęciach wyrównawczych jak i rozwijających. Należy również zwiększyć zastosowanie nowoczesnych technologii TIK w procesie nauczania. Dzieci w wieku przedszkolnym mają zapewniony dostęp do podstawowych usług społecznych. Na terenie gminy znajdują się 2 punkty przedszkolne. Nieco inaczej wygląda sytuacja opieki nad dziećmi do lat 3. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek ani klub dziecięcy.

Dostęp do kultury na terenie gminy

Na terenie gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne. W sołectwach zlokalizowane są budynki (świetlice, remizy), które przeznaczone są na działalność kulturalną. Część z nich wymaga modernizacji. Istnieje również potrzeba stworzenia na terenie gminy nowych przestrzeni integracyjno – rekreacyjnych dla mieszkańców.

Zdjęcie 7 Remiza OSP Pilczyca

Źródło: <http://mapa.nocowanie.pl/gosciencin/zdjecia/78368260/>

Tabela 37 Dostęp do infrastruktury społecznej na terenie poszczególnych sołectw gminy

Sołectwo		CZY SOŁECTWO POSIADA			SOŁECTWO/OSIEDLE NIE POSIADA TEGO TYPU BUDYNKÓW [JEŚLI TAK PROSZĘ WSTAWIĆ X]
		BUDYNEK STRAŻNICY OSP [JEŚLI TAK PROSZĘ WSTAWIĆ X]	BUDYNEK ŚWIETLICY [JEŚLI TAK PROSZĘ WSTAWIĆ X]	STRAŻNICA OSP I ŚWIETLICA STANOWIĄ JEDEN BUDYNEK [JEŚLI TAK PROSZĘ WSTAWIĆ X]	
1.	Bobrowniki	x			
2.	Bobrowska Wola		x		
3.	Boża Wola				x
4.	Brzeście				x
5.	Ciemiętniki	x			
6.	Dobromierz	x			
7.	Jakubowie				x
8.	Januszewice	x			
9.	Jeżowiec				x
10.	Kluczewsko	x			
11.	Kol. Bobrowska Wola				x
12.	Kolonia Mrowina				x
13.	Kolonia Pilczyca				x
14.	Komorniki		x		
15.	Komparzów		x		
16.	Łączyna Wola	x			
17.	Miedziana Góra				x
18.	Mrowina				x
19.	Nowiny				x
20.	Pilczyca	x			
21.	Praczka				x
22.	Rączki			x	
23.	Rzewuszyce		x		
24.	Stanowiska		x		
25.	Zalesie				x
26.	Zmarłe				x

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Kluczewsko

Gminna Biblioteka Publiczna

Poniższa tabela przedstawia czytelników Biblioteki z podziałem na wiek oraz rodzaj wykonywanego zajęcia.

Tabela 38 Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej

L.p.	Przedział wieku	Liczebność	Rodzaj wykonywanego zajęcia	Liczebność
1.	1 – 5 lat	18	Dzieci	19
2.	6 – 12 lat	130	Uczniowie	200
3.	13 – 15 lat	39	Studenci	33
4.	16 – 19 lat	21	Pracownicy umysłowi	1
5.	20 – 24 lata	11	Robotnicy	-
6.	25 – 44 lata	50	Rolnicy	3
7.	45 – 60 lat	7	Inni zatrudnieni	23
8.	60 lat i więcej	4	Emeryci, renciści	1
9.	-	-	Pozostali, niezatrudnieni	-

Źródło: Dane Biblioteki Publicznej w Kluczewsku styczeń 2015r.

Tabela 39 Wypożyczenia księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
księgozbiór [wol.]	22 983	23 333	23 633	23 690	23 878	23 166
czytelnicy w ciągu roku [osoba]	1 136	1 163	1 175	1 202	1 202	1 312
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz [wol.]	16 181	15 232	16 383	13 857	13 471	13 801
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	14,2	13,1	13,9	11,5	11,2	10,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza ilościowa problemów w sferze technicznej

Analizując sferę techniczną wzięto pod uwagę negatywne zjawiska dotyczące degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Mieszkalnictwo

Na terenie gminy zlokalizowanych było na koniec 2014 roku 1772 **mieszkania**, w których znajduje się 6 656 **izby**. Oznacza to, że uśredniając, każde mieszkanie składa się z 3,86 izb. Wszystkie mieszkania zlokalizowane na terenie Gminy Kluczewsko mają łączną powierzchnię użytkową 141 203 **m²**. Według danych GUS na dzień 31.12.2014r.

- 1 311 mieszkań posiadają łazienkę.
- 1 010 wyposażone jest w centralne ogrzewanie.
- 1 460 mieszkań podpiętych jest do wodociągu.

Zmiany w ilości mieszkań na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2010 – 2014 przedstawia się następująco:

- 2010r. – 1 665 mieszkania
- 2011r. – 1 680 mieszkania
- 2012r. – 1 692 mieszkań
- 2013r. – 1 704 mieszkań
- 2014r. – 1 722 mieszkania

Potrzeby w zakresie infrastruktury szkolnej

Wszystkie budynki, w których zlokalizowane są placówki oświatowe wymagają modernizacji/remontu, w tym również termomodernizacji. Na obiektach edukacyjnych należy również zamontować instalacje OZE.

Infrastruktura kulturalna

Na terenie gminy funkcjonuje 8 strażnic OSP (w 1 z nich zlokalizowana jest również świetlica). Większość sołectw nie posiada tego typu obiektów. Na chwilę obecną na terenie gminy nie ma również Centrum/Domu Kultury. Funkcje instytucji kultury pełni obecnie Biblioteka Publiczna w Kluczewsku. Zakres prac jakie należy wykonać w obiektach kultury wskazano w tabeli poniżej.

Tabela 40 Zakres podstawowych prac jakie należy wykonać w budynkach kultury na terenie gminy Kluczewsko

L.p.	Budynek	Krótki opis prac modernizacyjnych
1.	Świetlica w Komornikach	- Wymiana dachu - Ogrzewanie - Ocieplenie ścian
2.	Świetlica w Rzewuszykach	- Ogrzewanie - Ocieplenie ścian
3.	Świetlica w Stanowiskach	- Remont pomieszczeń wewnątrz - Remont łazienki - Wymiana części okien - Ogrzewanie
4.	Świetlica w Rączkach	- Wymiana dachu - Remont pomieszczeń wewnątrz budynku (równanie ścian, malowanie, uzupełnienie płytek na posadzce i ścianach)
5.	Budynek Urzędu Gminy	- Wymiana dachu - Prace modernizacyjne wewnątrz budynku
6.	Budynek Ośrodka Zdrowia w Kluczewsku	- Wymiana dachu - Ogrodzenie wokół ośrodka
7.	Budynek gospodarczy obok szkoły w Komornikach	- Prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku. - - wymiana dachu - - wymiana drzwi, okien - - wszelakiego rodzaju prace remontowe wewnątrz budynku
8.	Zabytkowy budynek Wozowni w Kluczewsku	- Prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku. - - Struktura na zewnątrz - - Równanie wszystkich ścian wewnątrz - - malowanie - - wymiana instalacji elektrycznej - - płytki na posadzce - - remont łazienek - - wymiana drzwi, okien
9.	OSP Dobromierz	- Wymiana dachu - Wymiana instalacji CO

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

		– Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
10.	OSP Kluczewsko	– Remont pomieszczeń – Remont kuchni – Remont łazienek
11.	OSP Bobrowniki	– Wymiana dachu – Instalacja CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
12.	OSP Ciemiętniki	– Wymiana dachu – Instalacja CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
13.	OSP Januszewice	– Remont kuchni – Ogrzewanie
14.	OSP Łączyna Wola	– Wymiana dachu – Instalacja CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
15.	OSP Pilczyca	– Modernizacja instalacji CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
16.	OSP Stanowiska	– Wymiana dachu – Instalacja CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
17.	OSP Rączki	– Wymiana dachu – Instalacja CO – Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja – Remont łazienek
18.	OSP Rzewuszyce	– Wymiana dachu – Instalacja CO

		– Remont kuchni – Remont pomieszczeń – Termomodernizacja

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Dostęp do infrastruktury sportowej

Na terenie gminy znajdują się boiska/obiekty sportowe, które są ogólnodostępne. Stan większości obiektów jest zadowalający.

Tabela 41 Lokalizacja boisk/obiektów sportowych

L.p.	Lokalizacja boisk/obiektów sportowych
1.	Stadion sportowy w Kluczewsku, ul. Spółdzielcza
2.	Boisko sportowe przyszkolne w Komornikach, nr 7
3.	Boisko sportowe przyszkolne w Kluczewsku, ul. Leśna 7
4.	Stadion sportowy w Dobromierzu, ul. Przedborska
5.	Liczne boisko do gry w piłkę plażową: Dobromierz, Rączki, Bobrowniki, Bobrowska Wola, Ciemiężniki, Januszewice, Jakubowice, Kluczewsko, Brzeście, Komparzów, Pilczyca

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Zdjęcie 8 Stadion sportowy w Kluczewsku

<https://www.google.pl/maps/place/Kluczewsko>

Podsumowanie diagnozy

Procesem rewitalizacji zostaną objęte obszary, które charakteryzują się występowaniem największej ilości negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych oraz funkcjonalno – przestrzennych, a jednocześnie mają największy kapitał społeczny oraz potencjał rozwoju. Do rewitalizacji wybrano sołectwa:

- Kluczewsko
- Dobromierz
- Komorniki

Uzasadnienie wskazania miejscowości Kluczewsko jako obszaru rewitalizacji

Miejscowość Kluczewsko stanowi serce i centrum gminy, o czym świadczy chociażby lokalizacja najważniejszych instytucji publicznych. W miejscowości zlokalizowane są: Urząd Gminy, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminna Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum. Jednocześnie sołectwo kumulacje negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze takie jak: bezrobocie, wysoka przestępczość czy ubóstwo.

Zidentyfikowane problemy społeczne:

- 68 osób tj. 7,81% mieszkańców miejscowości Kluczewsko korzysta z pomocy GOPS,
- 14 dzieci tj. 8,92% ogółu korzystających i 10,53% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących w Kluczewsku objętych było w 2015r. pomocą z zakresu dożywiania,
- 4 mieszkańców sołectwa tj. 19,05% ogółu korzystających i 3,29% ogółu mieszkańców sołectwa pobierało zasiłek stały w 2015r.,
- Zasiłek okresowy w 2015r. pobierała 1 osoba tj. 4,17% ogółu korzystających,
- 8 mieszkańców tj. 14,04% ogółu korzystających pobierało zasiłek celowy w 2015r.,
- Wsparciem z powodu bezrobocia zostało objętych było w 2015r. 17 osób z terenu sołectwa, tj. 12,32% ogółu korzystających,
- 13 mieszkańców tj. 8,44% ogółu korzystających pobierało zasiłek z tytułu ubóstwa w 2015r.,
- 12 osób skorzystało w 2015r. z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności co stanowiło 14,46% ogółu korzystających,
- 18 osób tj. 12,24% ogółu korzystających skorzystało z zasiłku z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- na terenie sołectwa dokonano 39 przestępstw i wykroczeń w latach 2013-2015 tj. 23,64% wszystkich przestępstw/wykroczeń na terenie gminy,
- liczba osób w wieku SENIORA w 2015r. wynosiła 173 osoby co stanowiło 19,86% ogółu mieszkańców sołectwa w 2015 roku,

Potencjały w sferze społecznej:

Na terenie miejscowości są zarejestrowane 4 organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych „Wypoczynek”
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kluczewsko „Od pomysłu do działania”
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kluczewsku,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kluczewsku.

Duży potencjał sołectwa stanowią uzdolnione dzieci i młodzież ucząca się w Szkole Podstawowej oraz Gimnazjum w Kluczewsku.

Zidentyfikowane problemy środowiskowe:

- w Kluczewsku pozostało jeszcze do utylizacji 35 739 m² azbestu tj. ponad 9,18% azbestu pozostającego do utylizacji na terenie gminy (2 miejsce spośród sołectw w gminie),

- Kluczewsko emituje największą ilość dwutlenku węgla.

Potencjały w obszarze środowiska:

Na terenie miejscowości znajduje się 8 pomników przyrody m.in.:

- cztery kasztanowce białe, dwie lipy drobnolistne i klon pospolity
- sosna pospolita

Potencjały w obszarze gospodarczym:

- na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 55 firm tj. 16,47% ogółu firm z terenu gminy,
- w Kluczewsku co roku rejestrowanych jest najwięcej podmiotów gospodarczych.

Zidentyfikowane problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej:

- istnieje potrzeba:
  - Modernizacji/budowy dróg przebiegających przez teren miejscowości oraz budowy na niektórych z nich infrastruktury towarzyszącej np. oświetlenie, chodniki, ciągi rowerowe, itp.,
  - Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym
  - Budowy chodnika przy drodze wojewódzkiej (ul. Leśna)

Zidentyfikowane problemy w sferze technicznej:

- istnieje potrzeba:
  - Adaptacji budynku dawnej Wozowni na terenie Parku przy ulicy Spółdzielczej na Centrum Aktywności Obywatelskie, i/lub Bibliotekę Publiczną, z którego będą mogli korzystać mieszkańcy, stowarzyszenia i przedsiębiorcy
  - Zagospodarowania terenów znajdujących się przy: budynku szkoły wraz z budową boiska wielofunkcyjnego
  - Modernizacji boiska sportowego sąsiadującego z Parkiem w okolicach ul. Spółdzielczej w celu rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej
  - Budowy/montażu oświetlenia (energooszczędne) przy drodze wojewódzkiej w kierunku zbiornika wodnego
  - Renowacji kościoła wraz z zagospodarowaniem terenu z nim sąsiadującego w celu poprawy estetyki publicznej, modernizacja alejki na cmentarz i utworzenia infrastruktury rekreacyjno – turystycznej
  - Modernizacji istniejących i budowa nowych chodników oraz doświetlenie na ulicy Spółdzielczej oraz ul. Nowej i 1 Maja.
  - Modernizacji budynku Urzędu Gminy
  - Modernizacji budynku Ośrodka Zdrowia
  - Zagospodarowania terenu wokół zbiornika wodnego
  - Zagospodarowania terenu przy strażnicy OSP w celu poprawy estetyki publicznej i utworzenia infrastruktury rekreacyjno – turystycznej w centrum miejscowości
  - Zagospodarowania terenu zlokalizowanego przy ulicy Leśnej
  - Zagospodarowania terenów znajdujących się przy osiedlu
  - Zagospodarowania terenu wokół budynku Wozowni w celu poprawy estetyki publicznej i utworzenia infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w centrum miejscowości
  - Zagospodarowania przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym w celu nadania im nowych funkcji rekreacyjno – turystycznych, integracyjnych

Zdjęcie 9 Kluczewsko – wozownia

Źródło: <http://jakiecudne.pl/zdjecie/kluczewsko-wozownia/>

Uzasadnienie wskazania sołectwa Dobromierz jako obszaru rewitalizacji

Zidentyfikowane **problemy społeczne:**

- 23 osoby tj. 6,74% mieszkańców miejscowości Dobromierz korzysta z pomocy GOPS,
- 5 dzieci tj. 3,18% ogółu korzystających i 13,16% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących Dobromierz objętych było w 2015r. pomocą z zakresu dożywiania,
- 4 mieszkańców sołectwa tj. 19,05% ogółu korzystających pobierało zasiłek stały w 2015r.,
- Zasiłek okresowy w 2015r. pobierało 4 osoby tj. 16,67% ogółu korzystających,
- 5 mieszkańców tj. 8,77% ogółu korzystających pobierało zasiłek celowy w 2015r.,
- Wsparciem z powodu bezrobocia zostało objętych było w 2015r. 9 osób z terenu sołectwa, tj. 6,52% ogółu korzystających,
- 10 mieszkańców tj. 6,49% ogółu korzystających pobierało zasiłek z tytułu ubóstwa w 2015r.,
- 5 osób skorzystało w 2015r. z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności co stanowiło 6,02% ogółu korzystających,
- 6 osób tj. 4,08% ogółu korzystających skorzystało z zasiłku z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Zasiłek z tytułu alkoholizmu pobiera 1 osoba tj. 6,67% ogółu korzystających,
- Na terenie sołectwa dokonano 7 przestępstw i wykroczeń w latach 2013-2015 tj. 4,24% wszystkich przestępstw/wykroczeń na terenie gminy,
- Osoby młode do 16 roku stanowią 11,14% mieszkańców sołectwa tj. 38 osób,
- Liczba osób w wieku SENIORA w 2015r. wynosiła 62 osoby co stanowiło 18,18% ogółu mieszkańców sołectwa w 2015 roku,

Potencjały w sferze społecznej:

- Na terenie miejscowości zlokalizowana jest Ochotnicza Straż Pożarna w Dobromierzu.

Duży potencjał sołectwa stanowią uzdolnione dzieci i młodzież ucząca się w Zespole Przedszkolno - Szkolnym w Dobromierzu oraz Gimnazjum w Dobromierzu.

Zidentyfikowane problemy środowiskowe:

- w Dobromierzu pozostało jeszcze do utylizacji 19 636 m² azbestu tj. ponad 5,03% azbestu pozostającego do utylizacji na terenie gminy.

Potencjały w obszarze środowiska:

Miejscowość położona na terenie:

- Przedborskiego Parku Krajobrazowego – otulina
- Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Na terenie miejscowości znajduje się pomnik przyrody:

- Aleja składająca się z 31 lip drobnolistnych, 1 kasztanowca i 1 klonu pospolitego.

oraz jeden zabytek:

- park (wraz z aleją dojazdową), nr rej.: 405 (p.) z 19.10.1988

Potencjały w obszarze gospodarczym:

- na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 17 firm tj. 5,09% ogółu firm z terenu gminy.

Zidentyfikowane problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej:

- istnieje potrzeba:
  - Modernizacji/budowy dróg przebiegających przez teren miejscowości oraz budowy na niektórych z nich infrastruktury towarzyszącej np. oświetlenie, chodniki, ciągi rowerowe, itp.,
  - Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym

Zidentyfikowane problemy w sferze technicznej:

Istnieje potrzeba:

- Termomodernizacji OSP Dobromierz:
  - Wymiana dachu
  - Wymiana instalacji CO
  - Remont kuchni
  - Remont pomieszczeń
  - Remont łazienek

Uzasadnienie wskazania miejscowości Komorniki jako obszaru rewitalizacji

Zidentyfikowane **problemy społeczne:**

- 33 osób tj. 12,50% mieszkańców miejscowości Komorniki korzysta z pomocy GOPS,
- 18 dzieci tj. 11,46% ogółu korzystających i 38,30% ogółu dzieci w wieku do 16 r.ż. zamieszkujących w Komorniki objętych było w 2015r. pomocą z zakresu dożywiania,
- Zasiłek okresowy w 2015r. pobierała 1 osoba tj. 4,17% ogółu korzystających,
- Zasiłek celowy w 2015r. pobierała 1 osoba tj. 1,75% ogółu korzystających,
- 13 mieszkańców tj. 8,44% ogółu korzystających pobierało zasiłek z tytułu ubóstwa w 2015r.,
- 12 osób tj. 8,16% ogółu korzystających skorzystało z zasiłku z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Na terenie sołectwa dokonano 10 przestępstw i wykroczeń w latach 2013-2015 tj. 6,06% wszystkich przestępstw/wykroczeń na terenie gminy,
- Liczba osób zamieszkujących sołectwo w ciągu ostatnich trzech lat spadła 13,

- Liczba osób w wieku SENIORA w 2015r. wynosiła 50 osób co stanowiło 18,94% ogółu mieszkańców sołectwa w 2015 roku,

Potencjały w sferze społecznej:

Na terenie miejscowości są zarejestrowana jest organizacja pozarządowa:

- Stowarzyszenie Wiejskie Wsi Komorniki „Nad Czarną”

Duży potencjał sołectwa stanowią uzdolnione dzieci i młodzież ucząca się w Zespole Przedszkolno-Szkolnym w Komornikach.

Zidentyfikowane problemy środowiskowe:

- w Komornikach pozostało jeszcze do utylizacji 21 341 m² azbestu tj. ponad 5,24% azbestu pozostającego do utylizacji na terenie gminy,

Potencjały w obszarze środowiska:

Na terenie miejscowości znajduje się obszary chronione m.in.:

- Przedborski Park Krajobrazowy
- Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy

Potencjały w obszarze gospodarczym:

- na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 31 firm tj. 9,28% ogółu firm z terenu gminy.

Zidentyfikowane problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej:

Istnieje potrzeba:

- Modernizacji/budowy dróg przebiegających przez teren miejscowości oraz budowy na niektórych z nich infrastruktury towarzyszącej np. oświetlenie, chodniki, ciągi rowerowe, itp.,

Zidentyfikowane problemy w sferze technicznej:

Istnieje potrzeba:

- Modernizacji świetlicy w Komornikach
  - Wymiana dachu
  - Ogrzewanie
  - Ocieplenie ścian
- Termomodernizacji budynku gospodarczego obok szkoły w Komornikach
  - Prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku.
  - wymiana dachu
  - wymiana drzwi, okien
  - wszelakiego rodzaju prace remontowe wewnątrz budynku.

3 Zasięg przestrzenny obszaru/obszarów rewitalizacyjnych

Rewitalizacja będzie realizowana na 3 obszarach znajdujących się w sołectwach:

- Dobromierz
- Kluczewsko
- Komorniki

to obszary tych 3 sołectw wskazano jako obszary zdegradowane (w kryzysie) wymagające wsparcia.

Tabela 42 Liczba mieszkańców Gminy Kluczewsko – delimitacja pod kątem wyznaczenia obszarów zdegradowanych (w kryzysie)

Liczba mieszkańców Gminy Kluczewsko - stan na 31.12.2015r.	5315
Limit liczby mieszkańców w rewitalizacji	30%
Max. liczba mieszkańców w rewitalizacji	1594,5
Ujęto w rewitalizacji	1476
%	28%

DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH - NIE WIĘCEJ NIŻ 30% LICZBY MIESZKAŃCÓW GMINY KLUCZEWSKO			
L.p.	Miejscowość	RAZEM	Sołectwo ujęte jako obszar zdegradowany (w kryzysie)
1.	Bobrowniki	158	
2.	Bobrowska Wola	72	
3.	Boża Wola	105	
4.	Brzeście	207	
5.	Ciemiętniki	148	
6.	Dobromierz	341	341
7.	Jakubowie	174	
8.	Januszewice	250	
9.	Jeżowiec	257	
10.	Kluczewsko	871	871
11.	Kol. Bobrowska Wola	56	
12.	Kolonia Mrowina	136	
13.	Kolonia Pilczyca	147	
14.	Komorniki	264	264
15.	Komparzów	191	
16.	Łączyna Wola	188	
17.	Miedziana Góra	52	
18.	Mrowina	180	
19.	Nowiny	62	
20.	Pilczyca	353	
21.	Praczką	41	
22.	Rączki	331	
23.	Rzewuszyce	262	
24.	Stanowiska	336	

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

25.	Zalesie	73	
26.	Zmarłe	60	
RAZEM		5315	1476

Źródło: opracowanie własne

Tabela 43 Powierzchnia sołectw Gminy Kluczewsko ujęta do rewitalizacji

L.p.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa w ha	Ujęte w rewitalizacji
1.	Bobrowniki	674,81	
2.	Bobrowska Wola	129,23	
3.	Boża Wola	461,88	
4.	Brzeście	665,44	
5.	Ciemiętniki	449,31	
6.	Dobromierz	580,62	580,6167
7.	Jakubowie	268,78	
8.	Januszewice	754,11	
9.	Jeżowiec	431,17	
10.	Kluczewsko	979,09	979,0904
11.	Kol. Bobrowska Wola	287,50	
12.	Kolonia Mrowina	400,72	
13.	Kolonia Pilczyca	294,53	
14.	Komorniki	652,50	652,5036
15.	Komparzów	1250,66	
16.	Łączyna Wola	406,38	
17.	Miedziana Góra	130,93	
18.	Mrowina	307,76	
19.	Nowiny	436,07	
20.	Pilczyca	755,79	
21.	Praczką	118,27	
22.	Rączki	1123,62	
23.	Rzewuszyce	656,43	
24.	Stanowiska	772,75	
25.	Zalesie	485,92	
26.	Zmarłe	203,74	
	RAZEM	13678,02	2212,21
			16,17%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kluczewsko

Jak pokazują to powyższe tabele obszar zdegradowany obejmuje:

- 1476 mieszkańców, tj. 28% mieszkańców Gminy oraz
- 2212,21 ha powierzchni tj. 16,17% powierzchni Gminy Kluczewsko.

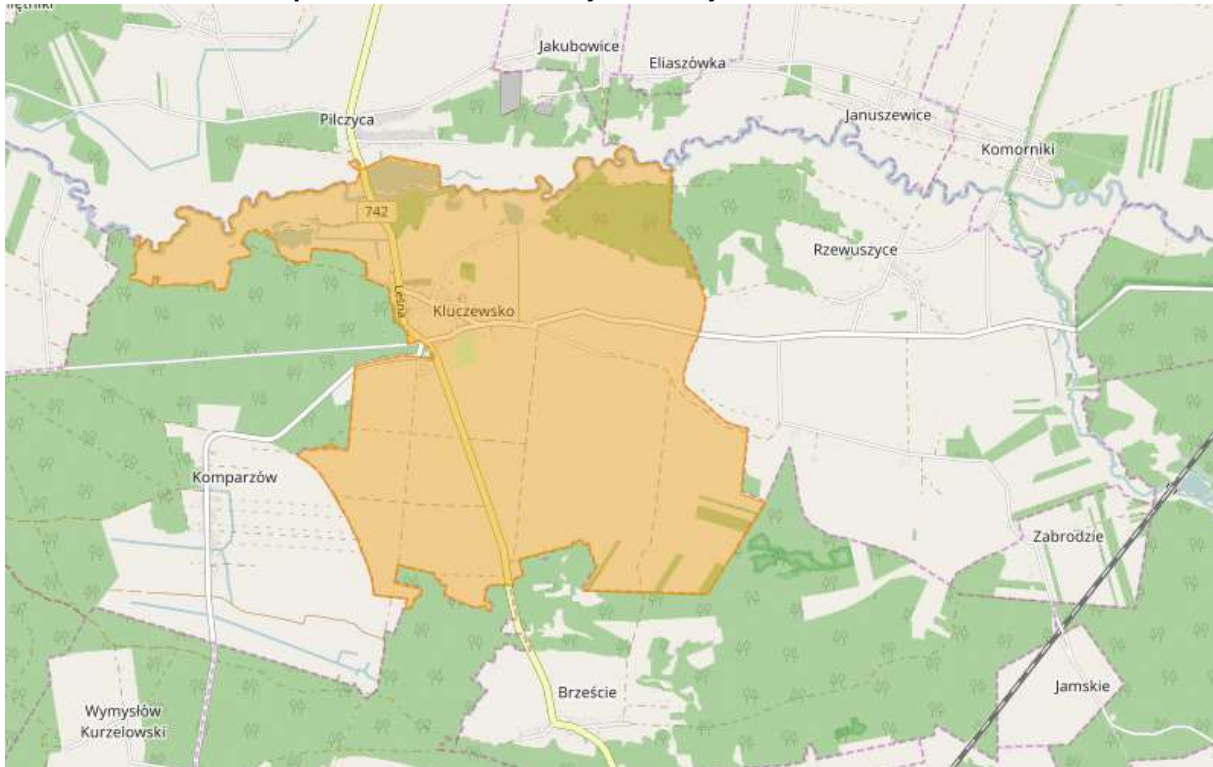

Mapa 9 Obszary rewitalizowane na tle Gminy Kluczewsko

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.pl

Mapa 10 Obszar rewitalizacji nr 1 miejscowość Kluczewsko

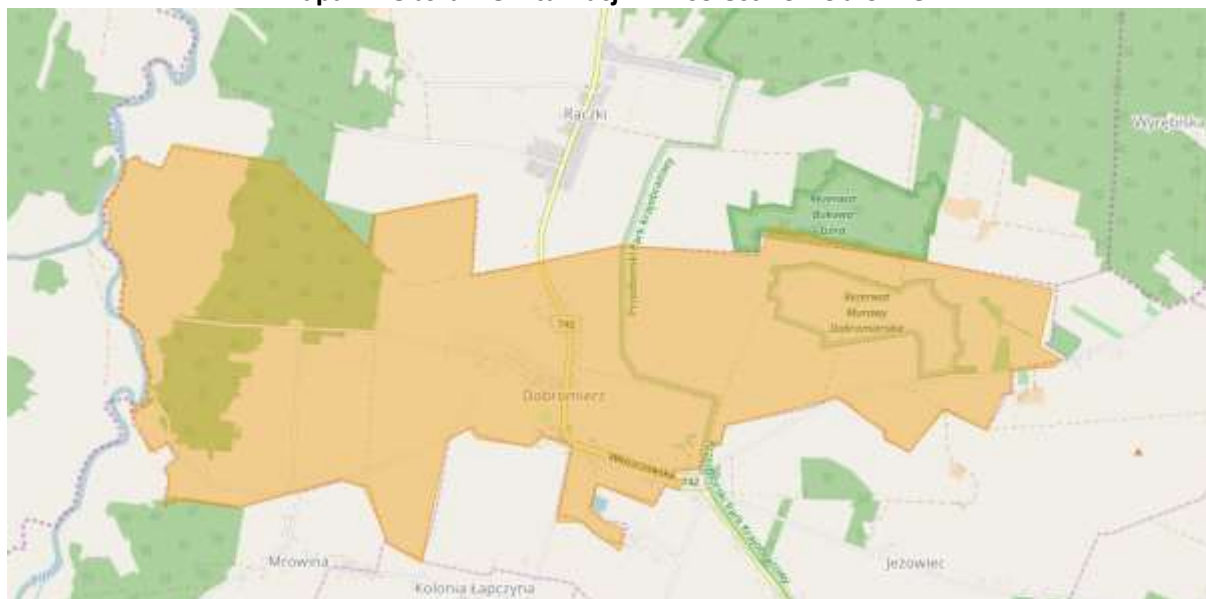

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.pl

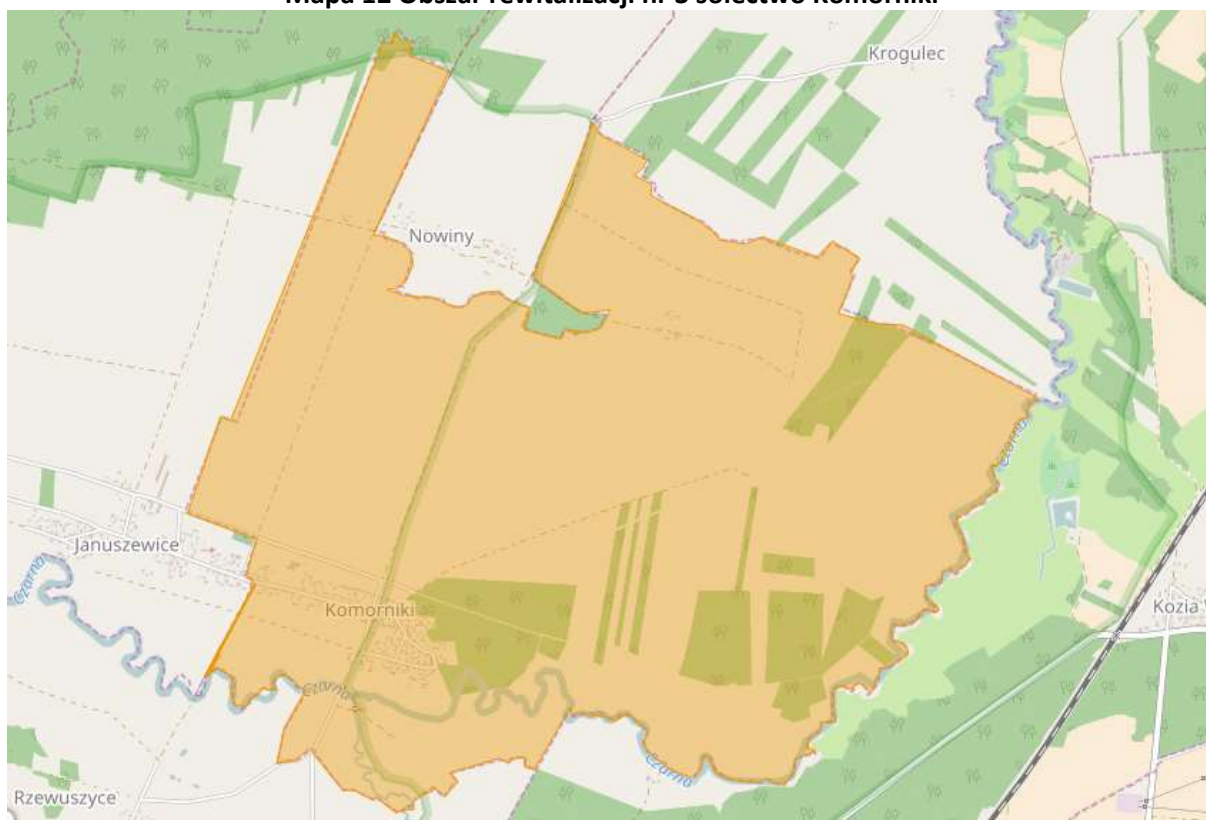

Mapa 11 Obszar rewitalizacji nr 2 sołectwo Dobromierz

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.pl

Mapa 12 Obszar rewitalizacji nr 3 sołectwo Komorniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.pl

4 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Celem strategicznym Programu Rewitalizacji do osiągnięcia w perspektywie roku 2023 jest:

Przywrócenie ładu przestrzennego, poprawa warunków życia mieszkańców oraz ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów kryzysowych na terenie Gminy Kluczewsko.

Cele operacyjne:

1. Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych.
2. Redukcja patologii społecznych i zjawiska wykluczenia społecznego poprzez zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne, turystyczne, edukacyjne i kulturalne.
3. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej pełniących funkcje kulturalne /edukacyjne/ turystyczne.
4. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, szczególnie w sektorze usług.
5. Poprawa poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację infrastruktury około drogowej.

Realizacji powyższych celów służą działania (omówione w dalszej części opracowania), które są względem siebie komplementarne – jedno zadanie potrzebuje drugiego, aby osiągnąć zamierzone cele. Projekty wymienione do realizacji mają poza tym pozytywny wpływ na polityki horyzontalne Unii Europejskiej takie jak: politykę zatrudnienia, politykę równych szans, politykę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, politykę ochrony środowiska.

5 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Rewitalizacja gminy Kluczewsko koncentruje się na trzech głównych obszarach:

- **rozwój gospodarczy** - nowe miejsca pracy oraz warunkowanie powstawania nowych podmiotów gospodarczych, rozpowszechnianie i ułatwianie aktywności gospodarczej (np. uatrakcyjnienie oferty inwestycyjnej),
- **rozwój społeczny** – działania koncentrujące się na zapobieganiu patologiom i wykluczeniu społecznemu (przestępczości, marginalizacji, bezrobociu) oraz mające na celu wzrost poziomu integracji mieszkańców gminy Kluczewsko,
- **rozwój infrastrukturalno - przestrzenny** – remont obiektów użyteczności publicznej, dostosowanie infrastruktury publicznej do osób niepełnosprawnych, kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej, budowa elementów małej infrastruktury rekreacyjnej, budowa miejsc stanowiących miejsce rozrywki i integracji dla mieszkańców.

Dzięki podjętym działaniom zostaną osiągnięte cele społeczne, ekonomiczne, przestrzenne i ekologiczne:

- **Cele społeczne** to przede wszystkim tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy. Zmierzają one do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, tworzenie nowych terenów rekreacyjnych, sportowych, rozwój funkcji kulturalnych. Celem o charakterze społecznym może być chęć zachowania dziedzictwa kulturowego, budowa lub adaptacja budynków użyteczności publicznej na cele społeczne, kulturalne, edukacyjne czy sportowe. Przykładem może być budowa chodnika lub ścieżki rowerowej poprawiającej bezpieczeństwo mieszkańców i jednocześnie tworzące „bodziec” do zwiększenia aktywności fizycznej.
- **Cele ekonomiczne** prowadzą do pozytywnych skutków ekonomicznych takich jak: wzrost dochodu firm, wzrost wpływów podatkowych gminy, wzrost oddziaływania na rozwój różnych działalności lokalnych, rozwój funkcji ponadlokalnych w stosunku do otaczającego zaplecza. Podstawową korzyścią innowacyjnego zagospodarowania terenów zdegradowanych dla celów aktywności gospodarczej są miejsca pracy, budowa nowych tras komunikacyjnych, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury także pod kątem osób niepełnosprawnych.
- **Cele ekologiczne** rewitalizacji terenów zdegradowanych obejmują eliminowanie negatywnych oddziaływań, a także budowę lub przebudowę infrastruktury technicznej w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych.
- **Cele przestrzenne** prowadzą do kształtowania nowego ładu przestrzennego miejscowości. Wprowadzanie nowych elementów architektonicznych jest także sposobem promocji nowego wizerunku miejscowości.

Dzięki projektom rewitalizacyjnym zwiększy się atrakcyjność całej miejscowości. Podejmowane działania promocyjne zwrócą uwagę potencjalnych inwestorów. Program Rewitalizacji będzie również oddziaływać pozytywnie na istniejące podmioty gospodarcze, jak również stwarzać będzie warunki do powstawania nowych, co z kolei będzie mieć bezpośrednie przełożenie na podniesienie, jakości życia mieszkańców.

Celem głównym Programu Rewitalizacji jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów gminy, na których nasilają się niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan i zagospodarowanie przestrzeni.

Rewitalizacja obejmuje przemiany zdegradowanych terenów w czterech głównych aspektach:

- rozwój gospodarczy - tworzenie nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej,
- rozwój społeczny - zapobieganie patologiom społecznym (bezrobocie, ubóstwo, przestępczości,

marginalizacji,...),

- rozwój infrastrukturalno - przestrzenny - zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez remonty, modernizację i konserwację obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawę środowiska
- techniczny – modernizację obiektów publicznych będących w złym stanie technicznym np. obiektów szkół, świetlic

Cele główne:

1. Redukcja patologii społecznych i zjawiska wykluczenia społecznego na terenach kryzysowym.
2. Zwiększenie rozwoju gospodarczego oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców terenów rewitalizacyjnych
3. Odnowienie zdegradowanych terenów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji.

Cele szczegółowe:

1. Ożywienie społeczno-gospodarcze.
2. Poprawa ładu przestrzennego i estetyki Gminy Kluczewsko.
3. Zaadaptowanie obiektów publicznych na cele: społeczne, kulturalne i gospodarcze.
4. Poprawa stanu infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, terenów zielonych, sportowych,
5. Ochrona środowiska.

6 Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Miejscowość Kluczewsko – obszar rewitalizacji nr 1

Poniżej przedstawiamy wykaz przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach obszaru rewitalizacji nr 1 obejmującego sołectwo Kluczewsko:

Obszar rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	17	11	28
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	5 435 000,00 zł	3 280 000,00 zł	8 715 000,00 zł

LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł
2	Wdrażanie programów profilaktycznych i rozwój usług zdrowotnych	160 000,00 zł
3	Utworzenie Klubu Seniora	240 000,00 zł
4	Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko	240 000,00 zł
5	Wsparcie rozwoju i zainteresowań dzieci z terenu Kluczewska	320 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
6	Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
7	Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Kluczewsko	15 000,00 zł
8	Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
9	Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez budowę chodników wzdłuż dróg gminnych przebiegających przez miejscowość Kluczewsko	500 000,00 zł
10	Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwo Kluczewsko	200 000,00 zł
11	Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	200 000,00 zł
12	Adaptacja budynku dawnej Wozowni wraz z zagospodarowaniem terenu wokół w Kluczewsku	1 000 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
13	Termomodernizacja budynków Urzędu Gminy	1 000 000,00 zł
14	Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Kluczewsku wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	800 000,00 zł
15	Adaptacja pomieszczeń i wyposażenie budynku OSP na cele społeczne	150 000,00 zł
16	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Kluczewsko	200 000,00 zł
17	Utworzenie i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kluczewsku	80 000,00 zł
RAZEM wartość projektów rewitalizacyjnych (lista podstawowa)		5 435 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Powiatowy Urząd Pracy Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu będą podejmowane różnego rodzaju aktywne formy aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy m.in. szkolenia, staże, kursy zawodowe, praktyki, refundacja kosztów badań lekarskich, itp. Potrzebę potwierdzają dane dot. bezrobocia na obszarze 1 rewitalizacji: ✓ 2013r.: 63 osoby, ✓ 2014r.: 56 osób, ✓ 2015r.: 36 osób.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Urząd Gminy Kluczewsko Świetlica wiejska w Kluczewsku
5 Szacowana wartość	80 000 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W ciągu 8 lat realizacji Programu rewitalizacji minimum 80 mieszkańców sołectwa Kluczewsko (zakładamy średnio 10 osób rocznie) będzie miało możliwość skorzystać z aktywnych form wspierających zatrudnienie (staże, kursy zawodowe, roboty interwencyjne, praktyki, itp.) Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • informacje uzyskiwane z Powiatowego Urzędu Pracy, • dane własne Urzędu Gminy w Kluczewsku, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Wdrażanie programów profilaktycznych i rozwój usług zdrowotnych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Ośrodek Zdrowia, Kluczewsko Podmioty wspomagające: Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Narodowy Fundusz Zdrowia – Oddział Świętokrzyski Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Szczepienia profilaktyczne przeciwko grypie i inne niefinansowane z środków publicznych. Zadanie 2: Program profilaktyki raka piersi (mammografia)

	Program adresowany jest do kobiet w wieku 50-69 lat, które spełniają jedno z poniższych kryteriów: • nie miały wykonywanej mammografii w ciągu ostatnich dwóch lat; • otrzymały w ramach programu profilaktyki raka piersi pisemne wskazanie do wykonania ponownej mammografii po 12 miesiącach z powodu obciążenia następującymi czynnikami ryzyka: ✓ rak piersi wśród członków rodziny (matka, siostra, córka), ✓ mutacja w obrębie genów BRCA1 lub BRCA2; ✓ nie miały wcześniej stwierdzonej zmiany nowotworowej piersi o charakterze złośliwym. Zadanie 3: Program profilaktyki chorób układu krążenia Program adresowany jest do osób które: • mają 35, 40, 45, 50 lub 55 lat ; • złożyły deklarację wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej; • u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia i które w okresie ostatnich pięciu lat nie korzystały ze świadczeń udzielanych w ramach profilaktyki chorób układu krążenia, obciążonych następującymi czynnikami ryzyka: ✓ nadciśnienie tętnicze krwi (wartości ciśnienia tętniczego powyżej 140/90 mmHg), ✓ podwyższone stężenie we krwi cholesterolu całkowitego, LDL-cholesterolu, triglicerydów i niskie stężenie HDL-cholesterolu, ✓ palenie tytoniu, ✓ niska aktywność ruchowa, ✓ nadwaga i otyłość, ✓ upośledzona tolerancja glukozy, ✓ wzrost stężenia fibrynogenu, ✓ wzrost stężenia kwasu moczowego, ✓ nadmierny stres, ✓ nieracjonalne odżywianie, ✓ płeć męska, ✓ obciążenia genetyczne. Zadanie 4: Program profilaktyki chorób odtyniowych (w tym POChP) Etap podstawowy adresowany jest do osób powyżej 18. roku życia palących papierosy, w tym - w zakresie diagnostyki POChP (przewlekłej obturacyjnej choroby płuc) - do kobiet i mężczyzn pomiędzy 40. a 65. rokiem życia, którzy: • nie mieli wykonanych badań spirometrycznych w ramach programu profilaktyki POChP w ciągu ostatnich trzech lat, • u których nie zdiagnozowano wcześniej, w sposób potwierdzony badaniem spirometrycznym, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, przewlekłego zapalenia oskrzeli lub rozedmy. Etap specjalistyczny adresowany jest do osób uzależnionych od palenia tytoniu, skierowanych z etapu podstawowego programu realizowanego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub z oddziału szpitalnego

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	oraz zgłaszających się bez skierowania. Zadanie 5: Inne programy profilaktyczne w przypadku stwierdzenia takich potrzeb u mieszkańców obszarów rewitalizacji. Zadanie 6: Dalszy rozwój usług zdrowotnych świadczonych przez Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku poprzez zakup niezbędnego wyposażenia oraz wprowadzenie nowych usług.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku
5 Szacowana wartość	160 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Projekt będzie miał wpływ na sferę społeczną związaną z ochroną zdrowia. Diagnoza i stan zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji wskazują na potrzebę uruchomienia szeregu programów profilaktycznych realizowanych przez różne podmioty. Istnieje również potrzeba rozszerzenia usług zdrowotnych świadczonych przez Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku. Sposób pomiaru rezultatów: • sprawozdania Ośrodka Zdrowia, • protokoły odbioru (w przypadku zakupu aparatury medycznej i wyposażenia), • dokumentacja fotograficzna z realizacji programów profilaktycznych, • ankiety.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Utworzenie Klubu Seniora
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Wsparcie seniorów poprzez dofinansowanie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu, charakteryzujących się niskimi dochodami lub wysokim odsetkiem seniorów w populacji ogółem lub brakiem infrastruktury pomocy społecznej służącej do realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych poza miejscem ich zamieszkania. Celem Programu jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach Programu przewiduje się udostępnienie seniorom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica wiejska w Kluczewsku Centrum Informacji Turystycznej Biblioteka Publiczna
5 Szacowana wartość	240 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Klub Seniora umożliwi osobom starszym skorzystanie z oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W związku z tym, że społeczeństwo gminy Kluczewsko się starzeje istnieje potrzeba wsparcia seniorów, w tym poprawy ich warunków życia. Prognozowane rezultaty: • powstanie i działalność Klubu Seniora zapewnienie dziennej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym, • poprawa jakości życia seniorów, • zapewnienia seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego , • integracji społecznej środowiska seniorów, w tym rozwoju działań samopomocowych , • zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnych Sposób pomiaru rezultatów: • liczba uczestników, • wywiady, ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Zespół Szkół w Kluczewsku OSP Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Organizacja festynów rodzinnych. Zadanie 2: Organizacja zawodów sportowych. Zadanie 3: Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców. Zadanie 4: Organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych promujących Gminę Kluczewsko. Zadanie 5: Organizacja dożynek gminnych. Zadanie 6: Organizacja zawodów pożarniczo-sportowych
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko, Boisko sportowe (stadion sportowy) w miejscowości Kluczewsko Szkoła w Kluczewsku
5 Szacowana wartość	240 000,00 zł
6 Prognozowane	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji:

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	1 Zorganizowanie minimum 5 imprez rocznie na obszarze rewitalizacji (razem 40 w okresie realizacji Programu). 2 Wzrost liczby odwiedzających sołectwo turystów. 3 Zwiększenie dochodów firm działających na obszarze rewitalizacji. 4 Zwiększenie oferty kulturalnej w sołectwie. Sposób pomiaru: • dokumentacja fotograficzna, • strona internetowa gminy Kluczewsko.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Wsparcie rozwoju i zainteresowań dzieci z terenu Kluczewska
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada rozszerzenie działalności świetlicy w Kluczewsku o elementy środowiskowo-socjoterapeutyczne wraz z przystosowaniem jej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Świetlica będzie czynna średnio 25h/tygodniowo (4h/dni powszednie i 5h/sobota i/lub niedziela - w zależności od potrzeb). Godziny otwarcia będą dopasowane do oczekiwań dzieci i młodzieży. Do każdej świetlicy będzie uczęszczało max. 14 dzieci w wieku 6-16 lat i będzie zatrudniony 1 wychowawca. Jego pracę będą wspomagali wolontariusze. Wychowawca będzie pracował z grupą i indywidualnie z każdym dzieckiem i rodzinami (rodzicami, opiekunami prawnymi). Zajęcia z wychowawcą będą obejmować m.in.: systematyczną pomoc w nauce, nadrabianie zaległości edukacyjnych i odrabianie pracy domowej, gry i zabawy (ruchowe, sportowe, dydaktyczne, muzyczne, plastyczne, interakcyjne, itp.). Oferta świetlic będzie też poszerzona o wydarzenia jednorazowe, tj. wycieczki edukacyjne (Końskie, Kielce, Sandomierz, Pacanów, Podzamcze), rajdy, imprezy okolicznościowe (Mikołaj, Dzień Dziecka, Choinka, itp.) i akcje na rzecz społeczności lokalnej (sprzątanie świata, pomaganie osobom starszym i niepełnosprawnym). Dzieci będą korzystały ze świetlic przez ok.4h/dziennie, często zaraz po zakończeniu lekcji, więc zapewniony im będzie co najmniej 1 posiłek w zależności od pory dnia i ich potrzeb rozwojowych. Jeśli pojawią się osoby niepełnosprawne zostaną zbadane ich potrzeby i zostanie zapewniony udział w zajęciach poprzez dostosowanie infrastruktury, sprzętu, form przekazu treści, kadry merytorycznej, itp. W świetlicy prowadzone będą zajęcia edukacyjno-rozwijające następujące kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie: • język angielski (porozumiewanie się w językach obcych)-średnio 8 h/m-c; • matematyka (kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne)- średnio 5h/m-c; • edukacja społeczna i obywatelska (kompetencje społeczne i obywatelskie)-średnio 3 h/m-c.

	Ponadto prowadzone będą następujące zajęcia rozwojowe i terapeutyczne: 1. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne z terapeutą i pedagogiem prowadzone indywidualnie i grupowo dla dzieci z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi (m.in.: dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia), 2. zajęcia z psychoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: wspieranie w dzieciach spokoju i koncentracji, wzmacnianie w nich samooceny, zmniejszanie ich nadmiernej pobudliwości, budowanie w nich pewności siebie m.in. poprzez: uczenie dzieci radzenia sobie w trudnych sytuacjach; wzmocnienie w dzieciach poczucia własnej wartości; pomaganie dzieciom w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych i osobistych; diagnozowanie osobowości dzieci oraz ich ogólnego rozwoju psychomotorycznego i możliwości intelektualnych; stymulowanie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i poznawczego dzieci; 3. zajęcia z socjoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: pomoc dzieciom w lepszym funkcjonowaniu w szkole, rodzinie i grupie rówieśniczej, a także uczenie dzieci rozpoznawania i nazywania emocji oraz pokazywanie im właściwych sposobów ich wyrażania i odreagowywania; kształcenie w dzieciach umiejętności interpersonalnych oraz dostrzeganie i spełnianie potrzeb własnych i drugiego człowieka; uczenie dzieci pełnienia określonych ról społecznych oraz kształtowanie w nich poczucia otwartości i szczerości, współdziałania i współpracy, nawiązywanie przyjaźni; uczenie dzieci różnych typów zachowań akceptowalnych społecznie, kierowania nimi i podejmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie. Ponadto przewidujemy w ramach projektu inne formy wsparcia m.in. wczasy socjoterapeutyczne. Poza w/w działalnością świetlicy będzie ona również organizowała różnego rodzaju festyny rodzinne, zajęcia dla wszystkich dzieci z sołectwa.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szkoła w Kluczewsku Świetlica wiejska w Kluczewsku
5 Szacowana wartość	320 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem: • z zakresu rozwoju kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie – min. 14 osób/rocznie * 8 lat = 112 dzieci, • pedagogicznym i psycho-socjoterapeutycznym – min. 14 osób/rocznie * 8 lat = 112 dzieci. Sposób pomiaru: • w świetlicy będą prowadzone dla każdego dziecka: karta pobytu z uaktualnianymi informacjami o postępach w nauce szkolnej, jego stanie zdrowia oraz aktualną ocenę jego sytuacji rodzinnej, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Mieszkańcy sołectwa Kluczewsko planujący założyć własną firmę Mieszkańcy sołectwa Kluczewsko już prowadzący firmę Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Powiatowy Urząd Pracy Wojewódzki Urząd Pracy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie rewitalizacyjne polega na powstawaniu nowych firm na obszarze rewitalizacji i wspieraniu już istniejących (m.in. organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych, itp.) na terenie sołectwa działa 55 firm. Istnieje potrzeba tworzenia nowych podmiotów m.in. dzięki dotacjom Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy na założenie własnej działalności gospodarczej. W ramach zadania powinny być przeprowadzone szkolenia oraz wsparcie doradcze i pomostowe, co będzie gwarantować większą szansę na „przetrwanie” nowo założonych firm.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren sołectwa Kluczewsko Urząd Gminy Kluczewsko
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie 8 lat powstanie minimum 16 firm (tj. średnio 2 rocznie), aby na koniec okresu wdrażania Programu na terenie sołectwa działało min. 71 podmiotów gospodarczych. Sposób pomiaru rezultatów: • Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Gmina Kluczewsko + mieszkańcy sołectwa składający wnioski o udział w Programie Podmioty wspomagające: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada demontaż, transport i utylizacja wyrobów azbestowych z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych. Zakłada się ogółem utylizację około 4 000 kg/rocznie. Na terenie sołectwa Kluczewsko pozostaje jeszcze do utylizacji 394 000 kg azbestu.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia)	Kluczewsko, budynki prywatne, na podstawie wniosków prywatnych właścicieli deklarujących udział w Programie

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

danego projektu)	
5 Szacowana wartość	15 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Usunięcie minimum 32 000 kg wyrobów zawierających azbest w okresie realizacji Programu Restrukturyzacji. Sposób pomiaru: • protokoły odbioru.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada wymianę oświetlenia na bardziej ekologiczne (zużywające mniej energii) oraz punktową budowę nowych słupów oświetleniowych w przypadku takiej potrzeby wskazanej np. przez Radę Sołecką
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko
5 Szacowana wartość	100 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej zużywanej przez oświetlenie uliczne na obszarze rewitalizacji. • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców miejscowości Kluczewsko. Sposób pomiaru rezultatów: • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, zakładu energetycznego, • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 9 Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez budowę chodników wzdłuż dróg gminnych przebiegających przez miejscowość Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Budowa chodników na terenach zabudowanych Zadanie 2: Budowa chodników wzdłuż dróg
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren pasa drogowego na odcinku przebiegającym przez sołectwo Kluczewsko

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

5 Szacowana wartość	500 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Kluczewsko poprzez budowę chodników. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 10 Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwo Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Gmina Kluczewsko Podmioty wspomagające:
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy poprawy bezpieczeństwa poprzez remont drogi gminnej. Remont uwzględni również infrastrukturę towarzyszącą.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Droga gminna przebiegająca przez teren sołectwa
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Liczba wyremontowanych dróg, • Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Kluczewsko – zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dane Komisariatu Policji • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 11 Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Wytyczenie trasy, oznaczenie, wyrównanie nawierzchni, budowa małej architektury (kładki, wiaty, ławki, stoły kosze, tablice informacyjne, mapy, itp.)
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów	Prognozowane rezultaty: Inwestycja wpisuje się w sieć ścieżek rowerowych planowanych na terenie Gminy Kluczewsko. Sposób pomiaru rezultatów:

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

rewitalizacji	• protokoły odbioru, • dokumentacja techniczna, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 12 Adaptacja budynku dawnej Wozowni wraz z zagospodarowaniem terenu wokół w Kluczewsku
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Wybrany obszar nie spełnia w chwili obecnej właściwych funkcji. Zagospodarowanie wolnej przestrzeni umożliwi nadanie temu obszarowi nowych funkcji (rekreacyjnych, kulturalnych). Stworzenie miejsca integracji/ spotkań dla mieszkańców Gminy Kluczewsko sprawi, że nastąpi rozwój kulturalny nie tylko miejscowości, ale i całej Gminy. W ramach zagospodarowania zostanie wykonane:
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynek po dawnej Wozowni
5 Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Uporządkowanie terenu w centrum sołectwa (i zarazem gminy) Kluczewsko. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 13 Termomodernizacja budynków Urzędu Gminy
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana instalacji CO - częściowa wymiana okien i drzwi - kolektory fotowoltaiczne, solary - wymiana oświetlenia na energooszczędne - ocieplenie stropodachu Zadanie 2: Modernizacja pomieszczeń Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana posadzki - wymiana drzwi wewnętrznych

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	- wyrównanie ścian - remont łazienek
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynki Urzędu Gminy Budynek Ośrodka Zdrowia
5 Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków Urzędu Gminy Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 14 Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Kluczewsku wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Szkoła w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana instalacji CO, wymiana kotła - częściowa wymiana okien - kolektory fotowoltaiczne - wymiana oświetlenia na energooszczędne - ocieplenie stropodachu - częściowe ocieplenie budynku Zadanie 2: Modernizacja pomieszczeń m.in. - wymiana posadzki - wymiana drzwi wewnętrznych Zadanie 3: Zakup wyposażenia - zakup pomocy dydaktycznych - doposażenie sal matematyczni - przyrodniczych Zadanie 4: Zagospodarowanie terenu wokół - budowa boiska wielofunkcyjnego - budowa parkingu - nasadzenie zieleni - wymiana ogrodzenia
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Kluczewsko
5 Szacowana wartość	800 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Szkoły w Kluczewsku, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 15 Adaptacja pomieszczeń i wyposażenie budynku OSP na cele społeczne
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka OSP w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Remont budynku - remont łazienek, korytarza, pomieszczeń Zadanie 2: Zakup wyposażenia -Projekt zakłada doposażenie świetlicy w Kluczewsku z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych i tematyki zajęć przeznaczonych dla poszczególnych grup wiekowych. Zostaną zakupione m.in. meble, krzeselka, ławeczki, stół do tenisa, edukacyjna mata do tańczenia, twistery, drewniane jengi, gry planszowe scrabble, warcaby, chińczyk, monopole, szachy, gry multimedialne, tablica szkolna obrotowo-jezdna, biurka komputerowe, kosze na śmieci, telewizor, zestawy komputerowe z oprogramowaniem, laptop, urządzenie wielofunkcyjne, czajnik elektryczny, książki edukacyjne w tym słowniki, encyklopedie, odtwarzacz dvd, radiomagnetofon, itp. -zakup sprzętu sportowego np. siłownia wewnętrzna - zakup grzejników elektrycznych
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynek OSP
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba doposażonych świetlic – 1, Liczba mieszkańców z obszaru rewitalizacji objętych wsparciem w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji – .... , Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 16 Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Modernizacja boiska sportowego m.in: - wymiana miejsc siedzących na trybunach - budowa zadaszenia - wymiana nawierzchni na bieżni - budowa oświetlenia Zadanie 2: Budowa boiska do siatkówki plażowej na terenie stadionu Zadanie 3: Zagospodarowanie Parku - utwardzenie alejek Zadanie 4: Zagospodarowanie placu rekreacyjnego przy OSP m.in - utwardzenie parkingu

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	- zagospodarowanie zieleni - zamontowanie piłkochwyłów Zadanie 5: Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego - alejka, ławeczki, zieleń, stanowiska wędkarskie, parking - ścieżka edukacyjna
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Kluczewsko,
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa stanu infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Nowe formy aktywności sportowej. Nowe atrakcje turystyczne. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 17 Utworzenie i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kluczewsku
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada doposażenie świetlicy w Kluczewsku z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych i tematyki zajęć przeznaczonych dla poszczególnych grup wiekowych. Zostaną zakupione m.in. meble, krzesółka, ławeczki, stół do tenisa, edukacyjna mata do tańczenia, twistery, drewniane jengi, gry planszowe scrable, warcaby, chińczyk, monopole, szachy, gry multimedialne, tablica szkolna obrotowo-jezdna, biurka komputerowe, kosze na śmieci, telewizor, zestawy komputerowe z oprogramowaniem, laptop, urządzenie wielofunkcyjne, czajnik elektryczny, książki edukacyjne w tym słowniki, encyklopedie, odtwarzacz dvd, radiomagnetofon, itp.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynek Wozowni (po przebudowie)
5 Szacowana wartość	80 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba doposażonych świetlic – 1, Liczba dzieci z obszaru rewitalizacji objętych wsparciem w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji – 133 (6-16 lat), Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Miejscowość Dobromierz – obszar rewitalizacji nr 2

Poniżej przedstawiamy wykaz przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach obszaru rewitalizacji nr 2 obejmującego sołectwo Dobromierz:

Obszar rewitalizacji nr 2 – sołectwo Dobromierz	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	13	8	21
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	2 795 000,00 zł	1 970 000,00 zł	4 765 000,00 zł

LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł
2	Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 2 - sołectwo Dobromierz	240 000,00 zł
3	Utworzenie świetlicy wiejskiej w Dobromierzu	320 000,00 zł
4	Utworzenie Klubu Seniora	240 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
5	Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
6	Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł
7	Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Dobromierz	15 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
8	Remont, przebudowa i budowa drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Dobromierz	200 000,00 zł
9	Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez remont i budowę chodników przy drodze wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowość Dobromierz	200 000,00 zł
10	Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	100 000,00 zł
11	Zagospodarowanie terenu przy szkole - Park Naukowca	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
12	Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Dobromierzu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	800 000,00 zł
13	Termomodernizacja Budynku OSP	200 000,00 zł
RAZEM wartość projektów rewitalizacyjnych (lista podstawowa)		2 795 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Powiatowy Urząd Pracy Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu będą podejmowane różnego rodzaju aktywne formy aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy m.in. szkolenia, staże, kursy zawodowe, praktyki, refundacja kosztów badań lekarskich, itp.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Dobromierz Budynek OSP i świetlicy wiejskiej w Dobromierzu
5 Szacowana wartość	80 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W ciągu 8 lat realizacji Programu rewitalizacji minimum 16 mieszkańców sołectwa Dobromierz (zakładamy średnio 2 osoby rocznie) będzie miało możliwość skorzystać z aktywnych form wspierających zatrudnienie (staże, kursy zawodowe, roboty interwencyjne, praktyki, itp.) Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • informacje uzyskiwane z Powiatowego Urzędu Pracy, • dane własne Urzędu Gminy w Kluczewsku, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 2 - sołectwo Dobromierz
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Rada Sołecka Stowarzyszenia Ochotnicza Straż Pożarna w Dobromierzu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Organizacja festynów rodzinnych. Zadanie 2: Organizacja zawodów sportowych. Zadanie 3: Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców. Zadanie 4: Organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych promujących Gminę Kluczewsko. Zadanie 5: Organizacja dożynek gminnych.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica wiejska w Dobromierzu OSP Dobromierz Teren Szkoły

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

5 Szacowana wartość	240 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: 1 Zorganizowanie minimum 3 imprez rocznie na obszarze rewitalizacji (razem 24 w okresie realizacji Programu). 2 Wzrost liczby odwiedzających sołectwo turystów. 3 Zwiększenie dochodów firm działających na obszarze rewitalizacji. 4 Zwiększenie oferty kulturalnej w sołectwie. Sposób pomiaru: • dokumentacja fotograficzna, • strona internetowa gminy Kluczewsko.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Utworzenie świetlicy wiejskiej w Dobromierzu
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada utworzenie świetlicy w Dobromierzu z elementami środowiskowo-socjoterapeutycznymi wraz z przystosowaniem jej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Świetlica będzie czynna średnio 25h/tygodniowo (4h/dni powszednie i 5h/sobota i/lub niedziela -w zależności od potrzeb). Godziny otwarcia będą dopasowane do oczekiwań dzieci i młodzieży. Do każdej świetlicy będzie uczęszczało max. 14 dzieci w wieku 6-16 lat i będzie zatrudniony 1 wychowawca. Jego pracę będą wspomagali wolontariusze. Wychowawca będzie pracował z grupą i indywidualnie z każdym dzieckiem i rodzinami (rodzicami, opiekunami prawnymi). Zajęcia z wychowawcą będą obejmować m.in.: systematyczną pomoc w nauce, nadrabianie zaległości edukacyjnych i odrabianie pracy domowej, gry i zabawy (ruchowe, sportowe, dydaktyczne, muzyczne, plastyczne, interakcyjne, itp.). Oferta świetlic będzie też poszerzona o wydarzenia jednorazowe, tj. wycieczki edukacyjne (Końskie, Kielce, Sandomierz, Pacanów, Podzamcze), rajdy, imprezy okolicznościowe (Mikołaj, Dzień Dziecka, Choinka, itp.) i akcje na rzecz społeczności lokalnej (sprzątanie świata, pomaganie osobom starszym i niepełnosprawnym). Dzieci będą korzystały ze świetlic przez ok.4h/dziennie, często zaraz po zakończeniu lekcji, więc zapewniony im będzie co najmniej 1 posiłek w zależności od pory dnia i ich potrzeb rozwojowych. Jeśli pojawią się osoby niepełnosprawne zostaną zbadane ich potrzeby i zostanie zapewniony udział w zajęciach poprzez dostosowanie infrastruktury, sprzętu, form przekazu treści, kadry merytorycznej, itp. W świetlicy prowadzone będą zajęcia edukacyjno-rozwijające następujące kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie: • język angielski (porozumiewanie się w językach obcych)-średnio 8 h/m-c; • matematyka (kompetencje matematyczne i podstawowe

	kompetencje naukowo-techniczne)- średnio 5h/m-c; • edukacja społeczna i obywatelska (kompetencje społeczne i obywatelskie)-średnio3 h/m-c. Ponadto prowadzone będą następujące zajęcia rozwojowe i terapeutyczne: 1. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne z terapeutą i pedagogiem prowadzone indywidualnie i grupowo dla dzieci z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi (m.in.: dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia), 2. zajęcia z psychoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: wspieranie w dzieciach spokoju i koncentracji, wzmacnianie w nich samooceny, zmniejszanie ich nadmiernej pobudliwości, budowanie w nich pewności siebie m.in. poprzez: uczenie dzieci radzenie sobie w trudnych sytuacjach; wzmocnienie w dzieciach poczucia własnej wartości; pomaganie dzieciom w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych i osobistych; diagnozowanie osobowości dzieci oraz ich ogólnego rozwoju psychomotorycznego i możliwości intelektualnych; stymulowanie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i poznawczego dzieci; 3.zajęcia z socjoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: pomoc dzieciom w lepszym funkcjonowaniu w szkole, rodzinie i grupie rówieśniczej, a także uczenie dzieci rozpoznawania i nazywania emocji oraz pokazywanie im właściwych sposobów ich wyrażania i odreagowywania; kształcenie w dzieciach umiejętności interpersonalnych oraz dostrzeganie i spełnianie potrzeb własnych i drugiego człowieka; uczenie dzieci pełnienia określonych ról społecznych oraz kształtowanie w nich poczucia otwartości i szczerości, współdziałania i współpracy, nawiązywanie przyjaźni; uczenie dzieci różnych typów zachowań akceptowalnych społecznie, kierowania nimi i podejmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie. Ponadto przewidujemy w ramach projektu inne formy wsparcia m.in. wczasy socjoterapeutyczne. Poza w/w działalnością świetlicy będzie ona również organizowała różnego rodzaju festyny rodzinne, zajęcia dla wszystkich dzieci z sołectwa.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica wiejska w Dobromierzu OSP Dobromierz Teren Szkoły
5 Szacowana wartość	320 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem: • z zakresu rozwoju kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie – min. 14 osób/rocznie * 8 lat = 112 dzieci, • pedagogicznym i psycho-socjoterapeutycznym – min. 14 osób/rocznie * 8 lat = 112 dzieci. Sposób pomiaru: • w świetlicy będą prowadzone dla każdego dziecka: karta pobytu z uaktualnianymi informacjami o postępach w nauce szkolnej,

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	jego stanie zdrowia oraz aktualną ocenę jego sytuacji rodzinnej, • dokumentacja fotograficzna.
1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 Utworzenie Klubu Seniora
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Wsparcie seniorów poprzez dofinansowanie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu, charakteryzujących się niskimi dochodami lub wysokim odsetkiem seniorów w populacji ogółem lub brakiem infrastruktury pomocy społecznej służącej do realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych poza miejscem ich zamieszkania. Celem Programu jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach Programu przewiduje się udostępnienie seniorom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalne
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	OSP Dobromierz Świetlica wiejska
5 Szacowana wartość	240 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Klub Seniora umożliwi osobom starszym skorzystanie z oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W związku z tym, że społeczeństwo gminy Kluczewsko się starzeje istnieje potrzeba wsparcia seniorów, w tym poprawy ich warunków życia. Prognozowane rezultaty: • powstanie i działalność Klubu Seniora zapewnienie dziennej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym, • poprawa jakości życia seniorów, • zapewnienia seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego , • integracji społecznej środowiska seniorów, w tym rozwoju działań samopomocowych , • zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnych Sposób pomiaru rezultatów: • liczba uczestników, • wywiady, ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Mieszkańcy sołectwa Dobromierz planujący założyć własną firmę Mieszkańcy sołectwa Dobromierz już prowadzący firmę Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Powiatowy Urząd Pracy Wojewódzki Urząd Pracy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie rewitalizacyjne polega na powstawaniu nowych firm na obszarze rewitalizacji i wspieraniu już istniejących (m.in. organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych, itp.) na terenie sołectwa działa 17 firm. Istnieje potrzeba tworzenia nowych podmiotów m.in. dzięki dotacjom Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy na założenie własnej działalności gospodarczej. W ramach zadania powinny być przeprowadzone szkolenia oraz wsparcie doradcze i pomostowe, co będzie gwarantować większą szansę na „przetrwanie” nowo założonych firm.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren sołectwa Dobromierz
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie 8 lat powstanie minimum 8 firm (tj. średnio 1 rocznie), aby na koniec okresu wdrażania Programu na terenie sołectwa działało min. 27 podmiotów gospodarczych. Sposób pomiaru rezultatów: • Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada wymianę oświetlenia na bardziej ekologiczne (zużywające mniej energii) oraz punktową budowę nowych słupów oświetleniowych w przypadku takiej potrzeby wskazanej np. przez Radę Sołecką
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren sołectwa Dobromierz
5 Szacowana wartość	100 000,00 zł

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej zużywanej przez oświetlenie uliczne na obszarze rewitalizacji. • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa Dobromierz. Sposób pomiaru rezultatów: • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, zakładu energetycznego, • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Dobromierz
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Gmina Kluczewsko + mieszkańcy sołectwa składający wnioski o udział w Programie Podmioty wspomagające: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada demontaż, transport i utylizacja wyrobów azbestowych z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych. Zakłada się ogółem utylizację około 4 000 kg/rocznie. Na terenie sołectwa Dobromierz pozostaje jeszcze do utylizacji 216 000 kg azbestu.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Dobromierz, budynki prywatne, na podstawie wniosków prywatnych właścicieli deklarujących udział w Programie
5 Szacowana wartość	15 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Usunięcie minimum 32 000 kg wyrobów zawierających azbest w okresie realizacji Programu Restrukturyzacji. Sposób pomiaru: • protokoły odbioru.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Dobromierz
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy poprawy bezpieczeństwa poprzez remont drogi. Remont uwzględnia również infrastrukturę towarzyszącą.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Droga przebiegająca przez teren sołectwa
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Liczba wyremontowanych dróg, • Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Dobromierz – zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dane Komisariatu Policji • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 9 Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez budowę chodników wzdłuż dróg gminnych przebiegających przez miejscowość Dobromierz
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Budowa chodników na terenach zabudowanych Zadanie 2: Budowa chodników wzdłuż dróg
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren pasa drogowego na odcinku przebiegającym przez sołectwo Dobromierz
5 Szacowana wartość	500 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Dobromierz poprzez budowę chodników. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 10 Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Wytyczenie trasy, oznaczenie, wyrównanie nawierzchni, budowa małej architektury (kładki, wiaty, ławki, stoły kosze, tablice informacyjne, mapy, itp.)
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Dobromierz
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i	Prognozowane rezultaty: Inwestycja wpisuje się w sieć ścieżek rowerowych planowanych na terenie Gminy Kluczewsko.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja techniczna, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 11 Zagospodarowanie terenu przy szkole - Park Naukowca
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Szkoła w Dobromierzu
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1 - montaż na zewnątrz elementów parku naukowego takich jak równoważnie, szachy terenowe, lunety, itp. - nasadzenie zieleni
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren przy szkole w Dobromierzu
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: - Wsparcie edukacyjne dla dzieci Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja techniczna, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 12 Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Dobromierzu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Szkoła w Dobromierzu
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana instalacji CO, wymiana kotła - częściowa wymiana okien - kolektory fotowoltaiczne - wymiana oświetlenia na energooszczędne - ocieplenie stropodachu - ocieplenie budynku Zadanie 2: Modernizacja pomieszczeń m.in. - wymiana posadzki - wymiana drzwi wewnętrznych Zadanie 3: Zakup wyposażenia - zakup pomocy dydaktycznych - doposażenie sal matematyczno - przyrodniczych

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	Zadanie 4: Zagospodarowanie terenu wokół - budowa boiska wielofunkcyjnego - budowa parkingu - nasadzenie zieleni - wymiana ogrodzenia
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Dobromierz
5 Szacowana wartość	800 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Szkoły w Dobromierzu, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 13 Termomodernizacja Budynku OSP
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	OSP Dobromierz
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja budynku OSP Zakres robót przewiduje m.in.: - Wymiana dachu - Wymiana instalacji CO - Remont kuchni - Remont pomieszczeń - Termomodernizacja - Remont łazienek
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	OSP Kluczewsko
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku OSP. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Miejscowość Komorniki – obszar rewitalizacji nr 3

Poniżej przedstawiamy wykaz przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach obszaru rewitalizacji nr 3 obejmującego sołectwo Komorniki:

Obszar rewitalizacji nr 1 - sołectwo Komorniki	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	12	8	20
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	2 335 000,00 zł	1 770 000,00 zł	4 105 000,00 zł

LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł
2	Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 3 - sołectwo Komorniki	240 000,00 zł
3	Rozszerzenie działalności świetlicy wiejskiej w Komornikach	150 000,00 zł
4	Utworzenie Klubu Seniora	50 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
5	Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
6	Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Komorniki	15 000,00 zł
7	Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
8	Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Komorniki	200 000,00 zł
9	Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez remont i budowę chodników przy drodze wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowość Komorniki	300 000,00 zł
10	Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	200 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
11	Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Komornikach wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	700 000,00 zł
12	Termomodernizacja budynku gospodarczego obok szkoły w Komornikach	150 000,00 zł
RAZEM wartość projektów rewitalizacyjnych (lista podstawowa)		2 335 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Powiatowy Urząd Pracy Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu będą podejmowane różnego rodzaju aktywne formy aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy m.in. szkolenia, staże, kursy zawodowe, praktyki, refundacja kosztów badań lekarskich, itp.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica Wiejska w Komornikach Szkoła w Komornikach
5 Szacowana wartość	80 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W ciągu 8 lat realizacji Programu rewitalizacji minimum 40 mieszkańców sołectwa Komorniki (zakładamy średnio 5 osób rocznie) będzie miało możliwość skorzystać z aktywnych form wspierających zatrudnienie (staże, kursy zawodowe, roboty interwencyjne, praktyki, itp.) Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • informacje uzyskiwane z Powiatowego Urzędu Pracy, • dane własne Urzędu Gminy w Kluczewsku, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 3 - sołectwo Komorniki
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Organizacja festynów rodzinnych. Zadanie 2: Organizacja zawodów sportowych. Zadanie 3: Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców. Zadanie 4: Organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych promujących Gminę Kluczewsko. Zadanie 5: Organizacja dożynek gminnych.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Urząd Gminy Kluczewsko Świetlica wiejska w Komornikach Szkoła w Komornikach
5 Szacowana wartość	240 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: 1 Zorganizowanie minimum 2 imprez rocznie na obszarze rewitalizacji (razem 16 w okresie realizacji Programu).

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	2 Wzrost liczby odwiedzających sołectwo turystów. 3 Zwiększenie dochodów firm działających na obszarze rewitalizacji. 4 Zwiększenie oferty kulturalnej w sołectwie. Sposób pomiaru: • dokumentacja fotograficzna, • strona internetowa gminy Kluczewsko.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Rozszerzenie działalności świetlicy wiejskiej w Komornikach
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada rozszerzenie działalności świetlicy w Komornikach o elementy środowiskowo-socjoterapeutyczne wraz z przystosowaniem jej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Świetlica będzie czynna średnio 25h/tygodniowo (4h/dni powszednie i 5h/sobota i/lub niedziela - w zależności od potrzeb). Godziny otwarcia będą dopasowane do oczekiwań dzieci i młodzieży. Do każdej świetlicy będzie uczęszczało max. 14 dzieci w wieku 6-16 lat i będzie zatrudniony 1 wychowawca. Jego pracę będą wspomagali wolontariusze. Wychowawca będzie pracował z grupą i indywidualnie z każdym dzieckiem i rodzinami (rodzicami, opiekunami prawnymi). Zajęcia z wychowawcą będą obejmować m.in.: systematyczną pomoc w nauce, nadrabianie zaległości edukacyjnych i odrabianie pracy domowej, gry i zabawy (ruchowe, sportowe, dydaktyczne, muzyczne, plastyczne, interakcyjne, itp.). Oferta świetlic będzie też poszerzona o wydarzenia jednorazowe, tj. wycieczki edukacyjne (Końskie, Kielce, Sandomierz, Pacanów, Podzamcze), rajdy, imprezy okolicznościowe (Mikołaj, Dzień Dziecka, Choinka, itp.) i akcje na rzecz społeczności lokalnej (sprzątanie świata, pomaganie osobom starszym i niepełnosprawnym). Dzieci będą korzystały ze świetlic przez ok.4h/dziennie, często zaraz po zakończeniu lekcji, więc zapewniony im będzie co najmniej 1 posiłek w zależności od pory dnia i ich potrzeb rozwojowych. Jeśli pojawią się osoby niepełnosprawne zostaną zbadane ich potrzeby i zostanie zapewniony udział w zajęciach poprzez dostosowanie infrastruktury, sprzętu, form przekazu treści, kadry merytorycznej, itp. W świetlicy prowadzone będą zajęcia edukacyjno-rozwijające następujące kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie: • język angielski (porozumiewanie się w językach obcych)-średnio 8 h/m-c; • matematyka (kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne)- średnio 5h/m-c; • edukacja społeczna i obywatelska (kompetencje społeczne i obywatelskie)-średnio3 h/m-c. Ponadto prowadzone będą następujące zajęcia rozwojowe

	i terapeutyczne: 1. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne z terapeutą i pedagogiem prowadzone indywidualnie i grupowo dla dzieci z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi (m.in.: dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia), 2. zajęcia z psychoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: wspieranie w dzieciach spokoju i koncentracji, wzmacnianie w nich samooceny, zmniejszanie ich nadmiernej pobudliwości, budowanie w nich pewności siebie m.in. poprzez: uczenie dzieci radzenia sobie w trudnych sytuacjach; wzmocnienie w dzieciach poczucia własnej wartości; pomaganie dzieciom w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych i osobistych; diagnozowanie osobowości dzieci oraz ich ogólnego rozwoju psychomotorycznego i możliwości intelektualnych; stymulowanie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i poznawczego dzieci; 3. zajęcia z socjoterapeutą (4-6 h/m-c) prowadzone indywidualnie i grupowo, cel: pomoc dzieciom w lepszym funkcjonowaniu w szkole, rodzinie i grupie rówieśniczej, a także uczenie dzieci rozpoznawania i nazywania emocji oraz pokazywanie im właściwych sposobów ich wyrażania i odreagowywania; kształcenie w dzieciach umiejętności interpersonalnych oraz dostrzeganie i spełnianie potrzeb własnych i drugiego człowieka; uczenie dzieci pełnienia określonych ról społecznych oraz kształtowanie w nich poczucia otwartości i szczerości, współdziałania i współpracy, nawiązywanie przyjaźni; uczenie dzieci różnych typów zachowań akceptowalnych społecznie, kierowania nimi i podejmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie. Ponadto przewidujemy w ramach projektu inne formy wsparcia m.in. wczasy socjoterapeutyczne. Poza w/w działalnością świetlicy będzie ona również organizowała różnego rodzaju festyny rodzinne, zajęcia dla wszystkich dzieci z sołectwa.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica wiejska w Komornikach
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem: • z zakresu rozwoju kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie , • pedagogicznym i psycho-socjoterapeutycznym Sposób pomiaru: • w świetlicy będą prowadzone dla każdego dziecka: karta pobytu z uaktualnianymi informacjami o postępach w nauce szkolnej, jego stanie zdrowia oraz aktualną ocenę jego sytuacji rodzinnej, • dokumentacja fotograficzna.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 Utworzenie Klubu Seniora
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Wsparcie seniorów poprzez dofinansowanie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu, charakteryzujących się niskimi dochodami lub wysokim odsetkiem seniorów w populacji ogółem lub brakiem infrastruktury pomocy społecznej służącej do realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych poza miejscem ich zamieszkania. Celem Programu jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach Programu przewiduje się udostępnienie seniorom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalne
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Świetlica wiejska w Komornikach
5 Szacowana wartość	50 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Klub Seniora umożliwi osobom starszym skorzystanie z oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W związku z tym, że społeczeństwo gminy Kluczewsko się starzeje istnieje potrzeba wsparcia seniorów, w tym poprawy ich warunków życia. Prognozowane rezultaty: • powstanie i działalność Klubu Seniora zapewnienie dziennej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym, • poprawa jakości życia seniorów, • zapewnienia seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego , • integracji społecznej środowiska seniorów, w tym rozwoju działań samopomocowych , • zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnych Sposób pomiaru rezultatów: • liczba uczestników, • wywiady, ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Mieszkańcy sołectwa Komorniki planujący założyć własną firmę Mieszkańcy sołectwa Komorniki już prowadzący firmę Podmioty wspomagające: Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Powiatowy Urząd Pracy Wojewódzki Urząd Pracy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Stowarzyszenia
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie rewitalizacyjne polega na powstawaniu nowych firm na obszarze rewitalizacji i wspieraniu już istniejących (m.in. organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych, itp.) na terenie sołectwa działa 31 firm. Istnieje potrzeba tworzenia nowych podmiotów m.in. dzięki dotacjom Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy na założenie własnej działalności gospodarczej. W ramach zadania powinny być przeprowadzone szkolenia oraz wsparcie doradcze i pomostowe, co będzie gwarantować większą szansę na „przetrwanie” nowo założonych firm.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren sołectwa Komorniki
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie 8 lat powstanie minimum 8 firm (tj. średnio 1 rocznie), aby na koniec okresu wdrażania Programu na terenie sołectwa działało min. 39 podmiotów gospodarczych. Sposób pomiaru rezultatów: • Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Komorniki
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Lider: Gmina Kluczewsko + mieszkańcy sołectwa składający wnioski o udział w Programie Podmioty wspomagające: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada demontaż, transport i utylizacja wyrobów azbestowych z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych. Zakłada się ogółem utylizację około 4 000 kg/rocznie. Na terenie sołectwa Komorniki pozostaje jeszcze do utylizacji 225 000 kg azbestu.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia)	Komorniki, budynki prywatne, na podstawie wniosków prywatnych właścicieli deklarujących udział w Programie

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

danego projektu)	
5 Szacowana wartość	15 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Usunięcie minimum 32 000 kg wyrobów zawierających azbest w okresie realizacji Programu Restrukturyzacji. Sposób pomiaru: • protokoły odbioru.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada wymianę oświetlenia na bardziej ekologiczne (zużywające mniej energii) oraz punktową budowę nowych słupów oświetleniowych w przypadku takiej potrzeby wskazanej np. przez Radę Sołecką
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Komorniki
5 Szacowana wartość	100 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej zużywanej przez oświetlenie uliczne na obszarze rewitalizacji. • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców miejscowości Komorniki. Sposób pomiaru rezultatów: • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, zakładu energetycznego, • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Komorniki
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Projekt dotyczy poprawy bezpieczeństwa poprzez remont drogi. Remont uwzględni również infrastrukturę towarzyszącą.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Droga przebiegająca przez teren sołectwa
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • Liczba wyremontowanych dróg,

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	• Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Komorniki – zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dane Komisariatu Policji • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 9 Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez remont i budowę chodników przy drodze wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowość Komorniki
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Budowa chodników na terenach zabudowanych Zadanie 2: Budowa chodników wzdłuż dróg
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren pasa drogowego na odcinku przebiegającym przez sołectwo Komorniki
5 Szacowana wartość	300 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa Komorniki poprzez budowę chodników. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 10 Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Wytyczenie trasy, oznaczenie, wyrównanie nawierzchni, budowa małej architektury (kładki, wiaty, ławki, stoły kosze, tablice informacyjne, mapy, itp.)
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Komorniki
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: Inwestycja wpisuje się w sieć ścieżek rowerowych planowanych na terenie Gminy Kluczewsko. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru,

	• dokumentacja techniczna, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 11 Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Komornikach wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Szkoła w Komornikach
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana grzejników - częściowa wymiana okien - kolektory fotowoltaiczne - wymiana oświetlenie na energooszczędne Zadanie 2: Modernizacja pomieszczeń m.in. - wymiana posadzki - wymiana drzwi wewnętrznych Zadanie 3: Zakup wyposażenia - zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu komputerowego - doposażenie sal matematyczno - przyrodniczych Zadanie 4: Zagospodarowanie terenu wokół - budowa boiska wielofunkcyjnego - budowa parkingu - nasadzenie zieleni - wymiana ogrodzenia
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szkoła w Komornikach
5 Szacowana wartość	700 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Szkoły w Komornikach, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 12 Termomodernizacja budynku gospodarczego obok szkoły w Komornikach
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku. - wymiana dachu - wymiana drzwi, okien

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	- wszelakiego rodzaju prace remontowe wewnątrz budynku
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Działka nr 139
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku gospodarczego obok Szkoły w Komornikach, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

7 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową

Poniżej przedstawiamy charakterystykę przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji nr 1 obejmującym sołectwo Kluczewsko:

UZUPEŁNIAJĄCA LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Wspieranie organizacji pozarządowych	80 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
2	Powstawanie gospodarstw agroturystycznych	50 000,00 zł
3	Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
4	EWE i OZE na budynkach prywatnych	300 000,00 zł
5	Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
6	Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
7	Termomodernizacja Budynku OSP	300 000,00 zł
8	Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia	300 000,00 zł
9	Zagospodarowanie terenu wokół Ośrodka Zdrowia	70 000,00 zł
10	Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko	10 000,00 zł
11	Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko - Renowacja Kościoła św. Wawrzyńca	1 000 000,00 zł
RAZEM wartość projektów uzupełniających		3 280 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Wspieranie organizacji pozarządowych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Kluczewsku Organizacje pozarządowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku Lokalna Grupa Działania
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Wdrażanie programu grantowego „Małe granty rewitalizacji” na realizację inicjatyw oddolnych na obszarze rewitalizacji. Zadanie 2: Realizacja partnerskich projektów mających na celu rozwijanie pasji i zainteresowań mieszkańców miejscowości Kluczewsko. Zadanie 3: Wdrażanie innych pomysłów na projekty realizowane przez organizacje pozarządowe i zorganizowane grupy nieformalne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko Centrum Informacji Turystycznej w Kluczewsku Remiza OSP Kluczewsko
5 Szacowana wartość	80 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • liczba projektów partnerskich zrealizowanych na obszarze rewitalizacji, gdzie jednym z partnerów jest organizacja pozarządowa – 8, • liczba inicjatyw oddolnych zrealizowanych w konkursie „Małe granty rewitalizacji” – 16, • liczba instytucji, organizacji, grup nieformalnych, które otrzymały wsparcie – 4. Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • sprawozdania z realizacji projektów grantowych, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Powstawanie gospodarstw agroturystycznych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Mieszkańcy miejscowości Kluczewsko Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach Stowarzyszenia Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Kielcach
3 Zakres realizowanych zadań	Na terenie miejscowości Kluczewsko funkcjonuj 1 gospodarstwo agroturystyczne – istnieje potrzeba rozwoju i wsparcia tego kierunku na obszarze rewitalizacji. Dzięki dotacjom m.in. ARiMR istnieje szansa, że

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	powstaną gospodarstwa agroturystyczne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko
5 Szacowana wartość	50 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Zakładamy, że powstaną 2 gospodarstwa agroturystyczne. W przypadku utworzenia na terenie miejscowości i gminy nowych gospodarstw agroturystycznych istnieje możliwość wspólnej promocji produktów turystycznych (także ich tworzenia). Sposób pomiaru rezultatów: • wykaz gospodarstw agroturystycznych Urzędu Gminy Kluczewsko, • strony internetowe gospodarstw agroturystycznych, • www gminy Kluczewsko, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Przedsiębiorstwa – podmioty prywatne
3 Zakres realizowanych zadań	Będą to różne przedsięwzięcia obecnie działających firm na obszarze rewitalizacji oraz tych, które powstaną w kolejnych latach. Inwestycje będą dotyczyły wdrażania innowacji produktowych i procesowych oraz zakupu maszyn, urządzeń, budowy i modernizacji budynków przez przedsiębiorców do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczych.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren całego sołectwa Kluczewsko
5 Szacowana wartość	1 000 000 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Rezultaty: Zmniejszenie bezrobocia na terenie rewitalizacji. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw. Źródła pomiaru: • Mapa dotacji.gov.pl • Informacje uzyskiwane od lokalnych przedsiębiorców.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 EWE i OZE na budynkach prywatnych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Mieszkańcy sołectwa Kluczewsko
3 Zakres realizowanych	EWE – efektywne wykorzystanie energii to m.in. głęboka

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

zadań	termomodernizacja polegająca na: • wymiana okien na energooszczędne, • wstawienie na poddaszu okien dachowych na energooszczędne, • ocieplenie ścian zewnętrznych, • ocieplenie dachu i stropu, • Wymiana grzejników na nowe, energooszczędne, • Wymiana kotła, • zainstalowanie wentylacji mechanicznej z rekuperacją. OZE - odnawialne źródła energii – źródła energii, których wykorzystywanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem, ponieważ ich zasób odnawia się w krótkim czasie. Takimi źródłami są między innymi wiatr, promieniowanie słoneczne, opady, pływy morskie, fale morskie i geotermia. Najpopularniejsze urządzenia OZE dla gospodarstw domowych to panele fotowoltaiczne, solarne, pompy ciepła. W ramach rewitalizacji zakłada się, że część indywidualnych gospodarstw domowych skorzysta ze wsparcia (także w formie dotacji, pożyczek) na wdrożenie EWE i OZE.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Indywidualne gospodarstwa domowe na terenie sołectwa Kluczewsko
5 Szacowana wartość	300 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Minimum 10 gospodarstw domowych w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji wdroży i zainstaluje EWE i/lub OZE. Sposób pomiaru rezultatów: • informacje WFOŚiGW w Kielcach, • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, • informacje zbierane od mieszkańców w formie ankiet, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Edukacja ekologiczna
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Zespół Szkół w Kluczewsku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Fundacje zajmujące się edukacją ekologiczną Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Kluczewsku Stowarzyszenia. Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach KUZG
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Edukacja ekologiczna w Zespole Szkół w Kluczewsku Zakłada się realizację różnego rodzaju akcji (np. sprzątanie świata, zakładanie ogródka na parapecie okna), przeprowadzenie badań i doświadczeń, konkursów (np. przyrodniczo-plastycznych, fotograficznych, wierszyki i opowiadania o tematyce ekologicznej), szkoleń, pogadanek w szkołach, dokarmianie ptaków w trakcie zimy, wycieczki do lasu, itp.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	Zadanie 2: Edukacja ekologiczna w edukacji wczesnoszkolnej. Zadanie 3: Edukacja ekologiczna dla dorosłych mieszkańców miejscowości Kluczewsko. Zadanie 4: Promocja żywności ekologicznej i zdrowego trybu życia. Zadanie 5: Inne działania związane z edukacją ekologiczną.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Zespół Szkół w Kluczewsku CIT Stadion sportowy
5 Szacowana wartość	20 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie wdrażania Programu: • przeprowadzenie min. 16 akcji ekologicznych, • zorganizowanie 16 konkursów ekologicznych, • przeprowadzenie 20 pogadanek nt. ekologii, Sposób pomiaru: • listy obecności, • sprawozdania z działalności Zespołu Szkół, • sprawozdania z działalności stowarzyszeń, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Budowa szerokopasmowego internetu
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Przedsiębiorstwa prywatne oferujące usługi związane z dostępem do internetu Województwo Świętokrzyskie Mieszkańcy sołectwa Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Szerokopasmowy dostęp do internetu – usługa polegająca na łączeniu z internetem za pomocą szybkiego łącza lub medium o dużej przepustowości. Połączenie wykorzystuje szerokie pasmo częstotliwości wytwarzane przez modem. Najczęściej do tego celu wykorzystuje się technologie z rodziny DSL (xDSL), WiMAX, PON, DOCSIS lub inne podobne. Projekt rewitalizacyjny zakłada budowę takiego szerokopasmowego internetu przynajmniej w części sołectwa Kluczewsko.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Potencjalnie może zostać objęty cały teren sołectwa Kluczewsko
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • minimum 20 gospodarstw domowych posiada dostęp do szerokopasmowego internetu na obszarze rewitalizacji, Sposób pomiaru rezultatów: • ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Termomodernizacja Budynku OSP
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	OSP Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja budynku OSP Zakres robót przewiduje m.in.: - remont i ocieplenie dachu lub wymiana - wymiana grzejników - fotowoltaika - instalacja co -
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	OSP Kluczewsko
5 Szacowana wartość	300 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku OSP. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Ośrodek Zdrowia
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia Zakres robót przewiduje m.in.: - remont i ocieplenie dachu - wymiana grzejników - fotowoltaika
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Ośrodek Zdrowia
5 Szacowana wartość	300 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Ośrodka Zdrowia. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 9 Zagospodarowanie terenu wokół Ośrodka Zdrowia
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Ośrodek Zdrowia
3 Zakres realizowanych zadań	Zakres robót przewiduje m.in.: - wymiana ogrodzenia - dobudowa i remont parkingu - budowa chodnika - zagospodarowanie zieleni
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Ośrodek Zdrowia
5 Szacowana wartość	70 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Uporządkowanie terenu wokół Ośrodka Zdrowia Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 10 Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Zespół Szkół w Kluczewsku Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Kluczewsku Stowarzyszenia Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie obejmuje restaurację i dbanie o występujące na terenie miejscowości Kluczewsko - kapliczki, krzyże i figury przydrożne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Kluczewsko
5 Szacowana wartość	10 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: - Liczba elementów dziedzictwa kulturowego, które zostaną odrestaurowane, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 11 Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko - Renowacja Kościoła św. Wawrzyńca
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Parafia Św. Wawrzyńca
3 Zakres realizowanych zadań	Renowacja Parafii Św. Wawrzyńca
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Parafia Św. Wawrzyńca w miejscowości Kluczewsko
5 Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: - Liczba elementów dziedzictwa kulturowego, które zostaną odrestaurowane, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Miejscowość Dobromierz – obszar rewitalizacji nr 2

Poniżej przedstawiamy charakterystykę przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji nr 2 obejmującym sołectwo Dobromierz:

UZUPEŁNIAJĄCA LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Wspieranie organizacji pozarządowych	40 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
2	Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
3	Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł
4	EWE i OZE na budynkach prywatnych	200 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
5	Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł
6	Zagospodarowanie terenu wokół budynku OSP w Dobromierzu	150 000,00 zł
7	Stworzenie miejsca rekreacji poprzez zagospodarowanie Parku	400 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
8	Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Dobromierz	10 000,00 zł
RAZEM wartość projektów uzupełniających		1 970 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Wspieranie organizacji pozarządowych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Ochotnicza Straż Pożarna w Dobromierzu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Wdrażanie programu grantowego „Małe granty rewitalizacji” na realizację inicjatyw oddolnych na obszarze rewitalizacji. Zadanie 2: Realizacja partnerskich projektów mających na celu rozwijanie pasji i zainteresowań mieszkańców miejscowości Dobromierz. Zadanie 3: Wdrażanie innych pomysłów na projekty realizowane przez organizacje pozarządowe i zorganizowane grupy nieformalne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Dobromierz Budynek OSP i świetlicy wiejskiej w Dobromierzu
5 Szacowana wartość	40 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: liczba projektów partnerskich zrealizowanych na obszarze

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	rewitalizacji, gdzie jednym z partnerów jest organizacja pozarządowa – 5, • liczba inicjatyw oddolnych zrealizowanych w konkursie „Małe granty rewitalizacji” – 20, • liczba instytucji, organizacji, grup nieformalnych, które otrzymały wsparcie – 10. Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • sprawozdania z realizacji projektów grantowych, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Przedsiębiorstwa – podmioty prywatne
3 Zakres realizowanych zadań	Będą to różne przedsięwzięcia obecnie działających firm na obszarze rewitalizacji oraz tych, które powstaną w kolejnych latach. Inwestycje będą dotyczyły wdrażania innowacji produktowych i procesowych oraz zakupu maszyn, urządzeń, budowy i modernizacji budynków przez przedsiębiorców do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczych.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren całego sołectwa Dobromierz
5 Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Rezultaty: Zmniejszenie bezrobocia na terenie rewitalizacji. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw. Źródła pomiaru: • Mapa dotacji.gov.pl • Informacje uzyskiwane od lokalnych przedsiębiorców.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Edukacja ekologiczna
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Fundacje zajmujące się edukacją ekologiczną Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Dobromierzu Stowarzyszenia Szkoły z Dobromierza Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Edukacja ekologiczna mieszkańców miejscowości Dobromierz. Zadanie 2: Promocja żywności ekologicznej i zdrowego trybu życia. Zadanie 3: Inne działania związane z edukacją ekologiczną.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynek OSP i świetlicy wiejskiej w Dobromierzu
5 Szacowana wartość	20 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie wdrażania Programu: • przeprowadzenie min. 8 akcji ekologicznych, • zorganizowanie 5 konkursów ekologicznych, • przeprowadzenie 8 pogadanek nt. ekologii, • zorganizowanie 8 szkoleń dot. ekologii. Sposób pomiaru: • listy obecności, • sprawozdanie z działalności świetlicy wiejskiej, • sprawozdania z działalności stowarzyszeń, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 EWE i OZE na budynkach prywatnych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Mieszkańcy sołectwa Dobromierz
3 Zakres realizowanych zadań	EWE – efektywne wykorzystanie energii to m.in. głęboka termomodernizacja polegająca na: • wymiana okien na energooszczędne, • wstawienie na poddaszu okien dachowych na energooszczędne, • ocieplenie ścian zewnętrznych, • ocieplenie dachu i stropu, • Wymiana grzejników na nowe, energooszczędne, • Wymiana kotła, • zainstalowanie wentylacji mechanicznej z rekuperacją. OZE - odnawialne źródła energii – źródła energii, których

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	wykorzystywanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem, ponieważ ich zasób odnawia się w krótkim czasie. Takimi źródłami są między innymi wiatr, promieniowanie słoneczne, opady, pływy morskie, fale morskie i geotermia. Najpopularniejsze urządzenia OZE dla gospodarstw domowych to panele fotowoltaiczne, solarne, pompy ciepła. W ramach rewitalizacji zakłada się, że część indywidualnych gospodarstw domowych skorzysta ze wsparcia (także w formie dotacji, pożyczek) na wdrożenie EWE i OZE.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Indywidualne gospodarstwa domowe na terenie sołectwa Dobromierz
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Minimum 2 gospodarstwa domowe w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji wdroży i zainstaluje EWE i/lub OZE. Sposób pomiaru rezultatów: • informacje WFOŚiGW w Kielcach, • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, • informacje zbierane od mieszkańców w formie ankiet, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Budowa szerokopasmowego internetu
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Przedsiębiorstwa prywatne oferujące usługi związane z dostępem do internetu Województwo Świętokrzyskie Mieszkańcy sołectwa Dobromierz
3 Zakres realizowanych zadań	Szerokopasmowy dostęp do internetu – usługa polegająca na łączeniu z internetem za pomocą szybkiego łącza lub medium o dużej przepustowości. Połączenie wykorzystuje szerokie pasmo częstotliwości wytwarzane przez modem. Najczęściej do tego celu wykorzystuje się technologie z rodziny DSL (xDSL), WiMAX, PON, DOCSIS lub inne podobne. Projekt rewitalizacyjny zakłada budowę takiego szerokopasmowego internetu przynajmniej w części sołectwa Dobromierz.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Potencjalnie może zostać objęty cały teren sołectwa Dobromierz
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • minimum 5 gospodarstw domowych posiada dostęp do szerokopasmowego internetu na obszarze rewitalizacji, Sposób pomiaru rezultatów: • ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Zagospodarowanie terenu wokół budynku OSP w Dobromierzu
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Wybrany obszar nie spełnia w chwili obecnej właściwych funkcji. Zagospodarowanie wolnej przestrzeni umożliwi nadanie temu obszarowi nowych funkcji (rekreacyjnych, kulturalnych). Stworzenie miejsca integracji/ spotkań dla mieszkańców Gminy Kluczewsko sprawi, że nastąpi rozwój kulturalny nie tylko miejscowości, ale i całej Gminy. W ramach zagospodarowania zostanie wykonane: wymienione ogrodzenie, powstanie altana z grillem, ławeczki, ułożenie kostki, nasadzenie zieleni, elementy siłowni zewnętrznej
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Dobromierz
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Uporządkowanie terenu sołectwa Dobromierz. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Stworzenie miejsca rekreacji poprzez zagospodarowanie Parku
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Wybrany obszar nie spełnia w chwili obecnej właściwych funkcji. Zagospodarowanie wolnej przestrzeni umożliwi nadanie temu obszarowi nowych funkcji (rekreacyjnych, kulturalnych). Stworzenie miejsca integracji/ spotkań dla mieszkańców Gminy Kluczewsko sprawi, że nastąpi rozwój kulturalny nie tylko miejscowości, ale i całej Gminy. W ramach zagospodarowania zostanie wykonane: ułożenie kostki, elementy siłowni zewnętrznej
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Dobromierz
5 Szacowana wartość	400 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Uporządkowanie terenu sołectwa Dobromierz. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Dobromierz
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Dobromierzu Stowarzyszenia Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie obejmuje restaurację i dbanie o występujące na terenie miejscowości Dobromierz - kapliczki, krzyże i figury przydrożne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Dobromierz
5 Szacowana wartość	10 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba elementów dziedzictwa kulturowego, które zostaną odrestaurowane, Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

Miejscowość Komorniki – obszar rewitalizacji nr 3

Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na w/w obszarze rewitalizacji

UZUPEŁNIAJĄCA LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
L.p.	Sfera wraz z nazwą projektu	Szacunkowa wartość
Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej		
1	Wspieranie organizacji pozarządowych	40 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej		
2	Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00 zł
3	Powstawanie gospodarstw agroturystycznych	50 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej		
4	EWE i OZE na budynkach prywatnych	200 000,00 zł
5	Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej		
6	Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł
Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej		
7	Termomodernizacja oraz doposażenie budynku świetlicy wiejskiej w Komornikach	300 000,00 zł
8	Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Komorniki	10 000,00 zł
RAZEM wartość projektów uzupełniających		1 770 000,00 zł

Projekty rewitalizacyjne w sferze społecznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 1 Wspieranie organizacji pozarządowych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Wdrażanie programu grantowego „Małe granty rewitalizacji” na realizację inicjatyw oddolnych na obszarze rewitalizacji. Zadanie 2: Realizacja partnerskich projektów mających na celu rozwijanie pasji i zainteresowań mieszkańców miejscowości Komorniki. Zadanie 3: Wdrażanie innych pomysłów na projekty realizowane przez organizacje pozarządowe i zorganizowane grupy nieformalne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Komorniki Budynek świetlicy wiejskiej w Komornikach Szkoła w Komornikach
5 Szacowana wartość	40 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • liczba projektów partnerskich zrealizowanych na obszarze rewitalizacji, gdzie jednym z partnerów jest organizacja pozarządowa – 7, • liczba inicjatyw oddolnych zrealizowanych w konkursie „Małe granty rewitalizacji” – 10, • liczba instytucji, organizacji, grup nieformalnych, które otrzymały wsparcie – 10. Sposób pomiaru rezultatów: • listy obecności, • sprawozdania z realizacji projektów grantowych, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 2 Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Przedsiębiorstwa – podmioty prywatne
3 Zakres realizowanych zadań	Będą to różne przedsięwzięcia obecnie działających firm na obszarze rewitalizacji oraz tych, które powstaną w kolejnych latach. Inwestycje będą dotyczyły wdrażania innowacji produktowych i procesowych oraz zakupu maszyn, urządzeń, budowy i modernizacji budynków przez przedsiębiorców do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczych.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren całego sołectwa Komorniki
5 Szacowana wartość	1 000 000,00 zł

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Rezultaty: Zmniejszenie bezrobocia na terenie rewitalizacji. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw. Źródła pomiaru: • Mapa dotacji.gov.pl • Informacje uzyskiwane od lokalnych przedsiębiorców.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 3 Powstawanie gospodarstw agroturystycznych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Mieszkańcy miejscowości Komorniki Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach Stowarzyszenia Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Kielcach
3 Zakres realizowanych zadań	Na terenie miejscowości Komorniki nie funkcjonuje żadne gospodarstwo agroturystyczne – istnieje potrzeba rozwoju i wsparcia tego kierunku na obszarze rewitalizacji. Dzięki dotacjom m.in. ARiMR istnieje szansa, że powstaną gospodarstwa agroturystyczne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Komorniki
5 Szacowana wartość	50 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Zakładamy, że powstaną 2 gospodarstwa agroturystyczne. W przypadku utworzenia na terenie miejscowości i gminy nowych gospodarstw agroturystycznych istnieje możliwość powołania stowarzyszenia i wspólnej promocji produktów turystycznych (także ich tworzenia). Sposób pomiaru rezultatów: • wykaz gospodarstw agroturystycznych Urzędu Gminy Kluczewsko, • strony internetowe gospodarstw agroturystycznych, • www gminy Kluczewsko, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze środowiskowej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 4 EWE i OZE na budynkach prywatnych
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Mieszkańcy sołectwa Komorniki
3 Zakres realizowanych zadań	EWE – efektywne wykorzystanie energii to m.in. głęboka termomodernizacja polegająca na: • wymiana okien na energooszczędne, • wstawienie na poddaszu okien dachowych na energooszczędne,

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	• ocieplenie ścian zewnętrznych, • ocieplenie dachu i stropu, • Wymiana grzejników na nowe, energooszczędne, • Wymiana kotła, • zainstalowanie wentylacji mechanicznej z rekuperacją. OZE - odnawialne źródła energii – źródła energii, których wykorzystywanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem, ponieważ ich zasób odnawia się w krótkim czasie. Takimi źródłami są między innymi wiatr, promieniowanie słoneczne, opady, pływy morskie, fale morskie i geotermia. Najpopularniejsze urządzenia OZE dla gospodarstw domowych to panele fotowoltaiczne, solarne, pompy ciepła. W ramach rewitalizacji zakłada się, że część indywidualnych gospodarstw domowych skorzysta ze wsparcia (także w formie dotacji, pożyczek) na wdrożenie EWE i OZE.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Indywidualne gospodarstwa domowe na terenie sołectwa Komorniki
5 Szacowana wartość	200 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Minimum 3 gospodarstwa domowe w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji wdroży i zainstaluje EWE i/lub OZE. Sposób pomiaru rezultatów: • informacje WFOŚiGW w Kielcach, • dane własne Urzędu Gminy Kluczewsko, • informacje zbierane od mieszkańców w formie ankiet, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 5 Edukacja ekologiczna
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach Fundacje zajmujące się edukacją ekologiczną Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Stowarzyszenia Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Edukacja ekologiczna mieszkańców miejscowości Komorniki. Zadanie 2: Promocja żywności ekologicznej i zdrowego trybu życia. Zadanie 3: Inne działania związane z edukacją ekologiczną.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Budynek OSP i świetlicy wiejskiej w Komornikach
5 Szacowana wartość	20 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: W okresie wdrażania Programu: • przeprowadzenie min. 8 akcji ekologicznych, • zorganizowanie 5 konkursów ekologicznych,

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

odniesieniu do celów rewitalizacji	• przeprowadzenie 8 pogadań nt. ekologii, • zorganizowanie 8 szkoleń dot. ekologii. Sposób pomiaru: • listy obecności, • sprawozdanie z działalności świetlicy wiejskiej, • sprawozdania z działalności stowarzyszeń, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze funkcjonalno-przestrzennej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 6 Budowa szerokopasmowego internetu
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Przedsiębiorstwa prywatne oferujące usługi związane z dostępem do internetu Województwo Świętokrzyskie Mieszkańcy sołectwa Komorniki
3 Zakres realizowanych zadań	Szerokopasmowy dostęp do internetu – usługa polegająca na łączeniu z internetem za pomocą szybkiego łącza lub medium o dużej przepustowości. Połączenie wykorzystuje szerokie pasmo częstotliwości wytwarzane przez modem. Najczęściej do tego celu wykorzystuje się technologie z rodziny DSL (xDSL), WiMAX, PON, DOCSIS lub inne podobne. Projekt rewitalizacyjny zakłada budowę takiego szerokopasmowego internetu przynajmniej w części sołectwa Komorniki.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Potencjalnie może zostać objęty cały teren sołectwa Komorniki
5 Szacowana wartość	150 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: • minimum 5 gospodarstw domowych posiada dostęp do szerokopasmowego internetu na obszarze rewitalizacji, Sposób pomiaru rezultatów: • ankiety, • dokumentacja fotograficzna.

Projekty rewitalizacyjne w sferze technicznej

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 7 Termomodernizacja oraz wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej w Komornikach
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko
3 Zakres realizowanych zadań	Zadanie 1: Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Komornikach. Zakres robót w ramach modernizacji w/w budynków przewiduje m.in.:

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	- wymiana i ocieplenie dachu - ocieplenie ścian - instalacja CO + kocioł - częściowa wymiana okien Zadanie 2: Doposażenie świetlicy wiejskiej w Komornikach Zadanie 3: Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w Komornikach - elementy siłowni zewnętrznej - oświetlenie placu wokół świetlicy wiejskiej - adaptacja zieleni - ogrodzenie
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Komorniki
5 Szacowana wartość	300 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Nowe formy aktywności sportowej. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

1 Nazwa projektu	Projekt rewitalizacyjny nr 8 Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Komorniki
2 Wskazanie podmiotów realizujących projekt	Gmina Kluczewsko Rada Sołecka Ochotnicza Straż Pożarna w Komornikach Stowarzyszenia Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczewsku
3 Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie obejmuje restaurację i dbanie o występujące na terenie miejscowości Komorniki - kapliczki, krzyże i figury przydrożne.
4 Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Teren miejscowości Komorniki
5 Szacowana wartość	10 000,00 zł
6 Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty w okresie wdrażania Programu Rewitalizacji: Liczba elementów dziedzictwa kulturowego, które zostaną odrestaurowane. Sposób pomiaru rezultatów: • protokoły odbioru, • dokumentacja fotograficzna.

8 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program złożony jest z wielu różnorodnych projektów (kluczowych i uzupełniających). Projekty są ze sobą wzajemnie powiązane oraz pozostają w synergii. Projekty będą realizowane na terenach o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy. Działania ujęte w Programie obejmują zasięgiem całość obszaru rewitalizacji dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania przedstawione w dokumencie są ze sobą powiązane/komplementarne w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno- instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Komplementarność projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych⁴

Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu rewitalizacji są ze sobą komplementarne. W ramach procesu rewitalizacji przewidziano zarówno zadania inwestycyjne jak i społeczne.

1 Komplementarność przestrzenna

Program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na całe dotknięte kryzysem obszary, poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają przestrzennie oraz zachodzi między nimi efekt synergii. Projekty realizowane w ramach Programu będą łagodzić lub całkowicie eliminować problemy występujące na obszarach kryzysowych.

2 Komplementarność problemowa

Zaproponowane w dokumencie projekty będą realizowane na obszarach rewitalizacji i są odpowiedzią na zdiagnozowane na tych terenach problemy. Projekty/przedsięwzięcia, jakie zostaną zrealizowane w ramach procesu rewitalizacji, dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji oddziałuje na obszar zdegradowany we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym).

3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

System zarządzania Programem pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji. Za realizację całego Programu będzie odpowiadał Wójt Gminy. Wspierać go będzie Zespół ds. rewitalizacji (utworzony z pracowników Urzędu Gminy) oraz Komitet Rewitalizacyjny złożony z interesariuszy rewitalizacji. Działaniami w sferze społecznej/edukacyjnej będą zajmować się wspólnie z Wójtem jednostki podległe gminie m.in. GOPS czy placówki oświatowe. Są to instytucje, które od lat realizują działania społeczne/ edukacyjne. W sferze technicznej i funkcjonalno-przestrzennej jednostką wdrażającą będzie przede wszystkim Urząd Gminy. W sferze gospodarczej – mieszkańcy i firmy.

---

⁴ Przedsięwzięciem rewitalizacyjnym jest działanie (w tym mające charakter ciągły), w szczególności o charakterze społecznym, ekonomicznym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawarte lub wynikające z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązane z treścią i celami programu rewitalizacji.

4 Komplementarność międzyokresowa

Program zapewnia ciągłość realizowanych od kilku lat działań na terenie gminy. W okresie 2007-2015 zostało zrealizowanych wiele działań, które w obecnej perspektywie będą kontynuowane. Gmina Kluczewsko dokonała analizy i krytycznej oceny dotychczasowych działań w obszarach kryzysowych i na tej podstawie zaplanowała projekty rewitalizacyjne, które będą wdrażane w okresie 2016-2023. Program rewitalizacji zapewnia pełną ciągłość programową (polegającą na kontynuacji i/lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013).

5 Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne, będą realizowane z różnych źródeł (EFRR, EFS i Funduszu Spójności z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania) jak również środków własnych gminy, środków prywatnych. Źródła finansowania opisano szerzej w pkt. 9 Indyktywne ramy finansowe.

SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH OBSZAR 1 MIEJSCOWOŚĆ KLUCZEWSKO						
Wyszczególnienie	Wartość projektów	Źródła finansowania				
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO
				UE	Środki krajowe	
Projekty podstawowe	2 795 000 zł	888 750 zł	30 000 zł	4 232 250 zł	159 000 zł	125 000 zł
Projekty uzupełniające	3 280 000 zł	190 000 zł	30 000 zł	2 124 500 zł	78 000 zł	857 500 zł
RAZEM	8 715 000 zł	1 078 750 zł	60 000 zł	6 356 750 zł	237 000 zł	982 500 zł
%	100%	12%	1%	73%	3%	11%

SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH OBSZAR 2 MIEJSCOWOŚĆ DOBROMIERZ						
Wyszczególnienie	Wartość projektów	Źródła finansowania				
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO
				UE	Środki krajowe	
Projekty podstawowe	2 795 000 zł	414 750 zł	50 000 zł	2 014 250 zł	216 000 zł	100 000 zł
Projekty uzupełniające	1 950 000 zł	60 000 zł	30 000 zł	1 167 500 zł	13 000 zł	679 500 zł
RAZEM	4 745 000 zł	474 750 zł	80 000 zł	3 181 750 zł	229 000 zł	779 500 zł
%	100%	10%	2%	67%	5%	16%

SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH OBSZAR 3 MIEJSCOWOŚĆ KOMORNIKI						
Wyszczególnienie	Wartość projektów	Źródła finansowania				
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO
				UE	Środki krajowe	
Projekty podstawowe	2 335 000 zł	341 750 zł	100 000 zł	1 753 250 zł	15 000 zł	125 000 zł
Projekty uzupełniające	1 770 000 zł	110 000 zł	30 000 zł	975 000 zł	28 000 zł	627 000 zł
RAZEM	4 105 000 zł	451 750 zł	130 000 zł	2 728 250 zł	43 000 zł	752 000 zł
%	100%	11%	3%	66%	1%	18%

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

SZACUNKOWA WARTOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH W CAŁYM PROGRAMIE REWITALIZACJI						
Wyszczególnienie	Wartość projektów	Źródła finansowania				
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO
				UE	Środki krajowe	
Obszar 1 Miejscowość Kluczewsko	8 715 000,00 zł	1 078 750,00 zł	60 000,00 zł	6 356 750,00 zł	237 000,00 zł	982 500,00 zł
Obszar 2 Miejscowość Dobromierz	4 745 000,00 zł	474 750,00 zł	80 000,00 zł	3 181 750,00 zł	229 000,00 zł	779 500,00 zł
Obszar 3 Miejscowość Komorniki	4 105 000,00 zł	451 750,00 zł	130 000,00 zł	2 728 250,00 zł	43 000,00 zł	752 000,00 zł
Razem	17 565 000,00 zł	2 005 250,00 zł	270 000,00 zł	12 266 750,00 zł	509 000,00 zł	2 514 000,00 zł
%	100%	11%	2%	70%	3%	14%

Jak pokazują powyższe wyliczenia – montaż finansowany w ramach Programu Rewitalizacji jest różnorodny:

- 11% stanowi wkład Gminy Kluczewsko,
- 2% innych JST np. Starostwa Powiatowego,
- 70% dotacje z UE,
- 3% środki krajowe,
- 14% środki prywatne i granty od różnych organizacji pozarządowych.

9 Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, wraz z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 - publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE

Obszar rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	17	11	28
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	5 435 000,00 zł	3 280 000,00 zł	8 715 000,00 zł
Obszar rewitalizacji nr 2 – miejscowość Dobromierz	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	13	8	21
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	2 795 000,00 zł	1 950 000,00 zł	4 745 000,00 zł
Obszar rewitalizacji nr 3 - miejscowość Komorniki	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	12	8	20
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	2 335 000,00 zł	1 770 000,00 zł	4 105 000,00 zł

Podsumowanie wszystkich 3 obszarów rewitalizacji	Podstawowa	Uzupełniająca	Razem
Liczba projektów rewitalizacyjnych	42	27	69
z czego obszar 1 - sołectwo Kluczewsko	40%	41%	41%
z czego obszar 2 - miejscowość Dobromierz	31%	30%	30%
z czego obszar 3 – miejscowość Komorniki	29%	30%	29%
Szacunkowa wartość projektów rewitalizacyjnych	10 565 000,00 zł	7 000 000,00 zł	17 565 000,00 zł
z czego obszar 1 - sołectwo Kluczewsko	51%	47%	50%
z czego obszar 2 - miejscowość Dobromierz	26%	28%	27%
z czego obszar 3 - miejscowość Komorniki	22%	25%	23%

Tabela 44 Możliwe źródła finansowania projektów zawartych w Programie Rewitalizacji Gminy Kluczewsko

CELE TEMATYCZNE ORAZ PRIORYTETY INWESTYCYJNE	PROGRAMY OPERACYJNE (FUNDUSZE)
Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	
3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	RPO, POIR, POPW (EFRR)
Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	
4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	POIŚ, RPO (FS/EFRR)

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	POIŚ, RPO, POPW (FS/EFRR)
Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	
6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	POIŚ, RPO (EFRR)
6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	POIŚ, RPO (FS/EFRR)
Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	
7.d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	POIŚ, RPO, POPW (FS/EFRR)
Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	
8.i dostęp do zatrudnienia osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników	RPO (EFRR)
8.iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	RPO (EFS)
Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	
9.b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	RPO (EFRR)
9.i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	POWER, RPO (EFS)
9.iv Ułatwianie dostępu przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	POWER, RPO (EFS)
9.v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	POWER, RPO (EFS)

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020) /wersja z dn. 3 lipca 2015/

Tabela 45 Priorytety Inwestycyjne o kluczowym znaczeniu dla rewitalizacji

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 /wersja z dn.3 lipca 2015/

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Lista projektów podstawowych – obszar rewitalizacji nr 1 Sołectwo Kluczewsko

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania					Uwagi/ komentarze
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO	
				UE	Środki krajowe		
Podsumowanie	5 435 000 zł	888 750 zł	30 000 zł	4 232 250 zł	159 000 zł	125 000 zł	
%	100,00%	16,35%	0,55%	77,87%	2,93%	2,30%	
Projekty ze sfery społecznej							
Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł	12 000 zł		68 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Wdrażanie programów profilaktycznych i rozwój usług zdrowotnych	160 000,00 zł	16 000 zł			144 000 zł		Zakłada się dofinansowanie w 90% badań profilaktycznych i zwiększenia dostępu do usług medycznych m.in.. przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
Utworzenie Klubu Seniora	240 000,00 zł	36 000 zł		204 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych oraz Poddziałania 8.5.3 Edukacja formalna i pozaformalna osób dorosłych
Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko	240 000,00 zł	120 000 zł	30 000 zł	50 000 zł	15 000 zł	25 000 zł	Zakłada się finansowanie przedsięwzięć z różnych źródeł m.in. dofinansowania LGD, także granty organizacji pozarządowych
Wsparcie rozwoju i zainteresowań dzieci z terenu Kluczewska	320 000,00 zł	48 000 zł		272 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Razem sfera społeczna	1 040 000 zł	232 000 zł	30 000 zł	594 000 zł	159 000 zł	25 000 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł			50 000 zł		100 000 zł	Inwestycje prywatne mieszkańców sołectwa w oparciu m.in. o dotacje ARIMR, LGD
Razem sfera gospodarcza	150 000 zł	0 zł	0 zł	50 000 zł	0 zł	100 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Kluczewsko	15 000,00 zł	2 250,00 zł		12 750,00 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł	15 000,00 zł		85 000,00 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Razem sfera środowiskowa	115 000 zł	17 250 zł	0 zł	97 750 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez budowę chodników wzdłuż dróg gminnych przebiegających przez miejscowość Kluczewsko	500 000,00 zł	75 000 zł		425 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwo Kluczewsko	200 000,00 zł	30 000 zł		170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

							Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	200 000,00 zł	30 000 zł		170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Adaptacja budynku dawnej Wozowni wraz z zagospodarowaniem terenu wokół w Kluczewsku	1 000 000,00 zł	150 000 zł		850 000 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	1 900 000 zł	285 000 zł	0 zł	1 615 000 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Termomodernizacja budynków Urzędu Gminy	1 000 000,00 zł	150 000 zł		850 000 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Kluczewsku wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	800 000,00 zł	120 000 zł		680 000 zł			Zakłada się 75% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej i/lub dotacja z Ministerstwa Turystyki i Sportu
Adaptacja pomieszczeń i wyposażenie budynku OSP na cele społeczne	150 000,00 zł	22 500 zł		127 500 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Kluczewsko	200 000,00 zł	50 000 zł		150 000 zł			Zakłada się 75% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej i/lub dotacja z Ministerstwa Turystyki i Sportu
Utworzenie i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kluczewsku	80 000,00 zł	12 000 zł		68 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Razem sfera techniczna	2 230 000 zł	354 500 zł	0 zł	1 875 500 zł	0 zł	0 zł	

Lista projektów uzupełniających – obszar rewitalizacji nr 1 Sołectwo Kluczewsko

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania					Uwagi/ komentarze
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO	
				UE	Środki krajowe		
Podsumowanie	3 280 000 zł	190 000 zł	30 000 zł	2 124 500 zł	78 000 zł	857 500 zł	
%	100%	6%	1%	65%	2%	26%	
Projekty ze sfery społecznej							
Wspieranie organizacji pozarządowych	80 000,00 zł	40 000 zł				40 000 zł	Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo granty np. Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji Batorego
Razem sfera społeczna	80 000 zł	40 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	40 000 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Powstawanie gospodarstw agroturystycznych	50 000,00 zł			20 000 zł		30 000 zł	Inwestycje prywatne mieszkańców sołectwa w oparciu m.in. o dotacje ARiMR, LGD
Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00 zł			500 000 zł		500 000 zł	Inwestycje prywatne przedsiębiorców zakłada się częściowe dofinansowanie UE RPO WŚ Działanie 2.5 Wsparcie inwestycyjne sektora MŚP, częściowo środki własne MŚP. Inwestycje mogą być także dofinansowane w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

							miejskich i wiejskich
Razem sfera gospodarcza	1 050 000 zł	0 zł	0 zł	520 000 zł	0 zł	530 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
EWE i OZE na budynkach prywatnych	300 000,00 zł	45 000 zł		255 000 zł			Zakłada się częściowy wkład mieszkańców obszaru rewitalizacji, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach lub w ramach RPO WŚ 2014-2020 tzw. projekty parasolowe działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł	5 000 zł			15 000 zł		Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
Razem sfera środowiskowa	320 000 zł	50 000 zł	0 zł	255 000 zł	15 000 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł	10 000 zł	30 000 zł	30 000 zł	10 000 zł	70 000 zł	Zakłada się szeroki montaż finansowy tego zadania (od wkładu samorządu lokalnego poprzez samorząd wojewódzki, kończąc na inwestycjach prywatnych przedsiębiorstw)
Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	150 000 zł	10 000 zł	30 000 zł	30 000 zł	10 000 zł	70 000 zł	
Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Termomodernizacja Budynku OSP	300 000,00 zł	45 000 zł		255 000 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

							2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia	300 000,00 zł	45 000 zł		255 000 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Zagospodarowanie terenu wokół Ośrodka Zdrowia	70 000,00 zł			59 500 zł		10 500 zł	Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko	10 000,00 zł				3 000 zł	7 000 zł	Przedsięwzięcia Parafii, zbiórki publiczne mieszkańców, częściowo dotacja Powiatu
Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko - Renowacja Kościoła św. Wawrzyńca	1 000 000,00 zł			750 000,00 zł	50 000,00 zł	200 000,00 zł	Zakłada się 75% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, 5% wkład krajowy, działanie 4.4 Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego i/lub dotacja z Ministerstwa Kultury
Razem sfera techniczna	1 680 000 zł	90 000 zł	0 zł	1 319 500 zł	53 000 zł	217 500 zł	

Lista projektów podstawowych – obszar rewitalizacji nr 2 Miejscowość Dobromierz

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania					Uwagi/ komentarze
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO	
				UE	Środki krajowe		
Podsumowanie	2 795 000 zł	414 750 zł	50 000 zł	2 014 250 zł	216 000 zł	100 000 zł	
%	100%	15%	2%	72%	8%	4%	
Projekty ze sfery społecznej							

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł	12 000 zł		68 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 2 - sołectwo Dobromierz	240 000,00 zł	24 000 zł			216 000 zł		Zakłada się dofinansowanie w 90% badań profilaktycznych i zwiększenia dostępu do usług medycznych m.in.. przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
Utworzenie świetlicy wiejskiej w Dobromierzu	320 000,00 zł	48 000 zł		272 000 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Utworzenie Klubu Seniora	240 000,00 zł	36 000 zł		204 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych oraz Poddziałania 8.5.3 Edukacja formalna i pozaformalna osób dorosłych
Razem sfera społeczna	880 000 zł	120 000 zł	0 zł	544 000 zł	216 000 zł	0 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł			50 000 zł		100 000 zł	Inwestycje prywatne mieszkańców sołectwa w oparciu m.in. o dotacje ARiMR, LGD
Razem sfera gospodarcza	150 000 zł	0 zł	0 zł	50 000 zł	0 zł	100 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł	15 000,00 zł		85 000,00 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Dobromierz	15 000,00 zł	2 250,00 zł		12 750,00 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
Razem sfera środowiskowa	115 000 zł	17 250 zł	0 zł	97 750 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Remont, przebudowa i budowa drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Dobromierz	200 000,00 zł	10 000 zł	20 000 zł	170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez remont i budowę chodników przy drodze wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowość Dobromierz	200 000,00 zł	10 000 zł	20 000 zł	170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	100 000,00 zł	5 000 zł	10 000 zł	85 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Zagospodarowanie terenu przy szkole - Park Naukowca	150 000,00 zł	22 500 zł		127 500 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	650 000 zł	47 500 zł	50 000 zł	552 500 zł	0 zł	0 zł	

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Dobromierzu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	800 000,00 zł	200 000 zł		600 000 zł			Zakłada się 75% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej i/lub dotacja z Ministerstwa Turystyki i Sportu
Termomodernizacja Budynku OSP	200 000,00 zł	30 000 zł		170 000 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Razem sfera techniczna	1 000 000 zł	230 000 zł	0 zł	770 000 zł	0 zł	0 zł	

Lista projektów uzupełniających – obszar rewitalizacji nr 2 Miejscowość Dobromierz

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania					Uwagi/ komentarze
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO	
				UE	Środki krajowe		
Podsumowanie	1 950 000 zł	60 000 zł	30 000 zł	1 167 500 zł	13 000 zł	679 500 zł	
%	100%	3%	2%	60%	1%	35%	
Projekty ze sfery społecznej							
Wspieranie organizacji pozarządowych	40 000,00 zł	20 000 zł				20 000 zł	Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo granty np. Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji Batorego
Razem sfera społeczna	40 000 zł	20 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	20 000 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Wsparcie inwestycyjne	1 000 000,00 zł			500 000 zł		500 000 zł	Inwestycje prywatne przedsiębiorców zakłada się

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

MŚP na obszarze rewitalizacji							częściowe dofinansowanie UE RPO WŚ Działanie 2.5 Wsparcie inwestycyjne sektora MŚP, częściowo środki własne MŚP. Inwestycje mogą być także dofinansowane w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Razem sfera gospodarcza	1 000 000 zł	0 zł	0 zł	500 000 zł	0 zł	500 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł	5 000 zł			15 000 zł		Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
EWE i OZE na budynkach prywatnych	200 000,00 zł	30 000 zł		170 000 zł			Zakłada się częściowy wkład mieszkańców obszaru rewitalizacji, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach lub w ramach RPO WŚ 2014-2020 tzw. projekty parasolowe działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Razem sfera środowiskowa	200 000 zł	30 000 zł	0 zł	170 000 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł	10 000 zł	30 000 zł	30 000 zł	10 000 zł	70 000 zł	Zakłada się szeroki montaż finansowy tego zadania (od wkładu samorządu lokalnego poprzez samorząd wojewódzki, kończąc na inwestycjach prywatnych przedsiębiorstw)
Zagospodarowanie terenu wokół budynku OSP w Dobromierzu	150 000,00 zł			127 500 zł		22 500 zł	Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Stworzenie miejsca rekreacji poprzez zagospodarowanie Parku	400 000,00 zł			340 000 zł		60 000 zł	Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	700 000 zł	10 000 zł	30 000 zł	497 500 zł	10 000 zł	152 500 zł	
Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Dobromierz	10 000,00 zł				3 000 zł	7 000 zł	Przedsięwzięcia Parafii, zbiórki publiczne mieszkańców, częściowo dotacja Powiatu
Razem sfera techniczna	10 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	3 000 zł	7 000 zł	

Lista projektów podstawowych – obszar rewitalizacji nr 3 Miejscowość Komorniki

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania					Uwagi/ komentarze
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie		Środki prywatne, w tym granty NGO	
				UE	Środki krajowe		
Podsumowanie	2 335 000 zł	341 750 zł	100 000 zł	1 753 250 zł	15 000 zł	125 000 zł	
%	100%	15%	4%	75%	1%	5%	
Projekty ze sfery społecznej							
Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	80 000,00 zł	12 000 zł		68 000 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych
Organizacja różnego rodzaju imprez (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) na obszarze rewitalizacji nr 1 - sołectwo Kluczewsko	240 000,00 zł	120 000 zł	30 000 zł	50 000 zł	15 000 zł	25 000 zł	Zakłada się finansowanie przedsięwzięć z różnych źródeł m.in. dofinansowania LGD, także granty organizacji pozarządowych
Rozszerzenie działalności świetlicy wiejskiej w Komornikach	150 000,00 zł	22 500 zł		127 500 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Utworzenie Klubu Seniora	50 000,00 zł	7 500 zł		42 500 zł			Zakłada się 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych oraz Poddziałania 8.5.3 Edukacja formalna i

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

							pozaformalna osób dorosłych
Razem sfera społeczna	520 000 zł	162 000 zł	30 000 zł	288 000 zł	15 000 zł	25 000 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących	150 000,00 zł			50 000 zł		100 000 zł	Inwestycje prywatne mieszkańców sołectwa w oparciu m.in. o dotacje ARiMR, LGD
Razem sfera gospodarcza	150 000 zł	0 zł	0 zł	50 000 zł	0 zł	100 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Wdrażanie Programu usuwania azbestu z terenu sołectwa Kluczewsko	15 000,00 zł	2 250,00 zł		12 750,00 zł			Zakłada się dofinansowanie 85% Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
Wymiana (na bardziej ekologiczne) i budowa oświetlenia ulicznego	100 000,00 zł	15 000,00 zł		85 000,00 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Razem sfera środowiskowa	115 000 zł	17 250 zł	0 zł	97 750 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Remont drogi na odcinku przebiegającym przez sołectwa Komorniki	200 000,00 zł	10 000 zł	20 000 zł	170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Poprawa bezpieczeństwa na terenie sołectwa poprzez remont i budowę chodników przy drodze wojewódzkiej przebiegającej przez	300 000,00 zł	15 000 zł	30 000 zł	255 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

miejsowość Komorniki							obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Budowy systemu ścieżek rowerowych wraz z rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą na obszarze rewitalizowanym	200 000,00 zł	10 000 zł	20 000 zł	170 000,00 zł			Zakłada się dofinansowanie części inwestycji z PROW 2014-2020 (63,63% dofinansowania), 85% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, część w ramach działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich; część w ramach "Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019"
Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	700 000 zł	35 000 zł	70 000 zł	595 000 zł	0 zł	0 zł	
Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Termomodernizacja oraz doposażenie Szkoły w Komornikach wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	700 000,00 zł	105 000 zł		595 000 zł			Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie w ramach RPO WŚ 2014-2020 działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym Zakłada się 75% dofinansowania w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej i/lub dotacja z Ministerstwa Turystyki i Sportu
Termomodernizacja budynku gospodarczego obok szkoły w Komornikach	150 000,00 zł	22 500 zł		127 500 zł			
Razem sfera techniczna	850 000 zł	127 500 zł	0 zł	722 500 zł	0 zł	0 zł	

Lista projektów uzupełniających – obszar rewitalizacji nr 3 Miejsowość Komorniki

Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Źródła finansowania				Uwagi/ komentarze	
		Gmina Kluczewsko	inne JST	Dofinansowanie			Środki prywatne, w tym granty NGO
				UE	Środki krajowe		

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

Podsumowanie	1 770 000 zł	110 000 zł	30 000 zł	975 000 zł	28 000 zł	627 000 zł	
%	100%	6%	2%	55%	2%	35%	
Projekty ze sfery społecznej							
Wspieranie organizacji pozarządowych	40 000,00 zł	20 000 zł				20 000 zł	Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo granty np. Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji Batorego
Razem sfera społeczna	40 000 zł	20 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	20 000 zł	
Projekty ze sfery gospodarczej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00 zł			500 000 zł		500 000 zł	Inwestycje prywatne przedsiębiorców zakłada się częściowe dofinansowanie UE RPO WŚ Działanie 2.5 Wsparcie inwestycyjne sektora MŚP, częściowo środki własne MŚP. Inwestycje mogą być także dofinansowana w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Powstawanie gospodarstw agroturystycznych	50 000,00 zł			20 000 zł		30 000 zł	Inwestycje prywatne mieszkańców sołectwa w oparciu m.in. o dotacje ARiMR, LGD
Razem sfera gospodarcza	1 050 000 zł	0 zł	0 zł	520 000 zł	0 zł	530 000 zł	
Projekty ze sfery środowiskowej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
EWE i OZE na budynkach prywatnych	200 000,00 zł	30 000 zł		170 000 zł			Zakłada się częściowy wkład mieszkańców obszaru rewitalizacji, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach lub w ramach RPO WŚ 2014-2020 tzw. projekty parasolowe działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Edukacja ekologiczna	20 000,00 zł	5 000 zł			15 000 zł		Zakłada się częściowy wkład Gminy Kluczewsko, częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
Razem sfera środowiskowa	220 000 zł	35 000 zł	0 zł	170 000 zł	15 000 zł	0 zł	
Projekty ze sfery funkcjonalno-przestrzennej							
Numer i nazwa projektu	Wartość	Gmina	inne JST	UE	Środki	Środki	Uwagi/ komentarze

Program Rewitalizacji Gminy Kluczewsko na lata 2016-2023

	projektów	Kluczewsko			krajowe	prywatne	
Budowa szerokopasmowego internetu	150 000,00 zł	10 000 zł	30 000 zł	30 000 zł	10 000 zł	70 000 zł	Zakłada się szeroki montaż finansowy tego zadania (od wkładu samorządu lokalnego poprzez samorząd wojewódzki, kończąc na inwestycjach prywatnych przedsiębiorstw)
Razem sfera funkcjonalno-przestrzenna	150 000 zł	10 000 zł	30 000 zł	30 000 zł	10 000 zł	70 000 zł	
Projekty ze sfery technicznej							
Numer i nazwa projektu	Wartość projektów	Gmina Kluczewsko	inne JST	UE	Środki krajowe	Środki prywatne	Uwagi/ komentarze
Termomodernizacja oraz doposażenie budynku świetlicy wiejskiej w Komornikach	300 000,00 zł	45 000,00 zł		255 000 zł			częściowo dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach lub w ramach RPO WŚ 2014-2020 tzw. projekty parasolowe działanie 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym Zakłada się dofinansowanie 85% w ramach RPO WŚ 2014-2020, działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich
Zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie miejscowości Kluczewsko	10 000,00 zł				3 000 zł	7 000 zł	Przedsięwzięcia Parafii, zbiórki publiczne mieszkańców, częściowo dotacja Powiatu
Razem sfera techniczna	310 000 zł	45 000 zł	0 zł	255 000 zł	3 000 zł	7 000 zł	

10 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

W ramach rewitalizacji stosowane są następujące mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji:

- spotkania z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi,
- informacje na sesjach Rady Gminy,
- strona internetowa Gminy Kluczewsko – zakładka „REWITALIZACJI GMINY KLUCZEWSKO,
- spotkania Komitetu Rewitalizacji.

Inicjatorem rewitalizacji na terenie gminy Kluczewsko była Rada Gminy, która podjęła 29 kwietnia 2016r. odpowiednią uchwałę inicjującą cały proces (nr XII/6/2016 z dnia 29 kwietnia 2016 r.).

Komunikacja z interesariuszami za pomocą strony internetowej

Wszelkie informacje dotyczące procesu rewitalizacji są upubliczniane na stronie internetowej Gminy Kluczewsko w specjalnie utworzonej zakładce „REWITALIZACJI GMINY KLUCZEWSKO”

<http://www.kluczewsko.pl/component/content/category/114-rewitalizacja>

Komitet Rewitalizacji

Na potrzeby opracowania i wdrażania Programu został utworzony Komitetu Rewitalizacji Gminy Kluczewsko powołany zarządzeniem Wójta Gminy Kluczewsko. Nabór osób do Komitetu miał charakter otwarty, ogłoszenie w tej sprawie zostało opublikowane na stronie internetowej gminy.

Spotkania otwarte

W ramach tworzenia Programu Rewitalizacji odbyły się następujące rodzaje konsultacji społecznych:

Wykorzystanie formularza ankietowego (zgłaszania uwag) opublikowanych na stronie internetowej Gminy Kluczewsko:

Etap	Element konsultacji	Termin konsultacji	Komentarz
1	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych (wraz z aktualizacją)	09.09.2016r – 10.10.2016r.	Brak zgłoszonych uwag
2	Program Rewitalizacji		

Spotkania z interesariuszami (mieszkańcami) rewitalizacji odbyły się w miejscowościach wybranych do rewitalizacji:

- Komorniki - świetlica wiejska
- Dobromierz - remiza OSP - mała sala
- Kluczewsko - remiza OSP

11 System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

a) Osadzenie rewitalizacji w systemie zarządzania gminą

Inicjatorem rewitalizacji na terenie gminy Kluczewsko była Rada Gminy, która podjęła 29 kwietnia 2016r. uchwałę XII/6/2016 inicjującą cały proces.

Program Rewitalizacji dla Gminy Kluczewsko przyjęty zostanie w drodze uchwały Rady Gminy. W tym samym trybie będzie odbywała się jego ewentualna aktualizacja, gdyż Program posiada formułę otwartą. W drodze aktualizacji będą pojawiały się nowe projekty, zgłaszane przez interesariuszy rewitalizacji (m.in. władze lokalne, partnerzy społeczni i gospodarczy, czy też mieszkańcy obszarów zdegradowanych). Do Programu rewitalizacji będą wprowadzane te projekty, dla których:

- lokalizacja jest zgodna z obszarami wytypowanymi w ramach programu do rewitalizacji,
- określono nazwę i zakres przedsięwzięcia oraz oczekiwane rezultaty uzasadniające znaczenie projektu dla rozwoju obszarów rewitalizacji,
- określono harmonogram realizacji projektu,
- określono orientacyjne koszty realizacji projektu oraz wskazano potencjalne źródła finansowania,
- wskazano podmiot odpowiedzialny za jego realizację oraz partnerów projektu (jeśli dotyczy),
- zadania przewidziane do realizacji w okresie 2016-2023.

Do zadań Gminy należeć będzie:

- przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie planowanych inwestycji, dla których beneficjentem będzie Gmina Kluczewsko,
- realizację działań przewidzianych w programie w zakresie przygotowania:
  - ✓ dokumentacji projektowej i przetargowej,
  - ✓ analiz, kosztorysów, studiów wykonalności, raportów oddziaływania na środowisko,
  - ✓ dokumentacji bieżącej,
  - ✓ nadzór nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wykonywania zleconych inwestycji,
  - ✓ sprawozdań, raportów, itp.,
- monitorowanie przebiegu oraz ocena efektywności i skuteczności realizacji programu,
- promocja programu, informowanie o współfinansowaniu projektów ze środków zewnętrznych.

Projekty zgłoszone do Programu Rewitalizacji będą realizowane i wdrażane w określonej hierarchii zadań, zależnie od postanowień Rady Gminy w Kluczewsku, uregulowaniami budżetowymi (zachowaniem płynności finansowej gminy) oraz terminami określonymi przez instytucje zarządzające i wdrażające Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego, PROW, itp. Każdy projekt umieszczony w Programie będzie realizowany w oparciu o harmonogram zadaniowo-czasowy. Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za wdrażanie Programu Rewitalizacji będzie Wójt Gminy Kluczewsko. W celu opracowania i wdrożenia Programu Wójt w drodze zarządzenia powołał zespół zadaniowy do spraw rewitalizacji (złożony z pracowników gminy) i Komitet rewitalizacyjny (złożony z interesariuszy rewitalizacji).

b) Koordynator działań rewitalizacyjnych, czyli o zadaniach Zespołu ds. rewitalizacji

- przygotowanie wniosków o dofinansowanie projektów,
- nadzorowanie i wdrażanie projektów rewitalizacji,
- przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu,

- przygotowanie wniosku o zmianę Programu,
- gromadzenie, dostarczanie i analiza danych,
- współpraca z firmą zewnętrzną w zakresie prac związanych z przygotowaniem projektu Programu,
- identyfikacja problemów, wskazywanie możliwości eliminacji przeszkód w realizacji zadań,
- współpraca przy wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych,
- upowszechnianie informacji o Programie za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy oraz prasy lokalnej.

To Przewodniczący Zespołu ds. rewitalizacji powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Kluczewsko pełni formalnie funkcję Pełnomocnika rewitalizacji.

c) Sposób realizacji zasady partnerstwa, czyli o współpracy pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach gminy Kluczewsko będzie realizowane na zasadzie współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. Współpraca międzysektorowa w realizacji projektów rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- partnerstwa - co oznacza, że instytucje, uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach, współdziałają z gminą przy wykonywaniu zadań,
- efektywności - polega na wspólnym dążeniu gminy i instytucji biorących udział we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań/projektów,
- suwerenności stron - co oznacza, że gmina i instytucje realizując/współrealizujące działania/projekty zachowują autonomię i niezależność względem siebie i są w stosunku do siebie równorzędnymi partnerami.
- jawności - zgodnie, z którą Gmina Kluczewsko udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach i priorytetach realizowanych zadań oraz środkach dostępnych na ich realizację.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

- respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- przejrzystość podejmowanych działań,
- otwarty dialog z mieszkańcami gminy.

Współpraca pomiędzy Partnerami Programu Rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

W ramach Programu Rewitalizacji Gminy Kluczewsko powołany został Komitet rewitalizacyjny, który łączy w/w sektory. Program jest ukierunkowany na dojrzałe formy partycypacji, tj. oprócz informowania i konsultacji społecznych wskazuje na zastosowanie innych zaawansowanych metod partycypacji (współdecydowanie, kontrola obywatelska). To co istotne Komitet Rewitalizacyjny został powołany w formule otartej (ogłoszenie o naborze interesariuszy rewitalizacji do Komitetu

zostało opublikowanego na www gminy) poprzez zaproszenie do jego prac wszystkich interesariuszy rewitalizacji. **To m.in. poprzez działalność Komitetu Rewitalizacji realizowana jest formuła partnerstwa w systemie zarządzania Programem.**

d) aspekty środowiskowe we wdrażaniu Programu Rewitalizacji

Gmina Kluczewsko będzie realizować inwestycje z poszanowaniem środowiska naturalnego. Podczas realizacji poszczególnych inwestycji przestrzegane będą m.in.

- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (ze zmianami),
- Uchwały nr XLIX/885/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- Rozporządzenia nr 87/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 w sprawie Przedborskiego Parku Krajobrazowego
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Kielcach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przedborska PLH260004 (Dz. Urz. Woj. Święt. Poz 1457, z późn. zm.)
- Rozporządzenia Nr 9/2002 Wojewody Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie określenia granic Przedborskiego Parku Krajobrazowego i ustanowienia planu ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego w województwie łódzkim oraz wyznaczenia Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

W trakcie realizacji zadań dotyczących termomodernizacji budynków użyteczności publicznej uwzględnione zostaną wymogi ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów – zgodnie m.in. z zaleceniami i sugestiami wymienionymi w publikacjach:

-P. Wylegała, R. Jaros, R. Dzięciołowski, A. Kepel, R. Szkudlarek, R. Paszkiewicz, *Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*, 2009;

-*Ptaki w budynkach. Remonty i docieplenia w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*, Kielce 2010. kosztów. Może zostać przygotowana wariantowo.

-Jakie działania można podjąć w przypadku danego budynku, aby po zakończeniu remontu oferował on dogodne schronienia i miejsca rozrodu dla ptaków i nietoperzy? Zakres tej propozycji powinien Zostaną podjęte następujące działania:

Gmina Kluczewsko przed przystąpieniem do docieplania budynku/ów zleci odpowiednio przeszkolonemu ornitologowi i chiropterologowi ekspertyzę ornitologiczną, która będzie mieć na celu odpowiedzieć na 4 pytania:

- czy budynek jest wykorzystywany, jako miejsce gniazdowania ptaków lub schronienie nietoperzy?
- czy w budynku znajdują się inne potencjalne miejsca, które mogłyby zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze przed rozpoczęciem prac modernizacyjnych? Zostanie wykonana szczegółowa inwentaryzacja takich miejsc, obejmująca lokalizację i rodzaj.

-Jakie optymalne metody należy zastosować, by zminimalizować ryzyko, że w chwili prowadzenie prac remontowych w zakamarkach budynku znajdują się zwierzęta? Odpowiedź na to pytanie powinna obejmować rodzaj zabezpieczeń, terminy i sposoby ich wykonania oraz szacunek, co najmniej równoważyć stratę siedlisk w wyniku modernizacji plus kompensację strat poniesionych podczas remontu.

W trakcie realizacji inwestycji w razie odnalezienia pojedynczych gniazd ptasich czy miejsca obecności nietoperzy, tak zaplanowana zostanie kolejność prac, aby miejsca te były docieplane dopiero po opuszczeniu ich przez zwierzęta. W przypadku ptaków ornitologzy zabezpieczą miejsca natychmiast po wylocie z niego młodych, by nie dopuścić do ponownego złożenia jaj (wiele ptaków wyprowadza 2, albo 3 lęgi w ciągu roku). Czynne usuwanie ptaków czy nietoperzy będzie traktowane, jako ostateczność i każdorazowo będzie wymagało konsultacji i zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Aby remont nie spowodował znaczącej szkody przyrodniczej, zostanie zapewniona zwierzętom odpowiednia ilość właściwych schronień. Jeśli nie będzie możliwości pozostawienia schronień istniejących zostaną utworzone schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu⁵. Liczba tych alternatywnych schronień będzie w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ew. rekompensaty za szkody poniesione przez populację tych gatunków w czasie remontu⁶. Realizując tę inwestycje Gmina będzie uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

---

⁵ Dot. to przede wszystkich niektórych nietoperzy oraz trzech gatunków ptaków, dla których taki ubytek stanowi poważne zagrożenie wpływające na spadek ich liczebności – wróble, jerzyków i pustulek.

⁶ Dobór odpowiednich skrzynek będzie uzgodniona z ornitologiem i chiropterologiem.

12 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

a) Odniesienie monitoringu do celów rewitalizacji (system kwantyfikowalnych i mierzalnych wskaźników)

Monitoring Programu dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji zadań inwestycyjnych i projektów rozwojowych oraz planowanych wskaźników produktów i rezultatów poszczególnych inwestycji. Monitoring ma służyć:

- ocenie postępu realizacji konkretnych projektów inwestycyjnych,
- weryfikacji zgodności osiąganych produktów, rezultatów i osiągnięć z założonymi celami,
- ocenie efektywności wykorzystaniu posiadanych środków pieniężnych,
- wczesnej diagnozie trudności mogących mieć wpływ na realizowane inwestycje zwłaszcza terminowość ich zakończenia.

Podstawę systemu monitoringu i ewaluacji realizacji niniejszego programu stanowi zbiór wskaźników określanych każdorazowo dla zdefiniowanych celów operacyjnych oraz poszczególnych projektów, na który składają się:

- wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działalności. Są to efekty, które osiągamy bezpośrednio na skutek wydatkowania środków. Liczone są w jednostkach materialnych, np. długość nowo budowanych dróg, liczba budynków poddanych renowacji, liczba firm, które otrzymały pomoc, liczba zorganizowanych szkoleń, itp.,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu/projektu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu. Wskaźniki rezultatu mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni np. w %, itp.). Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu. Wskaźniki rezultatu mierzy się jako wyraz zmiany w porównaniu z rokiem bazowym.

b) Procedura ewaluacji

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem wizji rewitalizacji i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko naturalne projektów zapisanych do realizacji w Programie. Rada Gminy oceniając realizację Programu będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów:

- skuteczność – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie Programu zostały osiągnięte,
- efektywność – kryterium, które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” Programu,
- użyteczność – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada potrzebom grupy docelowej,
- trafność – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Programu odpowiadają potrzebom i priorytetom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
- trwałość – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą trwać po jego zakończeniu.

Rola Rady Gminy – ocena skuteczności działań

Kluczowe znaczenie dla oceny podejmowanych działań ma ich monitoring. Funkcję instytucji monitorującej wdrażania Programu będzie pełnił Rada Gminy. Co najmniej raz w roku analizowane

będą postępy w realizacji Programu Rewitalizacji. Rada jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

- akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Programu, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Programu Rewitalizacji,
- aktualizację Programu Rewitalizacji,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

c) Opis systemu aktualizacji programu z uwzględnieniem zasady partnerstwa

Program Rewitalizacji stanowi dokument otwarty. Poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany na uzasadnione wnioski interesariuszy rewitalizacji. Aktualizacja dokumentu nastąpi także w przypadku zmiany uwarunkowań, wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów i propozycji projektów mających je rozwiązać. Analiza, ocena i aktualizacja programu odbywać się będzie w oparciu o zasadę współpracy z zainteresowanymi partnerami. Przesłankami zmian niniejszego Programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenach rewitalizacji podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców. Zmiana działań lub priorytetów, o których mowa w niniejszym dokumencie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Programu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Planu Inwestycyjnego lub uchwał intencyjnych. Powołany zespół do spraw rewitalizacji i Komitet Rewitalizacji będzie monitorował przebieg realizacji zadań zawartych w Programie oraz interweniował w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby przedstawiał (za pośrednictwem Wójta) Radzie Gminy propozycje zmiany Programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań.

Cele komunikacji związanej z opracowywaniem i wdrażaniem Programu

Zasadniczym celem komunikacji społecznej jest zapewnienie wyczerpującej i zrozumiałej informacji oraz takich dróg jej obiegu, żeby uzyskać partycypację społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji, jej aktywny udział w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu.

Komunikacja społeczna ma zapewnić interesariuszom Programu:

- dostęp do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- pobudzić ich do wyrażania własnych opinii,
- nawiązać porozumienie pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji a zespołem zadaniowym/ Komitetem Rewitalizacji.

Informowanie w procesie komunikacji społecznej ma wyjaśnić mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji, w zamian za tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia i określony wysiłek, także finansowy.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015	19
Tabela 2 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa	20
Tabela 3 Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w latach 2013-2015	21
Tabela 4 Liczba osób korzystająca z zasiłku stałego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015	22
Tabela 5 Liczba osób korzystająca z zasiłku okresowego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013 - 2015.....	23
Tabela 6 Liczba osób korzystająca z zasiłku celowego w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013 - 2015.....	24
Tabela 7 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu bezrobocia w latach 2013-2015	25
Tabela 8 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu ubóstwa w latach 2013-2015	26
Tabela 9 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015	27
Tabela 10 Liczba osób korzystająca z zasiłków z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015	28
Tabela 11 Liczba osób z terenu Gminy korzystających z pomocy z tytułu alkoholizmu w latach 2013-2015.....	29
Tabela 12 Przestępczość na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015	30
Tabela 13 Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń w podziale na sołectwa Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015	30
Tabela 14 Przyrost naturalny na terenie Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015	31
Tabela 15 Procentowy podział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw do ogółu mieszkańców Gminy Kluczewsko.....	32
Tabela 16 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach – stan na 31.12.2015	33
Tabela 17 Analiza wzrostu/spadku liczby mieszkańców	34
Tabela 18 Liczba mieszkańców do 16 roku życia w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko ...	35
Tabela 19 Procentowy udział mieszkańców w wieku SENIORA w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko w latach 2013-2015	36
Tabela 20 Koła gospodyń wiejskich na terenie Gminy Kluczewsko	37
Tabela 21 Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 21.04.2016.....	37
Tabela 22 Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Gminy Kluczewsko podczas wyborów prezydenckich w 2015r. na tle innych gmin.....	38
Tabela 23 Inwentaryzacja azbestu na terenie Gminy Kluczewsko.....	41
Tabela 24 Pomniki przyrody występujące na terenie Gminy Kluczewsko	49
Tabela 25 Użytki ekologiczne na terenie Gminy Kluczewsko.....	52
Tabela 26 Liczba podmiotów zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej w latach 2012-2015.....	55
Tabela 27: Liczba nowo powstałych podmiotów w latach 2010-2015.....	56
Tabela 28. Baza noclegowa na terenie Gminy Kluczewsko.....	57
Tabela 29. Baza gastronomiczna na terenie Gminy Kluczewsko.....	57
Tabela 30. Wskaźniki zwodociągowania w Gminie	58
Tabela 31. Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy	58
Tabela 32 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i sieci gazowej w poszczególnych sołectwach Gminy Kluczewsko.....	58
Tabela 33 Zabytki na terenie gminy Kluczewsko wpisane do rejestr zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego	61
Tabela 34 Wyniki szkół podstawowych ze sprawdzianu przeprowadzonego w roku szkolnym 2015/2016 na terenie Gminy Kluczewsko.....	65
Tabela 35: Wyniki szkół gimnazjalnych z egzaminu przeprowadzonego w roku szkolnym 2015/2016 na terenie Gminy Kluczewsko	65
Tabela 36 Dostęp do infrastruktury społecznej na terenie poszczególnych sołectw gminy.....	67

Tabela 37 Czytelniczy Gminnej Biblioteki Publicznej	68
Tabela 38 Wypożyczenia księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej.....	68
Tabela 39 Zakres podstawowych prac jakie należy wykonać w budynkach kultury na terenie gminy Kluczewsko	69
Tabela 40 Lokalizacja boisk/obiektów sportowych.....	71
Tabela 41 Liczba mieszkańców Gminy Kluczewsko – delimitacja pod kątem wyznaczenia obszarów zdegradowanych (w kryzysie).....	77
Tabela 42 Powierzchnia sołectw Gminy Kluczewsko ujęta do rewitalizacji.....	78
Tabela 43 Możliwe źródła finansowania projektów zawartych w Programie Rewitalizacji Gminy Kluczewsko	141
Tabela 44 Priorytety Inwestycyjne o kluczowym znaczeniu dla rewitalizacji	143

Spis map

Mapa 1 Gmina Kluczewsko na tle województwa świętokrzyskiego.....	16
Mapa 2 Kluczewsko na tle powiatu włoszczowskiego	17
Mapa 3 Obszar realizacji inwestycji.....	18
Mapa 4 Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Kluczewsko	40
Mapa 5 Obszary gminy na których występuje azbest	42
Mapa 6 Obszary chronione na terenie Gminy	43
Mapa 7 Przedborski Park Krajobrazowy.....	46
Mapa 8 Mapa potrzeb zdrowotnych	63
Mapa 9 Obszary rewitalizowane na tle Gminy Kluczewsko	79
Mapa 10 Obszar rewitalizacji nr 1 miejscowość Kluczewsko	79
Mapa 11 Obszar rewitalizacji nr 2 sołectwo Dobromierz.....	80
Mapa 12 Obszar rewitalizacji nr 3 sołectwo Komorniki	80

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Przedborski Park Krajobrazowy	45
Zdjęcie 2 Rezerwat "Murawy Dobromierskie"	48
Zdjęcie 3: Wozownia	62
Zdjęcie 4 Ruiny zboru protestanckiego. Łączyna Wola	62
Zdjęcie 5: Zakład Opieki Zdrowotnej w Kluczewsku listopad 2014r.	64
Zdjęcie 6 Zespół Przedszkolno-Szkolny w Kluczewsku	64
Zdjęcie 7 Remiza OSP Pilczyca	66
Zdjęcie 8 Stadion sportowy w Kluczewsku.....	71
Zdjęcie 9 Kluczewsko – wozownia.....	74

